CÍLE

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

SPOLEČNOST PODANÉ RUCE

NZDM POSLÁNÍ

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež poskytuje zázemí, podporu a odbornou pomoc dětem a mládeži v obtížné životní situaci. Toto poslání je naplňováno se zaměřením na individuální potřeby každého klienta.

PRAGMATICKÉ CÍLE

Pragmatické cíle znamenají základní informace, postoje a chování, které lze u klienta dosáhnout. Pragmatické cíle uvedené v tomto dokumentu jsou ty základní pro klienty NZDM, které pracují s klienty 6 až 10 let. Měli by se upravovat s ohledem na klientelu konkrétního zařízení. Možnosti předání informací, změn postojů a chování se odvíjí od jednotlivé služby a schopností klientů.

CÍLE – ROZDĚLENÍ

Všechny naše cíle a na to navazující postupy, musí korespondovat s naším posláním a cíli co si jako služba stanovíme a musí odpovídat potřebám klientů a zákonu.

Cíle celkové (včetně pragmatických)

Tento dokument se týká posunu u klientů. Cíle jsou řazeny od informací, které by měli klienti získat, k postojům, které by si měli na jejich základě osvojit až k vhodnému výslednému chování. Je důležité, aby s nimi byli seznámeni pracovníci (jako vodítko pro rozhovor a intervence). Podstatné je, aby si je pracovníci osvojili a dokázali je při rozhovoru vhodně použít pro posunu klienta (tzn. pokud, předají při rozhovoru informaci, směřují k změně postoje a pak chování, nezůstávají jen u informace). Cíle jsou seřazeny podle toho, jaká témata se běžně daří otevírat (rizikové chování, kompetence, vztahy a na konec osobnostní témata). Důležitost témat je ovšem opačná. V případě, že se nám daří úspěšně řešit osobnostní témata, vyřešíme ve velké míře i témata rizikového chování, špatných návyků, kompetencí atd.

Cíle roční

Jsou uvedeny vždy v operačním manuálu – vychází z aktuálních potřeb klientů, z informací z minulého roku a dají se v průběhu roku měnit.

Cíle týdenní

Jsou obsaženy v týdenních poradách (klientských poradách) - korespondují s cíli celkovými, ročními a mají v obsahu návrhy na řešení, které musí být aktuální pro následující týden (podle aktuálních potřeb klientů a služby).

PŘEHLED TÉMAT

OBLASTI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ 6

A. Drogová oblast 6

1. Drogy (obecně) - měkké, tvrdé 6
2. Kouření (nikotin, tabák, El. cigarety) 8
3. Alkohol 10
4. Psychedelika (Halucinogeny) 18
   a) LSD 18
   b) Psilocybin – lysohlávky 19
   c) Extáze 21
   d) Ketamin 23
5. Opioidy 25
   a) Heroin 25
   b) Opium 27
   c) Morfin (Morfium) 29
   d) Kratom 32
6. Stimulační drogy 34
   a) Pervitin a amfetaminy 34
   b) Kokain 36
7. Canabinoidy 38
   a) Marihuana 38
   b) Hašiš 39
8. Psychofarmaka 41
   a) Benzodiazepiny 41
   b) Barbituráty 44
9. Rozpouštědla 46
   a) Toluen 46
   b) Chloroform 47
   c) Poppers 49

B. Sexuální oblast 51

10. Sex – druhy ochrany, pohlavní nemoci 51

11. Znásilnění, pohlavní zneužívání, sexuální obtěžování 59
C. Oblast násilí 62
12. Násilí (agresivita, rvačky), jak se bránit 62
13. Domácí násilí 66
14. Týrání svěřené osoby 67
15. Šikana a Kyberšikana 68
D. Zdravotní oblast 70
16. Nebezpečné chování – rizikový způsob života, nebezpečné sporty, rizikové chování v dopravě 70
17. Zodpovědnost – zdravotní péče 71
18. Duševní zdraví 73
19. Infekční onemocnění 74
20. První pomoc 75
21. Zdravý životní styl 81
22. Sebepoškozování 82
23. Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie) 84
E. Oblast trestně právní 86
24. Trestné činy – krádež 86
25. Trestné činy – vandalismus 87
26. Konflikty – policie 88
27. Trestné činy dětí a mladistvých 90
F. Společenská oblast 92
28. Riziková příslušnost k subkulturám 92
29. Ohrožující náboženská hnutí 93
30. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus 94
31. Sexuální orientace 95
32. Homofobie, bifobie, transfobie 96
33. Globální témata 98
G. Finanční oblast 99
34. Hazardní hraní 99
35. Finance – dluhy 101
36. Finanční gramotnost – Hmotné zabezpečení 103
37. Spoření 104
H. Oblast osobního času 107

38. Volný čas – řešení pasivního a nevhodně tráveného volného času 107
39. Bezpečný internet 110
40. Netolismus 111
41. Fake News 112
OBLASTI OSOBNOSTNÍCH KOMPETENCÍ 113
CH. Oblast kompetencí 113
42. Práva klienta – ochrana práv, bezpečnost a kriminalita 113
43. Základní doklady 117
44. Vzdělání – řešení záškoláctví nebo vysokého počtu zameškaných hodin 119
45. Zaměstnání – pracovní uplatnění 122
46. Osamostatnění (budoucnost) - práva a povinnosti v běžném životě, zvládání vývojových úkolů spojených s dospíváním 125
47. Bydlení, vedení domácnosti 127
48. Kontakt se společenským prostředím 128
49. Osobní hygiena a dospívání (menstruace) 132
I. Vztahová oblast 133
50. Dospívání a vrstevnické vztahy 133
51. Řešení konfliktních situací (hádky v rodině, konflikty s partnerem) 139
52. Partnerství 141
53. Rodina 143
J. Osobnostní oblast 146
54. Psychohygiena 146
55. Sebedůvěra 148
56. Sebe přijetí 149
57. Respekt a tolerance 152
58. Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte – CAN 153

OBLASTI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

A. Drogová oblast

1. Drogy (obecně) - měkké, tvrdé

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaký je rozdíl mezi experimentováním, pravidelným užíváním, ohrožujícím užíváním a závislostí.
  - Klient zná rizika užívání, které se nemusí zdát na první pohled nebezpečné (el. cigarety, vodní dýmka, žvýkací a šňupací tabák, nikotinové sáčky).
  - Klient zná faktory přispívající k závislosti (závislost v rodině, vrstevnická skupina, psychická nestabilita, nižší věk atd.).
  - Klient pozná vznikající závislost.
  - Klient pozná a dokáže odlišit fyzickou a psychickou závislost (závislostní chování).
  - Klient zná negativní následky (rizika) užívání (zdraví, společnost).
  - Klient zná rizika spojená s užíváním v mladém věku.
  - Klient rozpozná fáze intoxikace drogou.
  - Klient zná rizika kombinování drog.
  - Klient zná první pomoc v případě předávkování.
  - Klient ví, že je v případě vzniku závislosti vhodné, obrátit se na blízkou osobu.
  - Klient ví, kam se při vznikající závislosti (i při vzniklé závislosti) obrátit na odbornou pomoc.
  - Klient ví, co za držení, výrobu a prodej drog ze zákona hrozí.

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout experimentování, pravidelnému užívání, ohrožujícímu užívání a závislosti.
  - Klient se chce vyhnout užívání, které se mu nemusí zdát na první pohled nebezpečné (el. cigarety, vodní dýmka, žvýkací tabák).
  - Klient se chce vyhnout, nebo řešit faktory přispívající k závislosti (vrstevnická skupina, psychická nestabilita atd.).
  - Klient se chce vyhnout vznikající závislosti.
  - Klient se chce vyhnout fyzické a psychické závislosti (závislostnímu chování).

- Klient se chce vyhnout negativním následkům a ohrožení v důsledku užívání drog (zdraví, společnost).
- Klient se chce vyhnout rizikům spojeným s užíváním v mladém věku.
- Klient se chce vyhnout intoxikaci drogou.
- Klient se chce vyhnout kombinování drog.
- Klient chce poskytnout první pomoc v případě předávkování (jak sobě, tak ostatním).
- Klient se chce v případě vzniku závislosti obrátit na blízkou osobu.
- Klient se chce při vznikající závislosti (i při vzniklé závislosti) obrátit na odbornou pomoc.
- Klient se chce vyhnout postihu v souvislosti s drogami.

- **Chování**
  - Klient neexperimentuje.
  - Klient řeší faktory přispívající k závislosti (vrstevnická skupina, psychická nestabilita atd.).
  - Klient dokáže drogu odmítnout.
  - klient zná a dodržuje zásady harm reduction – minimalizace rizik, když už se pro užívání rozhodne.
  - Klient se chová tak, aby neporušoval zákon v souvislosti s užíváním drog (nekupuje alkohol mladším 18 let apod.).
  - Klient neužívá drogy v mladém věku.
  - Klient se nedostává do intoxikace drogou.
  - Klient respektuje své limity a nebere nadměrné dávky drogy.
  - Klient užívá drogy pouze z důvěryhodného a ověřeného zdroje, aby snížil riziko kontaminace drogy nebo záměny látek.
  - Klient nekombinuje drogy.
  - Klient zná pojmy set a setting. Dbá na to, aby byl při užívání v dobrém psychickém rozpoložení a nacházel se v klidném, bezpečném a důvěryhodném prostředí, pro minimalizování rizika nepříjemných zážitků a negativních dopadů na duševní zdraví.
  - Klient informuje důvěryhodné osoby o svém plánu a místě, kde bude drogy užívat a zajišťuje, aby byl vždy někdo nablízku, kdo může poskytnout pomoc v případě nouze.
  - Klient poskytuje první pomoc v případě, kdy dojde k ohrožení zdraví kvůli užití drog (jak sobě, tak ostatním).
  - Klient používá pouze čisté (nejlépe sterilní) nástroje pro užívání drog, které s nikým nesdílí (například používá osobní „šňupátko“ ve formě brčka místo bankovky, aby se vyhnul infekcím).
  - Klient v případě vzniku závislosti informuje blízkou osobu.
  - Klient se při vznikající závislosti u sebe i ostatních obrátí na odbornou pomoc.
  - Klient nemá postihy v souvislosti s drogami.

- Klient není závislý na drogách.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou návykové látky, zná jejich účinky a ví, kam se může obrátit, když potřebuje pomoc.
  - Klient ví, jak poznat intoxikaci a jak poskytnout základní první pomoc (přivolat RZS).

- **Postoje**
  - Klient si dokáže rozhodnout a zhodnotit, co je pro něj ohrožující ve vztahu k užívání drog.

- **Chování**
  - Klient užívá drogy, jen dokud mu nebrání v běžném životě (zná svoji hranici a dodržuje ji).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

2. Kouření (nikotin, tabák, El. cigarety)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient dokáže identifikovat tabák jako ohrožující látku.
  - Klient ví, od kolika let může legálně užívat a nakoupit tabák.
  - Klient ví, co je obsahem cigarety a že tabák není její jediná škodlivá součást.
  - Klient zná zdravotní rizika, která vznikají kouřením (zná dopady kouření na kůži, plíce a dýchací soustavu, trávicí trakt, imunitní a kardiovaskulární systém.)
  - Klient rozumí pojmu “pasivní kouření” a uvědomuje si s ním spojená rizika.
  - Klient ví, proč je kouření škodlivé v těhotenství a jaké dopady může mít na vývoj plodu a následně na novorozence.
  - Klient ví, jak poznat závislost na tabáku a jak ji v případě vlastního zájmu řešit.
  - Klient zná rizika elektronické cigarety.
  - Klient ví, že kouření přes vodní dýmku je také škodlivé.
  - Klient ví, že mentolové cigarety jsou škodlivé stejně jako cigarety bez příchutě.

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout negativním následkům a ohrožení v důsledku užívání tabáku (zdraví, společnost).

- klient se chce vyhnout užívání tabáku / chce omezit / přestat užívat.
- Klient se chce vyhnout rizikům spojeným s užíváním v mladém věku.
- Klient se chce vyhnout zdravotním rizikům spojeným s užíváním tabáku.
- Klient se chce vyhnout závislosti na tabáku.
- Klient se chce vyhnout pasivnímu kouření.

- **Chování**
  - Klient není závislý na tabáku.
  - Klient neužívá tabák v nízkém věku.
  - Klient v případě vzniku závislosti informuje blízkou osobu.
  - Klient se v případě vzniku závislosti obrací na jemu známá místa, kde jsou schopni mu se závislostí pomoci.
  - Klientka neužívá tabák v těhotenství a vyhýbá se pasivnímu kouření.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je obsahem cigarety.
  - Klient ví, jaká jsou základní rizika užívání tabáku.
  - Klient ví, jak rozpoznat závislost na tabáku.
  - Klient ví, na jaká místa se obrátit, pokud chce závislost řešit.
  - Klient zná rizika kouření e-cigaret.

- **Postoje**
  - Klient chce omezit / ukončit své užívání, aby se vyhnul fatálním následkům (rakovina) spojeným s pravidelným užíváním tabáku.
  - Klient si dokáže zhodnotit, zda je závislý na tabáku.

- **Chování**
  - Klient užívá tabák s vědomím o jeho rizicích a možných následcích, také užívá odpovědně vůči svému okolí (nepřispívá k pasivnímu kouření u mladších / těhotných).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

3. Alkohol

Co je alkohol:

CÍLE

- **Informace**
  - Klient dokáže specifikovat alkohol jako látku (legální drogu).
  - Klient ví o tom, že užívání, které se mu zprvu nemusí zdát nebezpečné, nebezpečné je (užívání každý den).

- **Postoje**
  - Klient nepodléhá vlivům okolí a vytvoří si své stanovisko k této látce, které mu zajistí bezpečné konzumování, nebo nekonzumování.

- **Chování**
  - Klient dokáže říci ne a alkohol odmítnout, a to buď ze svého přesvědčení, nebo v situaci, která není ke konzumaci vhodná z různých důvodů.
  - Pokud se rozhodne alkohol konzumovat, je to v míře, kdy stále ještě dokáže kontrolovat své chování a neohrozí tím sebe ani ostatní.

Účinky na organismus – somatické

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná účinky alkoholu na organismus, co může při dlouhodobější nadměrné konzumaci způsobovat a jak ho tělo odbourává.
  - Klient zná škodlivost konzumace alkoholu během těhotenství pro matku i dítě.

- **Postoje**
  - Klient dbá na svou životosprávu. Svůj životní styl nestaví na konzumaci alkoholu.
  - Klientka odmítá konzumaci alkoholu během těhotenství. Nepodporuje v tomto chování ani své okolí.
  - Klient si uvědomuje možné následky pití alkoholu, neničí si organismus jeho větší konzumací. Pokud není vhodné vzhledem k jeho zdravotnímu stavu konzumovat alkohol, raději tak nečiní.

- **Chování**
  - Klientka se dokáže kontrolovat a vyvarovat se konzumaci alkoholu během těhotenství. Klienti respektují přání ženy nekonzumovat alkohol v těhotenství.
  - Klient neužívá / omezuje užívání.

Účinky na organismus – psychické

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že u osob konzumujících alkohol ve větším množství dochází k psychickým změnám.

- **Postoje**
  - Klient rozezná psychické změny způsobené konzumací alkoholu a dokáže k tomu zaujmout správné stanovisko.

- **Chování**
  - Klient v případě, kdy rozezná psychické změny, vyhledá pomoc.

Intoxikace (opilost)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient dokáže identifikovat dle příznaků opilost, případně otravu alkoholem.
  - Klient ví, že je správné pomoci kamarádovi v případě, kdy je intoxikován a nenechat ho o samotě.
  - Klient ví, jak se může intoxikovaný (opilý) člověk chovat.

- **Postoje**
  - Klient má negativní postoj ke stavům, kdy již nedokáže ovládat své chování.
  - Klient chce v případě, kdy je kamarád intoxikován, pomoci a nechce ho nechat o samotě.
  - Klient, při setkání s opilým člověkem, počítá s možností agresivního jednání z jeho strany.

- **Chování**
  - Klient předchází opilosti / nepije alkohol.
  - Klient rozezná závažnou intoxikaci u svého kamaráda, pomůže mu a nenechá ho o samotě.

- Klient se při setkání s opilým člověkem, který může být agresivní, zachová tak, aby ho záměrně neprovokoval, a je-li třeba, raději se vzdálí a eliminuje tak nebezpečí vlastního ohrožení.

Návyk, alkoholismus

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to alkoholismus a jak vzniká. Zná jeho příznaky a ví, že se jedná o druh závislosti.

- **Postoje**
  - Klient chce předejít závislosti na alkoholu, chce rozpoznat případné problémy s alkoholem a včas je řešit.

- **Chování**
  - Klient se vyhýbá chování, které by u něho mohlo alkoholismus způsobit.

Rizikové pití

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je vzhledem k intenzitě dávek rizikové pití.
  - Klient ví, jaká jsou rizika dlouhodobého užívání alkoholu.
  - Klient zná možné důsledky při kombinování alkoholu a jiných omamných látek.
  - Klient zná možné důsledky při užívání alkoholu u dětí a dospívajících.
  - Klient zná rizikové faktory, které mohou jedince dovést k závislostnímu chování (genetické, komunita, vrstevníci, osobnost).

- **Postoje**
  - Klient se snaží nepít alkohol rizikově, je si vědom možných zdravotních a jiných důsledků.

- **Chování**
  - Klient dokáže alkohol odmítat, dokáže ho vysadit. Snaží se pití držet v určitých mezích, které nejsou pro jeho organismus tolik rizikové.
  - Klient se při konzumaci alkoholu vyhýbá jiným látkám, případně je dokáže odmítat.

Omezování rizik, při pití alkoholu (situace více nevhodné k pití alkoholu)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol, když je člověku méně než 18 let.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol, pokud je ve škole nebo v práci.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol při špatných psychických stavech („depky“, úzkosti, zlost).
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol, když bere léky: antibiotika, proti srážení krve, na deprese a spánek, proti bolesti. Alkohol ovlivňuje působení léků, může dojít i k předávkování.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol v kombinaci s marihuanou nebo jinými drogami: účinky látek se tak mohou ovlivňovat a měnit. Můžeš očekávat nevolnost, motání hlavy, ospalost.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol při onemocnění: žaludku, slinivky, jater, srdce, mononukleózou, epilepsií, cukrovkou. Zdravotní stav se po konzumaci alkoholu v těchto případech může zhoršit.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol, pokud řídí motorové vozidlo a kolo: alkohol ovlivňuje koordinaci těla a rychlost reakce na situace. Pod vlivem alkoholu, tak může způsobit dopravní nehodu, ublížit sobě nebo ostatním.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol v těhotenství: pitím alkoholu je ovlivněn i plod. Dítě se tak může narodit s vadami, které už nepůjdou změnit.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol na místech, kde je to zakázáno: na určitých veřejných místech ve městě je zakázáno pít alkohol. Hrozí pokuta nebo napomenutí.
  - Klient ví, že není dobré pít alkohol ve velkém horku nebo mraze a měl by si dát pozor na střídání teplot.

- **Postoje**
  - Klient nechce pít alkohol v nevhodných situacích a je si vědom možných zdravotních, sociálních a trestně právních důsledků.

- **Chování**
  - Klient nepije alkohol v nevhodných situacích.

Bezpečnější pití (Harm Reduction)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná zásady bezpečnějšího pití, ví, co organismus potřebuje v tomto případě doplňovat.
  - Klient ví, co je to kocovina a jak se jí vyvarovat, případně pokud nastane, jak svůj organismus opečovat – kontrolované pití, jako prostředek k omezení rizik alkoholu pro organismus.
  - Klient ví, co ovlivňuje vstřebávání alkoholu.
  - Klient ví, že vstřebávání alkoholu ovlivňuje plnost žaludku: ví, že pokud se nají, alkohol se bude vstřebávat lépe. Doporučují se mastné věci (sýry, maso).
  - Klient ví, že vstřebávání alkoholu ovlivňuje množství tekutin v těle: ví, že muži mají celkově v těle více tekutin (krev, voda) než ženy. Také ví, že čím je víc tekutin v těle, tím lépe se alkohol vstřebá.
  - Klient ví, že vstřebávání alkoholu ovlivňuje tělesná hmotnost: Ví, že u zdravého člověka záleží také na hmotnosti. Je si vědom toho, že čím více váží, tím lépe se rozloží alkohol v těle v souvislosti s jeho hmotností.
  - Klient ví, že vstřebávání alkoholu ovlivňuje velikost jater a žaludku, protože žaludek a játra obsahují látky, které rozkládají alkohol. To znamená že, čím větší má člověk tyto orgány, tím lépe se zbavuje alkoholu. Ženy mají tyto orgány menší než muži, proto jejich tělo vylučuje alkohol pomaleji.
  - Klient ví, že vstřebávání alkoholu ovlivňují procenta alkoholu obsažené v daném alkoholickém nápoji.
  - Klient ví, na jakých internetových stránkách si může zjistit alkohol v krvi (www.promile.info).
  - Klient ví, že je dobré znát svůj limit – nepít víc, než je zvyklý. Může tak předejít situacím, na které taky není zvyklý (např. kocovina, zvracení, úrazy v důsledku opilosti, výpadky paměti apod.)
  - Klient ví, že když jde pít, je dobré naplánovat, co bude dělat, kdyby se opil – jestli se o něho někdo postará, jak se dostane domů atd.
  - Klient ví, že není dobré pít, pokud se cítí špatně (fyzicky nebo psychicky-vztekle, smutně, agresivně) – ví, že většinou tak zhorší svůj stav.
  - Klient ví, že je dobré prokládat alkohol nealkem – nealko hydratuje (= zmírňuje kocovinu) a snižuje alkohol v krvi, tím i opilost. Navíc alkohol dehydratuje, takže je větší pocit žízně a tím se zvyšuje potřeba dalšího pití.
  - Klient ví, že je dobré pít po malých doušcích (locích) a s přestávkami – sníží se tak vstřebávání alkoholu do krve a tím i opilost. Pokud si bude dávat přestávky mezi pitím, podaří se mu snáz rozpoznat, že už je opilý a předejde tak otravě alkoholem.

- Klient ví, že pokud se rozhodne pít, je dobré prokládat pití nějakým pohybem/aktivitou (tanec, chůze). Pomáhá to při odbourávání alkoholu a zároveň se tím ovlivňuje míra opilosti.

- **Postoje**
  - Klient chce své pití kontrolovat.
  - Klient se nechce dostávat do stavu opilosti.

- **Chování**
  - Klient dokáže své pití kontrolovat.
  - Klient při konzumaci alkoholu kontroluje jeho množství, hodnotí svůj stav. Jedná v souladu se zásadami bezpečnějšího pití a se svým zdravotním stavem.

První pomoc u otravy alkoholem

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak přivolat rychlou záchrannou službu. Ví, že telefonní číslo na záchrannou službu je 155 (112). Ví, co sdělit, když volá záchrannou službu: kde se nacházejí, jaký je stav postiženého, co postižený požil. Ví, že ho bude dispečer instruovat a že musí u postiženého zůstat do příjezdu záchranné služby.
  - Klient zná příznaky otravy alkoholu: upadávání do kómatu, špatné dýchání, postižený nekomunikuje, bledost obličeje, zápach alkoholu.
  - Klient ví, jak zajistit průchodnost dýchacích cest. - vyčištění úst, zkontrolování jazyka.
  - Klient ví, jak vyvolat zvracení a proč.
  - Klient ví, v jakých případech kontrolovat tep nebo dech. Ví, že tep se kontroluje na krční tepně a že dech se kontroluje poslechem u úst.
  - Klient ví, že pokud je to možné, je vhodné poskytnout sladké tekutiny.

- **Postoje**
  - Klient chce poskytovat první pomoc.

- **Chování**
  - Klient dokáže rozpoznat a pomůže člověku (kamarádovi) ve stavu bezprostředního ohrožení otravou alkoholem, a to buď vlastní pomocí, či vyžaduje-li to závažnost stavu, přivolat rychlou záchrannou službu.

Léčba

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví o možnosti léčby závislosti.
  - Klient ví, kam se může obrátit, pokud se pro léčbu rozhodne.
  - Klient ví, jaké typy léčby existují.

- **Postoje**
  - Klient je připraven brát v úvahu možnost léčby, je ochoten léčby, pokud se stane závislým podstoupit.
  - Klient chce v případě potřeby léčbu pomoci vyhledat kamarádovi.

- **Chování**
  - Klient, který je závislý, vyhledá léčbu.
  - Klient pomůže vyhledat léčbu kamarádovi, který se pro ni rozhodne.

Zákony

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná zákony související s konzumací alkoholu a ví od kolika let je konzumace legální.
  - Klient je seznámen s trestními postihy za chování v rozporu s těmito zákony.

- **Postoje**
  - Klient chce respektovat zákony, snaží se s nimi nedostat do konfliktu.
  - Klient nerespektování zákona vnímá jako škodlivou věc a osoby překračující zákon jako ohrožující sebe a své okolí.

- **Chování**
  - Klient se chová v souladu se zákonem a je schopen své znalosti předat i kamarádovi. Pokud si všimne, že jeho kamarád jedná na hraně nebo již překračuje zákon, upozorní ho na to.

Alkohol a řízení motorových vozidel

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, do kdy alkohol zůstává v krvi a jak ovlivňuje řidičovu pozornost.

- Klient ví, jak váha ovlivňuje dobu, kdy se alkohol drží v krvi.
- Klient ví o sazbách a postupech při naměření alkoholu v krvi při silniční kontrole.
- Klient ví o odebrání nebo odložení zisku řidičského oprávnění (s ohledem na množství alkoholu v krvi), jako možnosti postihu za jízdu pod vlivem alkoholu.
- Klient ví o autohaváriích a jejich důsledcích: dle množství alkoholu v krvi se může jednat až o veřejné ohrožení. Při zavinění úrazu nebo smrti hrozí trestní stíhání a odnětí svobody (Jde i o situace, kdy sice nehodu nezpůsobí, ale kvůli zjištěnému množství alkoholu v jeho krvi mu bude přisouzena vina.)
- Klient si uvědomuje rizika jízdy pod vlivem alkoholu a možné postihy, které za to hrozí.

- **Postoje**
  - Klient nechce řídit automobil pod vlivem alkoholu.

- **Chování**
  - Klient neřídí automobil pod vlivem alkoholu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná důsledky užívání návykových látek včetně alkoholu.
  - Klient zná riziko závislosti na alkoholu a ví, jak se závislost projevuje.
  - Klient zná legislativu ohledně užívání alkoholu.

- **Postoje**
  - Klient se nechce dostávat do stavu silné opilosti.
  - Klient se nechce stát závislým na alkoholu.
  - Klient se nechce dopouštět rizikového/protiprávního jednání pod vlivem alkoholu.

- **Chování**
  - Klient se nedostává do stavu silné opilosti.
  - Klient se vyvaruje závislosti na alkoholu.
  - Klient se nedopouští rizikového/protiprávního jednání pod vlivem alkoholu.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

4. Psychedelika (Halucinogeny)

a) LSD

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že LSD se řadí mezi halucinogeny (mění stav vědomí a vnímání).
  - Klient ví, že LSD se nejčastěji vyskytuje ve formě papírků, které jsou touto látkou napuštěné, ale může se vyskytovat i ve formě želatinových kapslí, krystalů nebo tablet.
  - Klient ví, jak probíhá intoxikace LSD a zná rizika spojená s touto intoxikací.
  - Klient ví, jaká dávka je bezpečnější pro užití.
  - Klient ví, že pro užívání LSD je velmi důležitý správný set a setting a ví, co je danými pojmy míněno.
  - Klient ví, že během užívání může nastat tzv. bad trip, který spočívá v nepříjemných psychických nebo fyzických pocitech a stavech.
  - Klient ví, jak vypadá první pomoc při nežádoucích projevech užití LSD.
  - Klient ví, že pokud se rozhodne užívat tuto látku, je velmi rizikové kombinovat ji s jinými látkami jako je např. alkohol nebo marihuana.
  - Klient ví, na koho se obrátit, pokud chce pomoci s náročnou psychickou zkušeností.
  - Klient ví, že na LSD nevzniká závislost.
  - Klient ví, že za množství „větší než malé" je v ČR považováno nad 5 papírků. Držení většího, než malého množství LSD již může být posuzováno ne jako přestupek, ale jako trestný čin.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat LSD.
  - Klient nechce užívat LSD, pokud se na to necítí připravený ve smyslu správného setu a settingu.
  - Klient se sebou chce pracovat ve chvíli, kdy zažije nepříjemnou psychedelickou zkušenost a chce se obrátit na odbornou pomoc.

- **Chování**
  - Klient neužívá LSD.
  - Klient neužívá LSD, pokud se necítí v pořádku po psychické stránce.
  - Klient neužívá LSD na místě a s lidmi, se kterými se necítí komfortně.
  - Klient neužívá LSD v kombinaci s jinými látkami.
  - Klient neužívá LSD ve větší dávce, než je pro něj samotného více ohrožující.

- Klient vyhledá pomoc, pokud si prošel náročnou psychedelickou zkušeností např. ve formě bad tripu.
- Klient u sebe nedrží množství LSD, které je větší než malé.
- Klient poskytuje první pomoc člověku, který prožívá nepříjemnou intoxikaci LSD.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient dokáže zařadit LSD do skupiny halucinogenů a tudíž ví, jaké účinky od této látky čekat a jakou formou se látka na trhu nejčastěji vyskytuje.
  - Klient zná rizika spojené s konzumací LSD a ví, jak jim předcházet.

- **Postoje**
  - Klient nechce zažít bad trip, proto se soustředí na správný set a setting a nechce kombinovat LSD s jinými látkami.

- **Chování**
  - Klient je pod vlivem LSD s lidmi, kteří se o něj v případě potřeby postarají.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

b) Psilocybin – lysohlávky

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak lysohlávky vypadají, nezamění je za jedovaté houby.
  - Klient ví, že obsah psilocybinu v lysohlávkách je velmi individuální, proto je důležité zkusit pozřít cca pět plodnic a počkat min. 30 min., jaký bude účinek.
  - Klient ví, že u psilocybinu (lysohlávek) hrozí riziko tzv. bad tripu. To znamená, že po požití lysohlávek, můžou nastat nepříjemné psychické stavy s halucinacemi.
  - Klient ví, že kombinace lysohlávek s alkoholem a léky mohou být potenciálně nebezpečné.
  - Klient ví, že marihuana účinek psychedelik nepředvídatelně zesiluje a výsledná intenzita může být překvapivá a nepříjemná.
  - Klient ví, že lysohlávky by neměl užívat, pokud trpí jakýmkoli psychotickým onemocněním, epilepsií, vysokým krevním tlakem nebo onemocněním srdce.

- Klient ví, že pěstování, přechovávání nebo předávání lysohlávek jiné osobě je trestné.
- Klient ví, že za množství „větší než malé" je v ČR považováno nad 40 plodnic halucinogenních hub (nebo množství obsahující více než 50 mg psilocinu nebo odpovídající množství psilocybinu, tj. přibližně 70 mg.). Držení většího, než malého množství lysohlávek již může být posuzováno ne jako přestupek, ale jako trestný čin.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat lysohlávky.
  - Klient si nechce dát lysohlávky**,** když má „depky“ nebo nějakou špatnou náladu, aby se nedostal do tzv. bad tripu.
  - Klient chce užívat pouze v přítomnosti někoho blízkého, aby měl v případě nepohody možnost přivolat pomoc.
  - Klient chce užívat lysohlávky na klidném a bezpečném místě - snížit tím riziko vzniku tzv. bad tripu.

- **Chování**
  - Klient neužívá lysohlávky.
  - Klient se vyhýbá kombinování psychedelik s antidepresivy (i jakékoli jiné kombinaci). Tato kombinace může nepředvídatelně změnit průběh intoxikace a způsobit život ohrožující stav zvaný serotoninový syndrom.
  - Pokud klient bezpečně nerozezná lysohlávku od jedovatých hub, vyhýbá se jejich sběru.
  - Klient předchází riziku předávkování lysohlávkami tak, že zkonzumuje max. pět hub a počkáš, až začnou účinkovat (asi 30 min.). Pokud se nebude cítit dobře, nepokračuje v dalším užívání.
  - Klient se v případě, že mu bude po houbách špatně, vyzvrací se a stopne tak další vstřebávání účinné látky lysohlávek.
  - Klient se v situaci, kdy se setká s někým, kdo je na tzv. bad tripu (má halucinace, je neklidný atd.) snaží dotyčného uklidnit, zavede ho na klidné místo, vysvětlí mu, že za tyto stavy můžou lysohlávky a že to pomine. Pokud se dotyčný neuklidní, zavolá záchrannou službu (155).

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaké účinky lysohlávky vyvolávají, a je si vědom jejich rizik.

- **Postoje**
  - Klient se nechce užitím lysohlávky ohrozit a v případě jejich užití chce používat přístup Harm Reduction a snaží se minimalizovat rizika.

- **Chování**
  - Klient se v případě užití lysohlávek snaží minimalizovat rizika a vlastní ohrožení.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

c) Extáze

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co to obecně extáze (MDMA) je, jak na organismus působí a že ji můžeme zařadit i do stimulantů.
  - Klient dokáže identifikovat, že se jedná o extázi, ví, v jakých formách se vyskytuje.
  - Klient pozná, když je někdo extází intoxikován.
  - Klient ví, že v tabletě extáze mohou být i jiné příměsi, které nejdou bez chemického rozboru identifikovat.
  - Klient ví, že je důležité v případě užití začít s malým množstvím a sledovat účinky.
  - Klient ví, že při užití a tanci je důležité dělat pravidelné pauzy a doplňovat vodu v množství okolo 0,3 - 0,5 litru za hodinu. Vhodnější, než voda jsou izotonické nápoje/nápoje pro sportovce, nebo lehce mineralizovaná voda.
  - Klient ví, že je důležité pravidelně odpočívat a zchladit se, předejít tak přehřátí organismu.
  - Klient ví, že by se měl vyhýbat kombinování s alkoholem a jinými drogami, v důsledku čehož může vnímat účinky MDMA méně a může dojít k předávkování.
  - Klient ví, že na napětí (poškození) v čelistech může pomoci žvýkání žvýkačky.
  - Klient ví, že by se měl postarat o svého kamaráda a neváhat zavolat lékařskou pomoc, pokud někomu bude velmi špatně.
  - Klient ví, že výroba, distribuce a přechovávání extáze je trestná.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat extázi.
  - Klient se nechce dostat do rozporu se zákonem (nechce vyrábět, přechovávat a distribuovat extázi).
  - Klient chce extázi užívat co nejvíce bezpečně (Harm Reduction).
  - Klient nechce užíváním ohrozit zdraví své, nebo jiných osob.
  - Klient se nechce stát na extázi závislým.
  - Klient se chce vyhnout předávkování extází.

- **Chování**
  - Klient neužívá extázi.
  - Klient v případě užití nejprve vyzkouší menší množství a vyčká na účinky, aby minimalizoval riziko ohrožení.
  - Klient nekombinuje extázi s alkoholem a jinými drogami.
  - Klient v případě potřeby pomůže kamarádovi, kterému se pod vlivem této látky udělá zle.
  - Klient se chová tak, aby nebyl v souvislosti s extází trestně stíhán.
  - Klient rozlišuje, v jaké situaci není extázi vhodné užít, či v jaké situaci je to přímo rizikové.
  - Klient si hlídá četnost užívání, pokud u sebe pozoruje zvyšující se četnost, užívání omezí.
  - Klient si hlídá četnost užívání, pokud u sebe zjistí závislost, vyhledá odbornou pomoc.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, v jaké formě se nejčastěji vyskytuje extáze, jaké účinky od ní čekat a jak se o sebe postarat, pokud se rozhodne ji užít.

- **Postoje**
  - Klient nechce zažívat nepříjemné a nebezpečné stavy po užití extáze, proto ji nekombinuje s jinými látkami.

- **Chování**
  - Klient neužívá extázi v rizikových situacích.
  - Klient v případě potřeby poskytne základní první pomoc (zavolá 155).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

d) Ketamin

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že látka ketamin je používána jako anestetikum v medicíně, především ve zvěrolékařství.
  - Klient ví, že ketamin je nyní využíván jako antidepresivum.
  - Klient ví, že ketamin je narozdíl od jiných halucinogenů tzv. disociativním halucinogenem, tedy že člověka odřízne od reality.
  - Klient ví, že při užití ketaminu v menší dávce se dostaví lehce snové stavy, pocity vznášení se mimo tělo, vize při zavřených očích, otupělost končetin a někdy nevolnost.
  - Klient ví, že střední dávka ketaminu vyvolává halucinogenní trip.
  - Klient ví, co znamená stav k-hole – tedy, že uživatel ve svých představách opouští tělo (případně zapomene, že ho má) a cestuje do jiných světů či rozměrů a okolní svět vnímá jen minimálně nebo vůbec.
  - Klient ví, že hlavním rizikem užívání ketaminu pravidelně je vznik psychické závislosti na látce.
  - Klient ví, že užití ketaminu zvyšuje krevní tlak a puls, může se objevit pocit na zvracení, ztráta koordinace.
  - Klient ví, že silná změna vnímání může vyvolat stavy úzkosti a předávkování způsobuje stav jako při narkóze, kdy se dostavuje bezvědomí, při kterém většinou zůstávají otevřené oči.
  - Klient ví, že častější užívání ketaminu může způsobit poškození nervové soustavy.
  - Klient ví, že je velmi nebezpečné kombinovat ketamin s jinými látkami, protože např. s alkoholem, heroinem nebo prášky na spaní je velká pravděpodobnost ochrnutí dýchacích cest.
  - Klient ví, jaký je harm reduction přístup k užívání ketaminu, tedy že je důležité dbát na správný set a setting. Ví, že při dávce vyšší než 50 mg by člověk nikdy neměl být sám.
  - Klient ví, na koho se obrátit, pokud má problémy se závislostí na ketaminu.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat ketamin.
  - Klient se nechce dostat do psychické závislosti na ketaminu.
  - Klient si nechce užitím ketaminu způsobit újmu.
  - Klient chce znát rizika, která se s užíváním ketaminu pojí.
  - Klient nechce užívat ketamin v případě, že nemá dobře uchopený set a setting.
  - Klient nechce užívat ketamin sám.
  - Klient chce řešit závislost na ketaminu.
  - Klient chce sdílet ve svém okolí, jak je možné řešit závislost na ketaminu – tedy na koho se obrátit.

- **Chování**
  - Klient neužívá ketamin.
  - Klient se nedostává do psychické závislosti na ketaminu.
  - Klient se zajímá o rizika, která užívání ketaminu přináší.
  - Klient se zajímá o to, jak přistupovat k užití ketaminu v souladu s harm reduction přístupem.
  - Klient užívá ketamin bezpečně, tj. nekombinuje ho s ostatními látkami, neužívá vysoké dávky a je ve vhodném setu a settingu.
  - Klient řeší svou situace v případě, že je on nebo jeho blízká osoba závislá na ketaminu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je ketamin a jaká jsou rizika jeho užívání.
  - Klient ví, kam se obrátit ve chvíli, kdy chce řešit závislost na ketaminu.

- **Postoje**
  - Klient chce být informovaný o tom, co mu může způsobit ketamin.
  - Klient se chce vyhnout tomu, aby si způsobil velké poškození na zdraví vzniklé z užívání ketaminu.

- **Chování**
  - Klient vyhledává pomoc v případě problému s užíváním ketaminu.
  - Klient sdílí informace, které o ketaminu má se svými vrstevníky.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

5. Opioidy

a) Heroin

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že heroin se řadí mezi opiáty a bývá nazýván “háčkem” či “herákem”.
  - Klient ví, že opiáty jsou látky s převážně tlumivým účinkem.
  - Klient ví, že tato látka se užívá nitrožilně, šňupáním nebo kouřením.
  - Klient si dokáže představit, jaké jsou účinky heroinu. Ví, že po užití dochází ke zklidnění až ospalosti, příjemné náladě či potlačení bolesti. Z fyziologického hlediska dochází k útlumu dýchání a zúžení průdušek.
  - Klient ví, že během užití může dojít k zástavě dechu.
  - Klient ví, že tato látka je vysoce návyková a s každou další dávkou se zvyšuje množství, které člověk potřebuje užít k dosažení požadovaného stavu.
  - Klient si je vědom toho, že je velmi tenká hranice mezi dávkou, která navodí požadovaný stav a dávkou, která přivodí smrt.
  - Klient ví, že existuje riziko udušení se zvratky, kvůli útlumu po užití látky.
  - Klient ví, že na trhu se vyskytuje hnědý a bílý heroin a k jakému typu užívání je předpokládán.
  - Klient ví, že se na trhu vyskytuje často heroin, který nemá čistou formu, ale je doplňován různými jinými látkami.
  - Klient ví, že vzhledem k závislosti se při absenci užívání dostavují abstinenční příznaky jako: bolesti svalů, kloubů, průjmy, svalové křeče, svědění, zimnice, neklid a nespavost.
  - Klient si je vědom tzv. harm reduction přístupu při užívání heroinu. Ví, že když chce látku užít, je bezpečnější ji šňupat. V případě nitrožilního užití ví, že je třeba užívat čisté vybavení

a místo vpichu vyčistit alkoholem. Ví, jaká místa využít pro vpich a která jsou naopak riziková. Ví, že nemá heroin kombinovat s jinými látkami.

- Klient ví, jaká je první pomoc při akutní intoxikaci.
- Klient ví, že maximální hranice držení, kdy se ještě jedná o přestupek je 1,5 g a vše, co je více, je trestný čin.
- Klient ví, kam se obrátit v případě, že chce řešit vzniklou závislost na heroinu.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat heroin.
  - Klient nechce heroin užívat nitrožilně.
  - Klient se chce vyhýbat užívání v rizikovém prostředí, to je takovém, kde by mu nikdo v případě potřeby nepodal první pomoc.
  - Klient nechce užívat heroin, který získá od nedůvěryhodného zdroje.
  - Klient nechce při užívání příliš zvyšovat dávku, protože si je vědom rizika smrti.
  - Klient se nechce dostat do stádia, kdy bude řešit abstinenční příznaky, které mohou trvat několik dní.
  - Klient chce v případě rozhodnutí, že bude heroin užívat, dodržovat principy harm reduction.
  - Klient se nechce dostat do konfliktu se zákonem, a proto u sebe nikdy nemá množství větší než malé.
  - Klient chce v případě vzniklé závislosti situaci řešit a má motivaci se z ní dostat.

- **Chování**
  - Klient neužívá heroin.
  - Klient neužívá heroin nitrožilně, ale v případě potřeby volí bezpečnější formu užití, jako je šňupání či kouření.
  - Klient se vyhýbá užívání heroinu v rizikovém prostředí, to je takové, kde mu nikdo v případě potřeby nepodá první pomoc.
  - Klient nezvyšuje dávku heroinu, a pokud ano, přemýšlí nad množstvím tak, aby nedošlo k úmrtí.
  - Klient užívá tak, aby nemusel řešit abstinenční příznaky v míře, kdy by ho vyřadili z běžného života.
  - Klient užívá heroin pouze v souladu s principy harm reduction.
  - Klient se nedostává do konfliktu se zákonem kvůli držení heroinu.
  - Klient se obrací na příslušná místa v případě, že chce řešit vzniklou závislost na heroinu.
  - Klient ví, jak se chovat v případě, že někdo v jeho okolí potřebuje první pomoc při akutní intoxikaci heroinem.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví v obecné rovině, co je heroin, jak vypadá, jaké jsou jeho účinky a zná principy harm reduction v užívání heroinu.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat heroin v míře, kdy ho užívání vyřadí z běžného fungování ve společnosti.

- **Chování**
  - Klient v případě užívání heroinu postupuje v souladu s principy harm reduction a obrací se na příslušná místa v případě, že chce své užívání řešit.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

b) Opium

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že opium je droga získaná z opiového máku a patří mezi opiáty.
  - Klient rozumí tomu, že opium obsahuje různé alkaloidy, jako je morfin a kodein, které mají tlumivé účinky.
  - Klient ví, že opium se může užívat včetně kouřením nebo nitrožilní aplikací. Užívat drogu šňupáním a perorálně není běžné, protože opium se obvykle vyskytuje ve formě husté pryskyřice nebo pasty.
  - Klient si je vědom, že účinky opia zahrnují euforii, útlum bolesti, zklidnění a příjemné pocity, ale mohou také způsobit nevolnost a zúžení průdušek.
  - Klient ví, že po užití může dojít k útlumu dýchání, zástavě dechu a smrtelnému předávkování či udušení zvratky.
  - Klient ví, že užíváním opia ohrožuje svoji plodnost a vystavuje své tělo vyšší možnosti rozvoje rakoviny a dalších nemocí.
  - Klient si je vědom vysoké návykovosti opia a možnosti rozvoje tolerance a závislosti.
  - Klient ví, že abstinenční příznaky po vysazení opia mohou zahrnovat bolesti svalů, kloubů, průjmy, křeče, svědění, zimnice, neklid, nespavost a psychickou nepohodu.
  - Klient ví, že opium na trhu může být kontaminováno jinými látkami, což zvyšuje riziko zdravotních problémů.

- Klient zná zásady harm reduction při užívání opia: preferování méně rizikových způsobů užití, používání čistých nástrojů, vyhýbání se kombinaci s jinými látkami a dodržování hygieny.
- Klient ví, že v případě nitrožilního užití je třeba užívat čisté vybavení a místo vpichu vyčistit alkoholem. Ví, jaká místa využít pro vpich a která jsou naopak riziková.
- Klient ví, jak poskytovat první pomoc při akutní intoxikaci opiem.
- Klient je obeznámen s právními aspekty držení opia, včetně maximálního drženého množství 0,7g, které je ještě přestupkem.
- Klient ví, kam se obrátit v případě, že chce řešit závislost na opiu.

● **Postoje**

- Klient nechce užívat opium.
- Klient nechce užívat opium nitrožilně.
- Klient se chce vyhýbat užívání opia v rizikovém prostředí, kde by mu nemohla být poskytnuta pomoc v případě nouze.
- Klient nechce užívat opium, které získá od nedůvěryhodného zdroje.
- Klient nechce při užívání příliš zvyšovat dávku, protože si je vědom rizika závislosti a smrti.
- Klient se nechce dostat do stavu, kdy by musel čelit abstinenčním příznakům.
- Klient v případě užívání dodržuje zásady harm reduction.
- Klient chce zůstat v souladu se zákonem, a proto u sebe nikdy nemá množství větší než malé.
- Klient chce v případě vzniklé závislosti situaci řešit a má motivaci se z ní dostat.

● **Chování**

- Klient neužívá opium, nebo pokud užívá, dělá tak s plným vědomím rizik a s dodržováním harm reduction zásad.
- Klient neužívá opium nitrožilně a v případě potřeby volí bezpečnější formu užití, jako je kouření.
- Klient se vyhýbá užívání opia v rizikovém prostředí, kde by mu nikdo nemohl poskytnout pomoc v případě potřeby.
- Klient nezvyšuje dávku opia, a pokud ano, přemýšlí nad množstvím tak, aby nedošlo k úmrtí.

- Klient užívá tak, aby nemusel řešit abstinenční příznaky v míře, kdy by ho vyřadily z běžného života.
- Klient užívá opium pouze v souladu s harm reduction principy.
- Klient se nedostává do konfliktu se zákonem kvůli držení opia.
- Klient se obrací na příslušná místa v případě, že chce řešit vzniklou závislost na opiu.
- Klient ví, jak se chovat v případě, že někdo v jeho okolí potřebuje první pomoc při akutní intoxikaci opiem.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient má obecné povědomí o opiu, jeho účincích a základních principech harm reduction v užívání opia.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat opium v míře, kdy ho užívání vyřadí z běžného fungování ve společnosti.

- **Chování**
  - Klient v případě užívání opia postupuje v souladu s principy harm reduction a obrací se na příslušná místa v případě, že chce své užívání řešit.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

c) Morfin (Morfium)

CÍLE

- **Informace**

  - Klient ví, že morfin je opiát získaný z opiového máku a patří mezi silné tlumivé látky.
  - Klient ví, že morfinu se také říká morfium.
  - Klient rozumí tomu, že morfin je hlavní alkaloid opia a má výrazné analgetické (= úleva od bolesti) účinky.
  - Klient ví, že morfin se nejčastěji vyskytuje ve formě tablet, kapslí nebo čípků a užívá se perorálně (spolknutím), zavedením do konečníku nebo injekčně.

- Klient si je vědom, že účinky morfinu zahrnují útlum bolesti, euforii, zklidnění, ale mohou také způsobit nevolnost, zúžení průdušek a útlum dýchání.
- Klient ví, že užíváním morfinu ohrožuje svoji plodnost a vystavuje své tělo vyšší možnosti rozvoje rakoviny a dalších nemocí.
- Klient ví, že po užití morfinu může dojít k útlumu dýchání, zástavě dechu a smrtelnému předávkování či udušení zvratky.
- Klient si je vědom vysoké návykovosti morfinu a možnosti rozvoje tolerance a závislosti.
- Klient ví, že abstinenční příznaky po vysazení morfinu mohou zahrnovat bolesti svalů, kloubů, průjmy, křeče, svědění, zimnice, neklid, nespavost a psychickou nepohodu.
- Klient ví, že morfin na trhu může být kontaminován jinými látkami, což zvyšuje riziko zdravotních problémů.
- Klient zná zásady harm reduction při užívání morfinu: preferování méně rizikových způsobů užití, používání čistých nástrojů, vyhýbání se kombinaci s jinými látkami a dodržování hygieny.
- Klient ví, jak poskytovat první pomoc při akutní intoxikaci morfinem.
- Klient je obeznámen s právními aspekty držení opia, včetně maximálního možného drženého množství 300mg (390mg hydrochloridu), které je ještě přestupkem.
- Klient ví, kam se obrátit v případě, že chce řešit závislost na morfinu.

- **Postoje**

  - Klient nechce užívat morfin.
  - Klient nechce užívat morfin injekčně.
  - Klient se chce vyhýbat užívání morfinu v rizikovém prostředí, kde by mu nemohla být poskytnuta pomoc v případě nouze.
  - Klient nechce užívat morfin, který získá od nedůvěryhodného zdroje.
  - Klient nechce při užívání příliš zvyšovat dávku, protože si je vědom rizika závislosti a smrti.
  - Klient se nechce dostat do stavu, kdy by musel čelit abstinenčním příznakům.
  - Klient v případě užívání dodržuje zásady harm reduction.
  - Klient chce zůstat v souladu se zákonem, a proto u sebe nikdy nemá množství větší než malé.
  - Klient chce v případě vzniklé závislosti situaci řešit a má motivaci se z ní dostat.

- **Chování**
  - Klient neužívá morfin, nebo pokud užívá, dělá tak s plným vědomím rizik a s dodržováním harm reduction zásad.
  - Klient neužívá morfin injekčně a v případě potřeby volí bezpečnější formu užití, jako je perorální užívání nebo čípky.
  - Klient se vyhýbá užívání morfinu v rizikovém prostředí, kde by mu nikdo nemohl poskytnout pomoc v případě potřeby.
  - Klient nezvyšuje dávku morfinu, a pokud ano, přemýšlí nad množstvím tak, aby nedošlo k úmrtí.
  - Klient užívá morfin tak, aby nemusel řešit abstinenční příznaky v míře, kdy by ho vyřadily z běžného života.
  - Klient užívá morfin pouze v souladu s harm reduction principy.
  - Klient se nedostává do konfliktu se zákonem kvůli držení morfinu.
  - Klient se obrací na příslušná místa v případě, že chce řešit vzniklou závislost na morfinu.
  - Klient ví, jak se chovat v případě, že někdo v jeho okolí potřebuje první pomoc při akutní intoxikaci morfinem.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient má obecné povědomí o morfinu, jeho účincích a základních principech harm reduction v užívání morfinu.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat morfin v míře, kdy ho užívání vyřadí z běžného fungování ve společnosti.

- **Chování**
  - Klient v případě užívání morfinu postupuje v souladu s principy harm reduction a obrací se na příslušná místa v případě, že chce své užívání řešit.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

d) Kratom

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je kratom.
  - Klient ví, že kratom má psychoaktivní účinky.
  - Klient ví, že účinek kratomu se odvíjí od toho, jakou dávku užije.
  - Klient ví, že psychoaktivní účinky po užití kratomu se dostavují přibližně do deseti minut a mohou trvat v závislosti na dávce 1 až 5 hodin.
  - Klient ví, že při užití menší dávky (1-5 g sušených listů) člověk zažívá stimulační účinek, zvýšenou chuť do práce, ostražitost, komunikativnost, potlačení spánku či zvýšené libido.
  - Klient ví, že při užití větší dávky (6 g a více) člověk zažívá opioidní účinek jako je útlum bolesti, euforie, snížení úzkosti či obecně sedativní účinek.
  - Klient ví, že při užívání kratomu vzniká tolerance na látku, tedy je třeba ji zvyšovat pro dosažení stejného účinku.
  - Klient zná rizika užívání kratomu. Ví, že u nízké dávky je to rychlý srdeční tep, svědění kůže, pocity nevolnosti, ztráta chuti k jídlu či zvýšené vylučování moči. Klient ví, že u vyšších dávek je zvýšené riziko negativních účinků, jako je zmatenost, zácpa nebo nízký tlak.
  - Klient ví, že rizikem pravidelného užívání kratomu je ztrácení váhy a může vést k anorexii, psychózám či chronické únavě.
  - Klient si je vědom toho, že na kratomu vzniká závislost v rámci, které se může setkat s fyzickými abstinenčními příznaky jako je bolest kloubů, svalů, rýma, pocení, třes, průjem, zvracení, nespavost atd.
  - Klient ví, že psychické abstinenční příznaky mohou trvat v řádů týdnů až měsíců.
  - Klient ví, jak užívat kratom bezpeční, tj. v menších dávkách, ne příliš často, s dostatkem vody, ne v těhotenství či kojení, ne v kombinaci s jinými látkami.
  - Klient ví, že kratom zatím není na seznamu zakázaných návykových látek.

- **Postoje**
  - Klient chce znát informace týkající se kratomu.
  - Klient nechce užívat kratom.

- Klient, pokud se rozhodne, že užije kratom, si chce dávat pozor, aby se z něho nestal pravidelný uživatel.
- Klient chce znát rizika užívání kratomu.
- Klient chce opatrovat své zdraví, proto kratom užívá v souladu se zásadami bezpečného užívání.
- Klient se chce informovat o tom, jak si kratom stojí v pojetí zákona o zakázaných látkách.
- Klient se chce zabývat vlastní závislostí na kratomu.

- **Chování**
  - Klient neužívá kratom.
  - Klient v případě, že užívá kratom, dodržuje bezpečné zásady užívání, tedy nekombinuje kratom s jinými látkami, neužívá jeho velké množství a neužívá ho pravidelně.
  - Klient se informuje o kratomu a o rizikách užívání.
  - Klient se informuje o tom, jak si kratom stojí v pojetí zákona o zakázaných látkách.
  - Klient se obrací na jemu známá místa v případě, že chce řešit závislost na kratomu.
  - Klient šíří informace, které o kratomu má mezi své vrstevníky a přispívá tak k většímu bezpečí dané skupiny.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je kratom.
  - Klient ví, co je na užívání kratomu rizikové.
  - Klient ví, kam se obrátit, když chce řešit závislost na kratomu.

- **Postoje**
  - Klient chce znát informace o tom, co mu může kratom způsobit včetně rizik užívání.

- **Chování**
  - Klient se informuje o kratomu.
  - Klient šíří informace o kratomu mezi své vrstevníky.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

6. Stimulační drogy

a) Pervitin a amfetaminy

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že se pervitin a amfetaminy řadí mezi stimulační drogy.
  - Klient si uvědomuje, že dávka užité látky by se měla odvíjet mimo jiné od váhy člověka, předchozích zkušeností a užít prvně menší dávku a počkat, jaký bude mít účinek.
  - Klient ví, jaké jsou účinky pervitinu – stavy vedoucí k euforii, snížená únava, zvýšené sebevědomí, zvýšená motivace, soustředěnost, snížená chuť k jídlu, zvýšené libido.
  - Klient si uvědomuje, že užívání pervitinu skýtá velké množství nežádoucích účinků a tíživých dopadu na život člověka.
  - Klient ví, jaké jsou nežádoucí účinky pervitinu – motorický neklid (záškuby svalů, třes, chvění apod.), zvýšený krevní tlak a tep, zvýšená tělesná teplota, organizmus pracuje i navzdory vyčerpání.
  - Klient ví, že po tzv. hyperstimulaci na základě užité látky přijde po čase fáze vyčerpání organizmu jak na fyzické, tak psychické úrovni.
  - Klient ví, jaký má pervitin dopad na sexuální život člověka (po čase např. nechuť ke styku bez drogy).
  - Klient ví, jaký vliv má pervitin v dlouhodobém hledisku na vzhled člověka (problémy s pletí, hubnutí a “propadání” obličeje, problémy se zuby).
  - Klient ví, že dlouhodobé užívání pervitinu může vést k podvýživě, jelikož člověk užívající pervitin nemá chuť k jídlu.
  - Klient ví, že při užívání pervitinu existuje riziko psychické závislosti, která může při dlouhodobém užívání vyústit až v toxickou psychózu.
  - Klient zná možné dopady kombinování pervitinu s jinými látkami.
  - Klient zná harm reduction přístup v případě užívání pervitinu.
  - Klient ví, na koho se obrátit v případě, že potřebuje pomoci se závislostí na pervitinu.
  - Klient ví, že za množství větší, než malé při držení pervitinu je považováno cokoliv nad 1,5 g.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat pervitin.

- Klient chce v případě užívání pervitinu zohledňovat jeho adekvátní dávku vzhledem ke své osobní struktuře.
- Klient se chce při užívání pervitinu vyhnout jeho možným negativním účinkům na organismus.
- Klient chce být připraven na stav vyčerpání po odeznění účinků pervitinu.
- Klient chce případně užívat pervitin zodpovědně dle principů harm reduction.
- Klient se chce vyhnout dlouhodobému užívání pervitinu.
- Klient chce řešit vzniklou závislost na pervitinu.
- Klient nechce být trestně stíhán, a proto u sebe nechce držet množství pervitinu větší než malé.

- **Chování**
  - Klient neužívá pervitin.
  - Klient zohledňuje adekvátní dávku pervitinu vzhledem ke své osobní struktuře.
  - Klient v případě užití pervitinu pracuje s negativními účinky na organismus.
  - Klient je připraven na stavy po odeznění účinků pervitinu.
  - Klient užívá pervitin zodpovědně dle principů harm reduction.
  - Klient případně řeší vzniklou závislost na pervitinu.
  - Klient u sebe nedrží množství větší než malé.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná způsoby užití pervitinu, rizika užívání, principy harm reduction v užívání a také ví, kam se obrátit, pokud chce řešit závislost na pervitinu.

- **Postoje**
  - Klient chce případně užívat pervitin co nejvíce zodpovědně a tak, aby svým užíváním neohrožoval své okolí.
  - Klient chce případně užívat pervitin v souladu s principy harm reduction.

- **Chování**
  - Klient případně užívá pervitin zodpovědně v souladu s principy harm reduction a obrací se na místa pomoci v případě, že chce řešit závislost.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

b) Kokain

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že kokain se řadí mezi stimulační drogy.
  - Klient ví, že kokain se vyskytuje ve formě bílého prášku, který se nejčastěji užívá tzv. šňupáním, ale lze ho aplikovat i nitrožilně.
  - Klient ví, že účinek kokainu trvá v řádech desítek minut a tím se řadí k drogám, jejichž účinek netrvá příliš dlouho.
  - Klient ví, že bezprostředně po užití kokainu se mohou dostavit nepříjemné pocity, jako je srdeční slabost, pocení či závrať.
  - Klient ví, že užití kokainu zapříčiní zvětšení očních zornic.
  - Klient ví, že účinky kokainu mohou být charakterizovány jako: ztráta zábran, povzbuzení libida, zvýšení sebevědomí nebo absence únavy.
  - Klient ví, že užití kokainu zkracuje spánek a zahání únavu, snižuje chuť k jídlu a může vést k přecenění hranic tělesných možností.
  - Klient ví, že se kokainem může předávkovat a že předávkování může vést až k bezvědomí či smrti zapříčiněné krvácením do mozku.
  - Klient ví, že předávkování může projevovat záškuby těla, křečemi, stoupající teplotou a slábnutím krevního oběhu.
  - Klient ví, že dlouhodobé užívání či jednorázová vysoká dávka může vést k toxické psychóze.
  - Klient ví, že užíváním kokainu se zvyšuje riziko srdečních a mozkových příhod.
  - Klient si uvědomuje rizika spojená se šňupáním, která představují nenávratné poškození nosní sliznice.
  - Klient zná rizika kombinování kokainu s jinými látkami. Ví, že při kombinaci s alkoholem hrozí otrava alkoholem, protože člověk necítí množství vypitého alkoholu. Ví, že v kombinaci s pervitinem představuje život ohrožující zátěž pro srdce a oběhovou soustavu. Stejně tak ví, že tyto potíže způsobuje i kombinace s MDMA.
  - Klient ví, že by neměl užívat kokain, pokud trpí úzkostí, má psychické problémy, trpí na vysoký krevní tlak nebo poruchami srdce
  - Klient zná principy harm reduction v užívání kokainu.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud by chtěl řešit vzniklou závislost na kokainu u sebe či blízké osoby.
  - Klient ví, jak poskytnout první pomoc v případě předávkování kokainem.
  - Klient ví, že větší množství než malé, které je při jeho držení považováno za trestný čin je 1 g.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat kokain.

- Klient nechce v případě užití kokainu zažívat nepříjemné pocity, proto si volí pro užití vhodnou dávku.
- Klient se chce vyhnout problémům se spánkem pramenícím z užívání kokainu.
- Klient se nechce předávkovat kokainem.
- Klient se nechce kvůli kokainu dostat k propuknutí toxické psychózy.
- Klient chce k případnému užívání přistupovat zodpovědně a v rámci harm reduction přístupu.
- Klient chce řešit problémy, které mu užívání kokainu může způsobovat.
- Klient chce být nápomocný blízké osobě, která řeší problematické užívání kokainu.
- Klient chce být schopen podat první pomoc při akutní intoxikaci kokainem.
- Klient se nechce dostat do konfliktu se zákonem kvůli držení množství většího než malého.

- **Chování**
  - Klient neužívá kokain.
  - Klient se nepředávkuje kokainem.
  - Klient k užívání kokainu přistupuje odpovědně a v rámci harm reduction přístupu.
  - Klient řeší problémy, které užívání kokainu může způsobovat.
  - Klient je nápomocný blízké osobě, která řeší problematické užívání kokainu.
  - Klient podává v případě potřeby první pomoc osobě, která je akutně intoxikována kokainem.
  - Klient se nedostává do konfliktu se zákonem.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaké hlavní účinky má kokain, jaká jsou hlavní rizika jeho užívání, jaké jsou bezpečné zásady užívání a na koho se obrátit v případě, že by se dostal on nebo jeho blízká osoba do problémů plynoucích z užívání kokainu.

- **Postoje**
  - Klient se chce dozvědět informace pro něj důležité o kokainu a nechce se dostat do problémů s jeho užíváním.

- **Chování**
  - Klient se v případě užívání kokainu chová odpovědně, tzn. užívá v souladu se zásadami harm reduction.
  - Klient případně volí pro užití kokainu vhodnou dávku, která ho ohrožuje méně.
  - Klient vyhledá pomoc, pokud si uvědomí problémy plynoucí z užívání kokainu.

7. Canabinoidy

a) Marihuana

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je marihuana a co obsahuje.
  - Klient ví, jak se projevuje intoxikace marihuanou
  - Klient ví, že marihuana může ovlivňovat reprodukci.
  - Klient ví, že marihuana může způsobit hmatové halucinace.
  - Klient ví, jak kouření marihuany poškozuje orgány v těle (plíce, mozek).
  - Klient ví, jak se může člověk po užití marihuany cítit (smích, úzkost, paranoia, nevolnost).
  - Klient ví, jak můžou vypadat abstinenční příznaky u užívání marihuany (třes, změna nálady).
  - Klient ví, že nemůže předem vědět, jaký dopad na člověka bude mít užívání marihuany.
  - Klient ví, že užívání marihuany ovlivňuje emoce.
  - Klient ví, jakým způsobem může ovlivnit užívání konopí schopnost učení (nesoustředěnost, zapomínání).
  - Klient zná demotivační syndrom u marihuany (nezájem).
  - Klient ví, jaká je nejdelší doba, za kterou by stav po užití měl odeznít, aby nebylo nutné vyhledat odbornou pomoc (48 h).
  - Klient ví, jak dlouho zůstává látka THC v krvi a moči.
  - Klient ví, jaké jsou projevy závislosti (zvyšování dávky, ztráta kontroly, užívání přes zdravotní problémy, silná touha, zanedbávání zájmů, užívání pro překonávání abstinenčních příznaků).
  - Klient zná principy harm reduction užívání marihuany.
  - Klient ví, že složka marihuany nazývaná CBD není psychoaktivní a je legálně dostupná v ČR.
  - Klient ví, kolik gramů (10g) marihuany u sebe může mít maximálně, aby to byl ještě přestupek.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat marihuanu.
  - Klient se chce v případě užívání informovat o tom, jaká jsou rizika užívání marihuany.
  - Klient se chce informovat o tom, jak mohou vypadat účinky marihuany.
  - Klient chce znát projevy závislosti na marihuaně, aby je mohl odhalit v případě výskytu.
  - Klient se chce informovat o dopadech držení marihuany.
  - Klient nechce řídit dopravní prostředek v případě, že je pod vlivem marihuany.

- Klient chce znát principy harm reduction v užívání marihuany.
- Klient se chce informovat o možnostech léčby závislosti na marihuaně.
- Klient u sebe nechce držet marihuanu.

- **Chování**
  - Klient neužívá marihuanu.
  - Klient se informuje o tom, jaká jsou rizika užívání marihuany.
  - Klient se informuje o tom, jaké jsou účinky marihuany.
  - Klient se informuje o projevech závislosti na marihuaně.
  - Klient nevykonává pod vlivem marihuany žádné zdraví ohrožující činnosti, např. řízení dopravního prostředku.
  - Klient při užívání marihuany dodržuje principy harm reduction.
  - Klient v případě odhalení závislosti na marihuaně závislost řeší.
  - Klient u sebe nedrží marihuanu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná účinky marihuany, ví, jaká jsou hlavní rizika užívání, jaké jsou bezpečné zásady užívání a na koho se obrátit v případě, že by se dostal on nebo jeho blízká osoba do problémů plynoucích z užívání marihuany.

- **Postoje**
  - Klient se chce dozvědět informace pro něj důležité o marihuaně a nechce se dostat do problémů s jejím užíváním.

- **Chování**
  - Klient se v případě užívání marihuany chová odpovědně, tzn. užívá v souladu se zásadami harm reduction.
  - Klient vyhledá pomoc, pokud zaznamená problémy plynoucí z užívání marihuany.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

b) Hašiš

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že hašiš se řadí mezi kanabinoidy a co to je.

- Klient ví, že hašiš se konzumuje primárně kouřením.
- Klient ví, že hašiš má podstatně silnější účinky než konopí a že je třeba být obezřetný s jeho konzumací.
- Klient ví, že některé druhy hašiše obsahují až 70 % THC, a proto je třeba užít jen malou dávku.
- Klient ví, že mimo sílu účinku má hašiš podobné účinky jako marihuana.
- Klient ví, že konzumace hašiše může ovlivňovat reprodukci.
- Klient ví, že hašiš může způsobit hmatové halucinace.
- Klient ví, jak užívání hašiše poškozuje orgány v těle (plíce, mozek).
- Klient ví, jak se může člověk po užití hašiše cítit (smích, úzkost, paranoia, nevolnost).
- Klient ví, jak můžou vypadat abstinenční příznaky u užívání hašiše (třes, změna nálady).
- Klient ví, že užívání hašiše může ovlivnit emoce.
- Klient ví, jakým způsobem může ovlivnit užívání hašiše soustředění a paměť.
- Klient ví, jak dlouho zůstává látka THC v krvi a moči.
- Klient ví, jaké jsou projevy závislosti (zvyšování dávky, ztráta kontroly, užívání přes zdravotní problémy, silná touha, zanedbávání zájmů, užívání pro překonávání abstinenčních příznaků).
- Klient zná principy harm reduction užívání hašiše.
- Klient ví, že je vysoce rizikové vykonávat určité činnosti pod vlivem hašiše např. řízení auta a ví, že v případě vykonávání této činnosti mu hrozí až vězení.
- Klient ví, kolik gramů hašiše u sebe může mít maximálně, aby to byl ještě přestupek (5 g).

- **Postoje**
  - Klient chce být informovaný o účincích hašiše.
  - Klient chce znát informace týkající se rizik užívání hašiše.
  - Klient chce znát informace týkající se síly účinku hašiše, aby se mohl svobodně rozhodovat o svém stavu v případě užívání.
  - Klient chce být obeznámen s tím, jak může vypadat závislost na hašiši a jaké projevy v takovém případě může zažívat (třes, změna nálady, neustávající myšlení na látku atd.).
  - Klient chce být připravený na to, že užitím hašiše se mohou prohloubit jeho emocionální bolesti.
  - Klient nechce ohrožovat svou paměť a schopnost soustředit se pravidelným užíváním hašiše.
  - Klient nechce pod vlivem hašiše vykonávat žádné rizikové činnosti - např. řízení dopravního prostředku.
  - Klient se nechce dostat do stavu závislosti na hašiši, ale zároveň chce znát informace, co dělat, pokud by sám, nebo někdo z jeho okolí závislostí trpěl.
  - Klient chce případně užívat hašiš v souladu s principy harm reduction.
  - Klient u sebe nechce přechovávat hašiš a chce znát legislativní rámec týkající se této látky.

- **Chování**
  - Klient se informuje o účincích hašiše.
  - Klient zná rizika užívání hašiše.
  - Klient ví, že hašiš může být silnější než marihuana a snižuje v případě užívání jeho dávku na minimum.
  - Klient pod vlivem hašiše nevykonává rizikové činnosti.
  - Klient užívá hašiš v souladu s principy harm reduction.
  - Klient se v případě závislosti obrací na zdroje pomoci a ví kam.
  - Klient u sebe nedrží hašiš.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná účinky hašiše a ví, jaká jsou hlavní rizika užívání, jaké jsou bezpečné zásady užívání a na koho se obrátit v případě, že by se dostal on nebo jeho blízká osoba do problémů plynoucích z jeho užívání.

- **Postoje**
  - Klient se chce dozvědět informace pro něj důležité o účincích a rizicích užívání hašiše a nechce se dostat do problémů s jeho užíváním.

- **Chování**
  - Klient se v případě užívání hašiše chová odpovědně, tzn. užívá v souladu se zásadami harm reduction.
  - Klient vyhledá pomoc, pokud si uvědomí problémy plynoucí z užívání hašiše.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

8. Psychofarmaka

a) Benzodiazepiny

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že benzodiazepiny se řadí do skupiny psychofarmak a co to je.
  - Klient ví, že tyto látky mají vysoce sedativní až hypnotický účinek.

- Klient ví, že účinek látky může trvat v rozmezí 12 až 70 hodin a že nastupuje asi po 15 minutách od užití.
- Klient ví, že tyto látky obsahují léky proti úzkosti, léky na uklidnění nebo léky na spaní.
- Klient ví, že tyto látky, ačkoliv jsou na lékařský předpis, se často zneužívají právě pro své účinky.
- Klient zná indikace těchto látek: úzkostné a fobické poruchy, psychická reakce na stres, depresivní poruchy, akutní neklid, odvykací příznaky, epilepsie.
- Klient zná kontraindikace pro užívání těchto látek: akutní intoxikace alkoholem, hypnotiky, psychofarmaky, analgetiky; gravidita a laktace; alkoholová či drogová závislost a syndrom spánkové apnoe.
- Klient zná nežádoucí účinky těchto látek: ospalost, ovlivnění pozornosti, zmatenost, závratě, dechová nedostatečnost, podrážděnost, agresivita, apatie.
- Klient ví, že na těchto látkách vzniká závislost.
- Klient ví, že léčba závislosti na těchto látkách je dlouhá a obtížná.
- Klient ví, že tyto látky je třeba užívat pouze v případě, že mu jsou předepsány lékařem.
- Klient ví, že tyto látky by se měly užívat jen v případě, že neexistují bezpečnější alternativy.
- Klient ví, že pokud užívá tyto látky a náhle je vysadí, může se u něj objevit tzv. odvykací syndrom, k jehož projevům patří podrážděnost, pocení, nauzea a zvracení, třes, bolesti hlavy, svalové napětí, dysforie, nespavost, tenze.
- Klient ví, že těžké abstinenční příznaky po těchto látkách zahrnují deliria, epileptické záchvaty, psychotické stavy s halucinacemi či paranoiu.
- Klient ví, že pokud chce přestat tyto látky užívat, je třeba je vysazovat postupně.
- Klient ví, že v případě závislosti se může obrátit na konkrétní služby.
- Klient ví, jak užívat benzodiazepiny v souladu s harm reduction přístupem.

● **Postoje**

- Klient nechce užívat benzodiazepiny.
- Klient se chce případně informovat o účincích těchto látek.
- Klient chce znát obsah těchto látek a na co se užívají.
- Klient nechce užívat tyto látky, pokud je nedostane předepsané od lékaře.
- Klient chce znát indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky těchto látek.
- Klient se nechce dostat do situace, kdy by musel řešit závislost na těchto látkách.
- Klient chce užívat bezpečnější alternativu těchto látek, pokud mu to jeho zdravotní stav umožňuje.
- Klient nechce vysazovat tyto látky tzv. skokem tak, aby si způsobil odvykací syndrom.
- Klient chce případně přestat užívat tyto látky postupně.
- Klient chce být připravený na léčbu závislosti v případě, že by jí musel čelit.

- Klient chce případně tyto látky užívat vždy v souladu s harm reduction přístupem.

- **Chování**
  - Klient neužívá benzodiazepiny v případě, že není jeho situace taková, kdy je nutné tyto látky užívat.
  - Klient se informuje o účincích těchto látek.
  - Klient se řídí kontraindikacemi těchto látek.
  - Klient se nestává závislým na těchto látkách.
  - Klient si vybírá bezpečnější alternativu látek, pokud je pro jeho situaci dostupná.
  - Klient v případě, kdy látky užívá a chce přestat, volí bezpečnou cestu, tj. postupné vyřazování látky.
  - Klient nikdy nevysazuje látky okamžitě, aby se tak vyhnul ohrožujícímu odvykacímu syndromu.
  - Klient případně užívá benzodiazepiny v souladu s přístupem harm reduction a vyvaruje se kontraindikace k těmto látkám.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná účinky benzodiazepinů a ví, že se jedná o látky na lékařský předpis.
  - Klient ví, jaká jsou rizika užívání, jaké jsou bezpečné zásady užívání a na koho se obrátit v případě, že by se dostal on nebo jeho blízká osoba do problémů plynoucích z jeho užívání.

- **Postoje**
  - Klient se chce o daných látkách informovat, aby znal jejich účinky a možné nežádoucí účinky a rizika, které plynou z jejich užívání.

- **Chování**
  - Klient se v případě užívání benzodiazepinů chová zodpovědně, tzn. užívá je v souladu se zásadami harm reduction.
  - Klient vyhledá pomoc, pokud si uvědomí, že ji potřebuje.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

b) Barbituráty

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že barbituráty jsou látky, které se využívají v nižších dávkách jako sedativa.
  - Klient ví, že jsou to látky, které při vyšší dávce mají hypnotický účinek.
  - Klient ví, že hypnotický účinek je ten, který má vliv na bdělost člověka a je to stav podobný spánku.
  - Klient ví, že barbituráty se mohou používat jako antiepileptika.
  - Klient ví, že tyto látky mají vliv na kvalitu spánku, konkrétně jeho část REM.
  - Klient ví, že užití těchto látek přináší poměrně nebezpečné nežádoucí účinky, kterými jsou utlumení dýchacího centra, zmatenost, poruchy vědomí a závislost či silné abstinenční příznaky.
  - Klient ví, že tyto látky způsobují i méně alarmující nežádoucí účinky, jako je snížení různých důležitých látek v těle (kyselina listová, vitamín C) či zvýšení citlivosti na sluneční záření.
  - Klient ví, že kombinace těchto látek s alkoholem nebo opiáty může mít za následek smrt.
  - Klient tedy ví, že pro uklidnění osob, které užili alkohol se rozhodně nemohou užívat barbituráty.
  - Klient ví, že následkem užívání barbiturátů mohou být deprese, nechutenství, alergie či kožní vyrážky.
  - Klient ví, že při náhlém vysazení barbiturátů se mohou objevit halucinace, třes rukou, pocity úzkosti či epileptické záchvaty.
  - Klient ví, že existují různé druhy barbiturátů podle doby trvání účinku.
  - Klient ví, že u lidí, kteří užívají dlouhodobě barbituráty se dostavuje psychická i fyzická závislost.
  - Klient ví, na koho se obrátit v případě, že by potřeboval pomoci se závislostí na barbiturátech.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat barbituráty mimo zdravotnická zařízení nebo bez doporučení lékaře.
  - Klient nechce užívat barbituráty v kombinaci s jinými látkami, jako je alkohol či opiáty.
  - Klient nechce užívat barbituráty na uklidnění, pokud konzumoval, byť malé množství alkoholu.
  - Klient chce být připravený na to, že pokud se rozhodne užívat, mohou se dostavit různé nežádoucí projevy.

- Klient nechce zažívat fyzickou a psychickou závislost plynoucí z dlouhodobého užívání barbiturátů.
- Klient chce řešit svou nepříznivou situaci v souvislosti s barbituráty.

- **Chování**
  - Klient neužívá barbituráty.
  - Klient v případě užívání barbiturátů nepřekračuje dávku stanovenou lékařem.
  - Klient v případě, že se rozhodne barbituráty využít nehledě na svůj zdravotní stav dbá bezpečného užívání, tj. nekombinuje látku s jinými látkami, především s alkoholem a opiáty.
  - Klient se obrací pro pomoc ve chvíli, kdy ji v souvislosti s užíváním barbiturátů potřebuje.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient si je vědom toho, co jsou barbituráty a k čemu se užívají.
  - Klient zná základní bezpečná pravidla užívání barbiturátů.
  - Klient si je vědom toho, kam se může obrátit, pokud bude chtít poradit či pomoci s problémem vzniklým užíváním barbiturátů.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat barbituráty způsobem, který ho ohrozí na životě.
  - Klient chce řešit problém s barbituráty, pokud se u něj vyskytne.

- **Chování**
  - Klient neužívá barbituráty tak, aby ohrozil sebe nebo někoho jiného na životě.
  - Klient řeší problém se závislostí na barbiturátech.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

9. Rozpouštědla

a) Toluen

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že bezprostředním účinkem užití toluenu je psychický útlum, oblouzenost a polospánek s barevnými živými "sny".
  - Klient ví, že intoxikace toluenem je podobná opilosti, nicméně euforická fáze je kratší a brzy nastává útlum.
  - Klient ví, že intoxikace toluenem může být mimo jiné rozpoznána nasládlým odpudivým pachem.
  - Klient ví, že smrt v důsledku užití toluenu nastává často útlumem dýchacího centra nebo srdeční arytmií.
  - Klient ví, že užívání toluenu vede k rychlé devastaci organismu.
  - Klient ví, že dlouhodobé užívání poškozuje jaterní tkáň, mění mozkovou kůru, poškozuje dýchací cesty a plíce, zhoršuje paměť, celkově otupuje a podporuje citové výkyvy.
  - Klient ví, že léčit se ze závislosti na toluenu je komplikované, jelikož v důsledku užívání dochází k poškození mozku, které vede k úbytku intelektuálních schopností.
  - Klient si je vědom toho, že toluen a příbuzné látky jsou z hlediska poškození organizmu jedny z nejvíce poškozujících.
  - Klient ví, kam se má obrátit v případě, že potřebuje pomoct s problémy vzniklými užíváním toluenu.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat toluen.
  - Klient chce mít přehled o tom, jaké jsou možné nežádoucí účinky toluenu.
  - Klient chce dbát o své zdraví, a proto se informuje o tom, jaké dopady má užívání toluenu na lidské tělo.
  - Klient se chce v případě závislosti na toluenu léčit.

- **Chování**
  - Klient neužívá toluen.
  - Klient neužívá toluen dlouhodobě.
  - Klient se vyhýbá takovému užívání toluenu, které mu nenávratně poškozuje organismus.
  - Klient se léči ze závislosti na toluenu ihned, jak je to možné.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je toluen.
  - Klient ví, že toluen ničí organismus skoro nejrychleji z návykových látek.
  - Klient ví, kam se obrátit, když potřebuje pomoci s problémem vzniklým z užívání toluenu.

- **Postoje**
  - Klient se chce informovat o rizicích plynoucích z užívání toluenu a o místech, kam se může obrátit v případě problému.

- **Chování**
  - Klient řeší vzniklou závislost na toluenu.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

b) Chloroform

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že se chloroform řadí mezi těkavé látky.
  - Klient ví, že se chloroform má velké množství nežádoucích účinků, proto se už dlouho nepoužívá ani ve zdravotnictví.
  - Klient ví, že se tato látka užívá hlavně pro výrobu chladniček a klimatizací.
  - Klient ví, že inhalace chloroformu utlumuje centrální nervový systém. Způsobuje závratě, ospalost a bolesti hlavy.
  - Klient ví, že vysoké dávky způsobují hluboké kóma, útlum dechového centra a může vést ke smrti.

- Klient ví, že chloroform je toxický pro játra a ledviny a je potvrzeným karcinogenem.
- Klient ví, jaká je první pomoc při užití chloroformu.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat chloroform v žádné formě.
  - Klient se chce informovat o rizicích užívání chloroformu.
  - Klient chce znát první pomoc pro případ, že by nějakým způsobem užil on nebo blízká osoba chloroform.

- **Chování**
  - Klient neužívá chloroform.
  - Klient se informuje o rizicích užívání chloroformu.
  - Klient zná první pomoc a poskytuje jí v případě, že někdo v jeho okolí užije chloroform.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je chloroform, na co se používá a v čem je rizikový při styku s lidským tělem.
  - Klient ví, jak se poskytuje první pomoc při použití chloroformu.

- **Postoje**
  - Klient chce znát způsob, jak pomoci sobě nebo osobě blízké v případě užití chloroformu.

- **Chování**
  - Klient se informuje o rizicích užívání chloroformu.
  - Klient šíří povědomí o poskytování první pomoci v případě užití chloroformu.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

c) Poppers

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že Poppers je sloučenina několika látek s těkavým účinkem a lehkým afrodiziakálním účinkem.
  - Klient ví, že se Poppers používají jako afrodiziakum.
  - Klient ví, že se Poppers inhalují.
  - Klient ví, že účinek Poppers je okamžitý a trvá asi 1-2 minuty.
  - Klient ví, že účinkem Poppers je euforie, sexuální touha, malátnost, omámenost nebo bolest hlavy.
  - Klient ví, že Poppers způsobují uvolnění hladkého svalstva bohatého na krev (konečník, vagína).
  - Klient ví, že užívání Poppers s sebou nese psychické a somatické komplikace.
  - Klient ví, že užíváním látky si oslabuje funkci imunitního systému.
  - Klient ví, že Poppers způsobují prudké snížení krevního tlaku a zvýšení tepové frekvence, čímž se stávají nebezpečným pro kombinaci se stimulanty.
  - Klient si je vědom toho, že kombinace Poppers a Viagry může být ohrožující na životě, kdy může nastat náhlá srdeční či mozková příhoda.
  - Klient ví, že Poppers ovlivňují úsudek, a proto je v rámci harm reduction důležité nezapomenout nasadit kondom ještě před jejich použitím.
  - Klient ví, že užívání Poppers vážně poškozuje nos a plíce.
  - Klient ví, že je třeba přivolat rychlou lékařskou pomoc (155) v případě, že jsou Poppers užity orálně, jelikož jsou velmi jedovaté.
  - Klient ví, že Poppers patří mezi hořlaviny a jsou také dráždivé při kontaktu s pokožkou.

- **Postoje**
  - Klient nechce užívat Poppers.
  - Klient chce znát účinky Poppers.
  - Klient chce vědět, jaké možné komplikace může užívání Poppers přinášet.
  - Klient chce znát rizika spojená s užíváním Poppers a chce se jim vyhýbat.

- Klient chce být připravený na situaci, kdy bude třeba v důsledku užití Poppers přivolat lékařskou pomoc.
- Klient se chce vyhnout styku Poppers s ohněm, kůží a ústy.
- Klient chce dávat pozor na to, aby mu užívání Poppers nezpůsobilo dlouhodobé fyzické či psychické potíže.

- **Chování**
  - Klient neužívá Poppers.
  - Klient se informuje o účincích Poppers.
  - Klient, pokud se rozhodne užívat Poppers, je užívá bezpečně, tj. nekombinuje je s jinými stimulanty či afrodiziaky a užívá je výhradně inhalací.
  - Klient si dává pozor na to, aby se Poppers nedostali na jeho kůži a do úst.
  - Klient dává pozor na to, aby se Poppers nedostali do kontaktu s ohněm.
  - Klient šíří informace o Poppers, které vedou k bezpečnějšímu užívání jeho vrstevníků.
  - Klient řeší své psychické či fyzické potíže vzniklé užíváním Poppers.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou Poppers a jaká jsou rizika spojená s jejich užíváním.
  - Klient ví, že pokud Poppers užije orálně, otráví se a je třeba v daný moment přivolat záchrannou službu.

- **Postoje**
  - Klient chce znát rizika užívání Poppers.

- **Chování**
  - Klient se obrací na pomoc v kontextu užívání Poppers v případě potřeby.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

B. Sexuální oblast

10. Sex – druhy ochrany, pohlavní nemoci

Právní úprava

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že má právo na svoji sexuální orientaci.
  - Klient ví, co má dělat, v případě, kdy není v souladu se svým pohlavím (pohlavní identita).
  - Klient ví, že nemůže šířit pohlavně přenosné nemoci a ví, co hrozí.
  - Klient zná projevy sexuální deviace.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje, že právní úprava povoluje sex až po 15. roce života a je si vědom rizika spojeného s tím, kdyby tento zákon nedodržel.
  - Klient si je vědom, že na čím mladším dítěti by se tímto provinil, bude o to trest větší.

- **Chování**
  - Klient se chová se tak, aby nebyl trestně stíhán – nesouloží s osobami mladšími 15 let.
  - Klient k případným partnerům přistupuje s úctou, je ochoten/a počkat až partner/ka dosáhne 15 let. Nenaléhá na partnera(ku).
  - Pokud klient poruší zákon, je připravený(á) nést následky včetně umístění do výchovného ústavu nebo vězení.

Bezpečný sex – HIV/AIDS a další pohlavně přenosné choroby

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná zásady bezpečného sexu – ochranu před pohlavně přenosnými chorobami.
  - Klient zná jednotlivé příznaky chorob a ví, jak se dají léčit. Je si vědom toho, že některé pohlavní nemoci se na těle nijak neprojevují.
  - Klient zná způsoby nákazy pohlavními nemocemi.
  - Klient ví, kde se dělají testy na jednotlivé choroby a také ví, kde se kupují kondomy.
  - Klient zná kondom a ví, jak se používá. Uvědomuje si, že kondom je jediná 98% ochrana před pohlavními nemocemi.

- Klient ví, že pokud bude vědomě šířit pohlavní nemoci, může být ze zákona potrestán.
- Klient ví, kdy by měla žena navštívit gynekologii (podezření na pohlavní nemoc nebo otěhotnění) a ví, proč je vhodné navštěvovat gynekologii.
- Klient ví, kdy by měl navštívit urologa a k čemu je.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje, že existují pohlavní nemoci a chce se před nimi chránit.
  - Klient je ochotný se jít testovat na pohlavně přenosné choroby.
  - Klient je ochotný počkat s pohlavním stykem, dokud nebudou s partnerem vědět výsledky testů nebo se budou vždy milovat s kondomem.
  - Klient si uvědomuje, že nezodpovědné chování v oblasti sexu může vést k tragickým následkům – v případě přenosu HIV i smrt – a proto se nechce chovat nezodpovědně.

- **Chování**
  - Klient si dokáže sám koupit kondom a také ho dokáže používat.
  - Klient si dokáže si zajít k doktorovi, aby mu provedl testy na pohlavní nemoci.
  - Klient čeká s pohlavním stykem, dokud s partnerem nebudou vědět výsledky testů, nebo se budou vždy milovat s kondomem.
  - Pokud se klient nakazí, nebude se s nikým provozovat pohlavní styk bez kondomu a upozorní na svou nemoc. Pokud tak neučiní, přijme odpovědnost za své chování.

Bezpečný sex – zabránění nežádoucího otěhotnění

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná metody, jak předcházet těhotenství, zná možnosti antikoncepce – mužské i ženské.
  - Klient ví, kde a jak antikoncepci sehnat.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje, že pokud nechce mít dítě, je potřeba se při sexu chránit.
  - Klient chce antikoncepci používat, je ochoten se aktivně podílet na jejím zajištění.

- **Chování**
  - Klient při pohlavním styk používá některou z forem antikoncepce. Pokud riskuje nechráněný styk, je připraven nést následky, popř. jednat tak, aby se následky zmírnily.

Bezpečný sex – nekoitální techniky

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co znamenají nekoitální techniky, jaké mají výhody a jak se provozují.
  - Klient si v situaci, kdy ještě nechce mít pohlavní styk, uvědomuje, že nekoitální techniky jsou alternativou sexu.
  - Klient ví, že i při některých nekoitálních technikách může docházet k přenosu pohlavních chorob a měl by používat ochranu.

- **Postoje**
  - Klient chce používat nekoitální techniky, v případě, kdy ještě nechce mít pohlavní styk, nebo si nepřeje mít dítě.
  - Klient nechce, aby při nekoitálních technikách docházelo k přenosu pohlavních chorob, a chce používat ochranu.

- **Chování**
  - Klient používá nekoitální techniky, v případě, kdy ještě nechce mít pohlavní styk, nebo si nepřeje mít dítě.
  - Klient používá nekoitálních techniky, používat ochranu a nedochází k přenosu pohlavních chorob.
  - Klient vyčkává s pohlavním stykem do doby, dokud si to budou přát oba partneři. Nebo do doby, kdy se rozhodnou používat některou z forem antikoncepce.

Postkoitální antikoncepce (nouzová antikoncepce)

CÍLE

- **Informace**

  - Klient ví, že při pohlavním styk může kondom prasknout nebo sklouznout. Ví, co by měl udělat.
  - Klient ví, že pokud je ochrana při sexu neúčinná, tak by v tom neměl nechat druhého samotného.
  - Klient ví, k čemu antikoncepce Po. (postkoitální antikoncepce) slouží (zabránění otěhotnění) a že nechrání před pohlavními nemocemi.

- Klient ví, že antikoncepce Po. lze použít až do 120 hodin (5 dní) od nechráněného styku, přičemž dřívější užití zvyšuje její účinnost.
- Klient ví, že když bude po krátké době (přesná doba je uvedena v návodu na použití) po požití antikoncepce Po. zvracet, nemusí účinkovat a musí si tak pořídit nové balení.
- Klient ví, že postkoitální antikoncepce není pravidelnou formou antikoncepce a neměla by být zneužívána jako náhrada za jiné metody prevence těhotenství.
- Klient rozumí, že opakované užívání postkoitální antikoncepce může mít vedlejší účinky na zdraví a není doporučeno jako primární metoda antikoncepce.
- Klient ví, že postkoitální antikoncepci je možné získat v lékárně bez předpisu, ale že je dobré se poradit s lékařem nebo lékárníkem o jejím správném použití.
- Klient ví, že postkoitální antikoncepce není 100% účinná a že je důležité sledovat menstruační cyklus a v případě zpoždění menstruace vyhledat lékaře.

- **Postoje**

  - Klient se chce správně zachovat, kdyby při styku praskl kondom nebo nebyla antikoncepce užita správně. Uvědomuje si svou spoluzodpovědnost a nechce v tom partnera nechat samotného.
  - Klient chápe, že postkoitální antikoncepce je nouzovým řešením, a ne náhradou za pravidelnou antikoncepci.
  - Klient si váží svého zdraví (zdraví svého partnera) a chce jednat odpovědně při řešení situací, kdy dojde k selhání antikoncepce.
  - Klient chce být informovaný a připravený na možnosti, jak předcházet nechtěnému těhotenství, a to i v situacích, kdy dojde k nečekaným problémům s antikoncepcí.
  - Klient si uvědomuje důležitost otevřené komunikace se svým partnerem ohledně možností antikoncepce a společné odpovědnosti za prevenci těhotenství.

- **Chování**

  - Když antikoncepce selže, klient zůstane s partnerkou, společně s ní hledá možnosti, jak situaci řešit, a asistuje u nich.
  - V případě selhání antikoncepce zajde klient/ka do lékárny pro antikoncepci Po. a finančně se na ní podílí.

- Klient se poradí s odborníkem (lékařem, lékárníkem) o správném použití postkoitální antikoncepce a zváží další kroky na základě odborných doporučení.
- Klient/ka po užití postkoitální antikoncepce sleduje menstruační cyklus (partnerky) a v případě odchylek vyhledá lékařskou pomoc.
- Klient se vyhýbá zneužívání postkoitální antikoncepce jako hlavní metody prevence těhotenství a místo toho podporuje pravidelné a zodpovědné užívání běžných antikoncepčních metod.

Návštěva gynekologa

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že existuje speciální ženský lékař gynekolog.
  - Klient ví, že před začátkem pohlavního života je vhodné navštívit gynekologa.
  - Klient ví, že může partnerce nabídnout doprovod ke gynekologovi.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje, že pokud chtějí sexuálně žít, je dobré, aby šla partnerka na prohlídku, a popř. si nechala předepsat antikoncepci.
  - Klient si uvědomuje si, že je to věc obou a je ochoten s dívkou na gynekologii jít.

- **Chování**
  - Pokud se klient s dívkou rozhodnou k zahájení sexuální života, navrhne dívce, že spolu zajdou na gynekologii na vyšetření a předepsání antikoncepce, případně pomůže dívce s výběrem lékaře.

Těhotenství partnerky

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že pokud podcení ochranu při sexu, partnerka může otěhotnět.
  - Klient ví, že jedním z možných řešení je dítě si nechat. Zná možnosti – buď se vzít, nebo zůstat společně, ale svobodní.
  - Klient ví, že plodnost u ženy začíná klesat po 30. roku života.
  - Klient ví, že žena může otěhotnět, i pokud nemá při sexu orgasmus.

- Klient ví, že těhotenství 100 % určí ultrazvuk u gynekologa.
- Klient ví, že životnost spermie v těle ženy je až 2 dny po sexu.
- Klient ví, že je největší šance na otěhotnění 12–16. den před menstruací.

- **Postoje**
  - Klient si dokáže uvědomit riziko případného otěhotnění a chce se při sexu chránit.
  - V případě, kdy klientka otěhotní, chtějí společně těhotenství řešit.

- **Chování**
  - V případě, kdy klient nechce mít dítě, dbá na to, aby oba důsledně používali antikoncepci. Pokud se stane nehoda a dívka otěhotní, společně hledají možné řešení.

Těhotenství partnerky + interrupce

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že pokud podcení ochranu při sexu, partnerka může otěhotnět.
  - Klient ví, že možným řešením nechtěného těhotenství je interrupce.
  - Klient ví, co interrupce obnáší.

- **Postoje**
  - Klient si dokáže uvědomit riziko případného otěhotnění partnerky a dokáže se při sexu chránit.
  - Klient si uvědomuje, že existuje možnost interrupce, ale nespoléhá na ni jako na možnou antikoncepci. Uvědomuje si, že to je věc obou a je ochotný partnerce pomoci při zařizování.

- **Chování**
  - Klient důsledně používá antikoncepci.
  - Pokud se stane, že dívka otěhotní, společně hledají možné řešení.
  - Pokud klient nevidí jinou možnost než interrupci, společně jednají – může dívku doprovázet na vyšetření a podílí se na finanční úhradě interrupce.

Mateřství, rodičovství

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že pokud podcení ochranu při sexu, partnerka může otěhotnět.
  - Klient ví, že jedním z možných řešení je dítě si nechat.
  - Klient zná své možnosti – buď se vzít, nebo zůstat společně, ale svobodní, nebo se starat o dítě odděleně.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje riziko případného otěhotnění a dokáže se při sexu chránit.
  - Uvědomují si, že to je věc obou. Uvědomuje si, že budou muset zařizovat věci spojené s dítětem – dávky, porod, bydlení atd.

- **Chování**
  - Klient důsledně používá antikoncepci.
  - Pokud se stane, že dívka otěhotní, klient s ní společně hledá možné řešení.
  - Klient dokáže řešit pobyt v nemocnici, péči o dítě, bytovou otázku atd.

Konsent

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co to znamená konsent.
  - Klient ví, že odmítnutí ze strany potencionálního sexuálního partnera je třeba respektovat.
  - Klient ví, že tlačit někoho do pohlavního styku není v pořádku.
  - Klient ví, že sex bez souhlasu není sex, ale znásilnění.
  - Klient ví, že akt znásilnění je trestný čin.
  - Klient ví, že osahávat někoho v klubu bez souhlasu není v pořádku.
  - Klient ví, že mít styk s někým, kdo není schopen udělit se stykem souhlas (podnapilý stav atd.) není v pořádku.
  - Klient ví, jakými různými způsoby si může ověřit, že druhý člověk se sexem souhlasí.
  - Klient ví, jak má rozpoznat souhlas či nesouhlas podaný neverbální formou.

- **Postoje**
  - Klient chce mít sexuální styk na základě konsenzu.

- Klient chce respektovat svého sexuálního partnera, pokud se rozhodne odmítnout sexuální styk před, ale i během jeho průběhu.
- Klient nechce nikoho tlačit do sexuálního styku ani praktik sexuálnímu styku předcházejícími.
- Klient se chce chovat tak, aby svým chováním neublížil další osobě.
- Klient si chce být jistý, že osoba, se kterou chce mít sexuální styk je plně při vědomí ve chvíli, kdy dává najevo souhlas nebo nesouhlas.
- Klient se nechce dopustit trestného činu znásilnění.
- Klient chce znát různé způsoby komunikace pro to, aby byl schopen ověřit si souhlas s pohlavním stykem s druhou osobou nebo osobami.

- **Chování**
  - Klient se nedopouští trestného činu znásilnění.
  - Klient má sex pouze na základě konsenzu.
  - Klient respektuje své sexuální partnery v plné míře.
  - Klient nikoho netlačí do sexuálního styku.
  - Klient svým chováním v sexuální oblasti neubližuje dalším osobám.
  - Klient komunikuje se svými sexuálními partnery.
  - Klient vytváří bezpečné prostředí pro styk se svými sexuálními partnery.
  - Klient vyjadřuje svůj souhlas či nesouhlas s možným pohlavním stykem.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient má základní povědomí o rizicích spojených se sexuálním životem a ví, o základní ochraně.
  - Klient ví, co je to postkoitální antikoncepce a jak funguje.
  - Klient má základní informace o pohlavně přenosných nemocech.
  - Klient má základní informace o bezpečném sexu.
  - Klient má základní informace o lékařské pomoci.
  - Klient má základní informace o těhotenství.
  - Klient ví, co to znamená konsent a zná způsoby, jak si ho ověřit před sexuálním stykem.

- **Postoje**
  - Klient se chce v sexuálním životě chovat bezpečně, neohrozit se a nemít dítě, když na to není připraven.
  - Klient chce znát způsoby, jakým dát najevo, že nechce mít pohlavní styk.

- **Chování**
  - Klient se snaží předejít pohlavně přenosný nemocem a těhotenství, pokud na to není připraven.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

11. Znásilnění, pohlavní zneužívání, sexuální obtěžování

Znásilnění

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to znásilnění. Ví, co už může být kvalifikováno, jako omezení osobní svobody, případně znásilnění.
  - Klient zná dopady znásilnění, omezení svobody pro oběť i pachatele.
  - Klient ví, jak se „může pokusit“ znásilnění předejít.
  - Klient ví, jak postupovat, pokud ke znásilnění dojde.
  - Klient si je vědom, že jde o trestný čin, který má zákonnou povinnost hlásit, pokud se dozví, že hrozí, případně ho nepřekazí.
  - Klient zná mýty o znásilnění.
  - Klient ví, jak se zachovat, pokud zná ve svém okolí oběť znásilnění. Ví, kam se obrátit pro odbornou pomoc.

- **Postoje**
  - Klient se nechce chovat k nikomu, tak, aby ho omezil a jednal protiprávně v souvislosti se znásilněním.
  - Klient chce znásilnění předcházet.
  - Klient si uvědomuje, jak jednat po znásilnění.
  - Pokud je klient svědkem znásilnění, či ví o jeho přípravě, chce situaci řešit, nahlásit, překazit.
  - Klient se staví aktivně k pomoci obětem těchto trestných činů.

- **Chování**
  - Klient neznásilňuje ani neomezuje jiné osoby.
  - Klient nahlásí přípravu znásilnění, pokud se o ni dozví.
  - Klient postupuje podle doporučených postupů, pokud je obětí znásilnění.
  - Klient pomáhá obětem znásilnění.

Pohlavní zneužívání

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak popsat pojem pohlavního zneužívání.
  - Ví, co vše může být bráno zákonem jako pohlavní zneužívání.
  - Zná rozdíl mezi pohlavním zneužíváním a sexuálním obtěžováním.
  - Klient si je vědom, jak postupovat, pokud má ve svém okolí podezření na pohlavní zneužívání, případně je sám obětí.
  - Klient ví, že na pohlavní zneužívání se vztahuje ohlašovací povinnost.
  - Klient ví, kam se obrátit pro odbornou pomoc v případě, že je on či někdo jiný obětí pohlavního zneužívání.

- **Postoje**
  - Klient chce aktivně pomáhat obětem pohlavního zneužívání ve svém okolí a zamezit pokračování.
  - Klient chce vyhledat odbornou pomoc, pokud je sám obětí pohlavního zneužívání.

- **Chování**
  - Klient nezneužívá děti a dospívající.
  - Pokud je klient obětí pohlavního zneužívání, vyhledá odbornou pomoc, minimálně se svěří někomu, komu věří.
  - Klient se snaží překazit pohlavní zneužívání, pokud o něm ví.

Sexuální obtěžování

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je sexuální obtěžování.
  - Klient ví, jaké mohou být formy sexuálního obtěžování.
  - Má povědomí o tom, kde se může se sexuálním obtěžováním setkat.
  - Klient ví, jak se dá sexuálnímu obtěžování bránit.
  - Ví, kam se obrátit pro pomoc, pokud on/ona, či někdo v jeho okolí je obětí sexuálního obtěžování.

- **Postoje**
  - Klient se chce chovat vždy tak, aby jeho chování nemohlo být hodnoceno, jako sexuální obtěžování.
  - Klient chce aktivně vystupovat proti sexuálnímu obtěžování.
  - Klient chce řešit a zastavit sexuální obtěžování, pokud je jeho svědkem, případně o něm ví, ve svém okolí.

- **Chování**
  - Klient se snaží chovat tak, aby jeho projevy nemohly být chápány jako sexuální obtěžování.
  - Pokud je klient obětí sexuálního obtěžování, snaží se situaci řešit.
  - Jestliže klient ví (nebo je svědkem) o sexuálním obtěžování, snaží se ho zastavit.
  - Klient vyhledá odbornou pomoc, pokud je obětí sexuálního obtěžování.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojmy znásilnění, pohlavní zneužívání, sexuální obtěžování.
  - Ví, jak postupovat, pokud dojde k těmto trestným činům.
  - Ví, kde je možno dostat odbornou pomoc, pokud je obětí nebo svědkem těchto činů.

- **Postoje**
  - Klient se staví k jakémukoli omezování osob (z pohledu výše uvedených pojmů) negativně.
  - Chce aktivně vystupovat proti znásilnění, sexuálnímu obtěžování a pohlavnímu zneužívání.
  - Klient chce zabránit pokračování těchto trestných činů.

- **Chování**
  - Klient předává informaci blízké osobě, pokud ví o páchání této trestné činnosti.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

C. Oblast násilí

12. Násilí (agresivita, rvačky), jak se bránit

Co je násilí

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co znamená násilí a jaké jsou jeho formy.
  - Klient ví, co je to nutná sebeobrana a dokáže ji odlišit od násilí.
  - Klient ví, jak situace řešit jinak než násilím.

- **Postoje**
  - Klient násilí odsuzuje.
  - Klient násilí nebere jako východisko řešení problémů.
  - Klient je ochoten se vyhnout násilí.

- **Chování**
  - Klient použije násilí jen v případě potřeby (sebeobrana).
  - Klient řeší situace nenásilně.

Jak poznáš agresora

CÍLE

- **Informace**
  - Klient rozpozná základní rysy agresora.
  - Klient rozpozná možné psychické stavy, jako příčiny agresivního chování.

- **Postoje**
  - Klient uznává, že agresivní chování je špatné.
  - Klient je schopen a ochoten upozornit na agresora.
  - Klient je schopen upozornit kamaráda, že se chová agresivně.
  - Klient má postoj, že by nikdy nechtěl být agresorem.

- **Chování**
  - Klient se sám nestane agresorem a řeší konflikty neagresivně.
  - Klient dokáže předem určit možného agresora a vyhnout se konfliktu s ním.
  - Klient upozorní na agresora.
  - Klient umí rozpoznat včas agresi a předejít konfliktu.

Co dělat, když na sobě pozoruješ agresi

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak na sobě rozpoznat začínající agresi.
  - Klient zná strategie zvládání vlastní agrese.
  - Klient ví, proč není dobré být agresivní.

- **Postoje**
  - Klient nechce být agresivní.
  - Klient chce zvládat svoji agresi a neubližovat druhým.

- **Chování**
  - Klient umí sám na sobě poznat agresivní chování.
  - Klient je ochoten přestat s agresivním chováním.
  - Klient přestane být agresivní.

Jak poznáš situace

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná typy prostředí, které mohou vyvolat agresi.
  - Klient zná situace, ve kterých může dojít k agresi.

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout situacím, které vyvolávají agresi.
  - Klient je ochoten upozornit na situace, ve kterých může dojít k agresi.

- **Chování**
  - Klient se vědomě vyhne situaci vyvolávající agresi.
  - Klient upozorní kamaráda, že se dostává do situace, ve které může dojít k agresi.

Vhodné taktiky na odvrácení agrese

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná vhodné taktiky na odvrácení agrese.
  - Klient ví, jak postupovat proti agresi.
  - Klient ví, jak se vyhnout agresivním situacím.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten použít taktiky na odvrácení agrese.
  - Klient je ochoten někomu vysvětlit taktiky na odvrácení agrese.

- **Chování**
  - Klient použije taktiky na odvrácení agrese.
  - Klient řekne kamarádovi taktiky na odvrácení agrese.

Jak se chovat, když jsem u situace, kdy probíhá násilí

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co dělat, když probíhá násilí.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten postupovat tak, aby se nedostal do situace, kdy probíhá násilí.
  - Klient chce pomoci ostatním, v případě, kdy jsou napadeni.

- **Chování**
  - Klient se vhodně zachová v případě, kdy probíhá násilí.
  - Klient pomůže ostatním při napadení.

Jak se chovat v případě, když jsem u napadeného

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak rozpoznat vážná zranění.
  - Klient ví, jak postupovat, když je někdo zraněný.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten se postarat o napadeného.
  - Klient je ochoten vysvětlit kamarádovi, jak postupovat.

- **Chování**
  - Klient se postará o napadeného.
  - Klient vysvětlí kamarádovi, jak se postarat o zraněného.

Právní postih agresora

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že je možný právní postih agresora a kdy k němu může dojít.
  - Klient ví, jaké postihy můžou být a za co.
  - Klient umí rozlišit činy, za které hrozí postihy.

- **Postoje**
  - Klient se vědomě nechce dostat do konfliktů kvůli agresi a mít postih.
  - Klient je ochoten v případě, kdy je to možné, vysvětlit agresorovi rizika jeho chování.

- **Chování**
  - Klient dokáže uplatnit svá práva.
  - Klient se nechová protiprávně.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient má základní informace, díky kterým může předcházet či řešit konfliktní situace.
  - Klient ví, kam se obrátit pro pomoc, když je ohrožen násilím.

- **Postoje**
  - Klient nechce dostat v zařízení sankce za násilí.
  - Klient nechce mít postihy za násilí.

- **Chování**
  - Klient v zařízení zažívá tělesné bezpečí.
  - Klient neohrožuje ostatní klienty.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

13. Domácí násilí

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to domácí násilí (fyzické, psychické, sociální, ekonomické nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí).
  - Klient zná klíčové charakteristiky domácího násilí (opakované, neveřejné, eskaluje, role oběti a agresora jsou jasně rozdělené).
  - Klient je schopen rozlišit mezi násilím a hádkou.
  - Klient zná rizika a následky spojená s domácím násilím.
  - Klient ví, jak se zachovat v případě zjištění domácího násilí.

- **Postoje**
  - Klient nechce páchat a nechce, aby bylo pácháno na jiných domácí násilí.
  - Klient je v případě, kdy zaznamená znaky domácího násilí ochotný zjišťovat, zda se o něj jedná.
  - Klient nechce, aby on nebo někdo jiný byl vystaven rizikům a následkům domácího násilí.
  - Klient je rozhodnut řešit domácí násilí u něj nebo v okolí.

- **Chování**
  - Klient nepáchá domácí násilí a v případě, že je pácháno, o něm informuje.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že existuje domácí násilí.
  - Klient zná extrémní znaky domácího násilí (např. výrazné fyzické napadání).
  - Klient ví, kam se může obrátit o pomoc.

- **Postoje**
  - Klient nechce, aby zažíval on nebo jeho blízcí domácí násilí.
  - Klient se chce snažit bránit domácímu násilí.

- **Chování**
  - Klient se snaží vyhnout domácímu násilí.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

14. Týrání svěřené osoby

CÍLE

- **Informace**
  - Klient popíše, co je to týrání i zanedbávání.
  - Klient ví, kdo může být obětí a kdo pachatelem (vedle zákonných zástupců i učitel nebo třeba trenér).
  - Klient si je vědom, že můžeme rozdělit týrání na fyzické, psychické a sexuální. Ví, co do jednotlivých skupin patří.
  - Klient ví, že se na týrání a zanedbávání vztahuje oznamovací povinnost.
  - Klient si je vědom, kde vyhledat odbornou pomoc, pokud je obětí nebo svědkem zanedbávání či týrání.

- **Postoje**
  - Klient se nechce podílet na týrání.
  - Klient zastává názor, že jakékoli týrání či zanedbávání, je špatné.
  - Klient chce pomáhat obětem týrání a zanedbávání ve svém okolí.
  - Klient chce aktivně řešit, pokud se dozví o týrání nebo zanedbávání ve svém okolí.

- **Chování**
  - Klient aktivně řeší své týrání či zanedbávání (svěří se někomu, pokud se mu děje, něco z výše uvedeného).
  - Klient pomáhá obětem týrání a zanedbávání.
  - Klient nahlásí příslušným orgánům, pokud ví o týrání či zanedbávání ve svém okolí. Snaží se, aby toto jednání nepokračovalo.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je vnímáno jako týrání a zanedbávání.
  - Klient ví, kam se obrátit pro pomoc, pokud je obětí nebo oběť zná ze svého okolí.

- **Postoje**
  - Klient nesouhlasí s týráním a zanedbáváním.
  - Klient se chce někomu svěřit, pokud je obětí týrání či zanedbávání.

- **Chování**
  - Klient se obrátí pro pomoc, pokud je obětí týrání či zanedbávání, nebo zná oběť ve svém okolí.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

15. Šikana a Kyberšikana

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to šikana, rozpozná její formy (fyzická, psychická šikana).
  - Klient ví, co znamená pojem kyberšikana (přímá, nepřímá).
  - Klient ví, jak šikanu rozpoznat a jak se bránit.
  - Klient zná projevy a druhy šikany.
  - Klient zná způsoby, jak šikaně předcházet.
  - Klient má představu o tom, jaké dopady má šikana pro oběť.
  - Klient ví, jak může, reagovat, pokud je obětí šikany, nebo se děje v jeho okolí a kam se může obrátit pro pomoc.

- Klient ví, že šikana jako taková není trestná, ale její prvky ano (vydírání, pomluva atd.).
- Klient zná postihy za šikanu.
- Klient zná dopady šikany.

- **Postoje**
  - Klient nechce úmyslně ani neúmyslně (nevhodný žert) páchat šikanu.
  - Pokud je klient v pozici oběti šikany, chce situaci aktivně řešit.
  - Klient chce aktivně pomáhat obětem šikany.

- **Chování**
  - Klient nepáchá šikanu.
  - Klient se snaží předcházet šikaně u sebe i u okolí.
  - Klient aktivně postupuje proti pokračování šikany.
  - Klient pomáhá obětem šikany, upozorní na ni (učitele, dospělého, odborníka atd.).

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to šikana.
  - Klient ví, jak šikaně předcházet.
  - Klient ví, jak může šikanu řešit.

- **Postoje**
  - Klient, chce šikaně předcházet.

- **Chování**
  - Klient, na šikanu upozorní blízkou osobu.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

D. Zdravotní oblast

16. Nebezpečné chování – rizikový způsob života, nebezpečné sporty, rizikové chování v dopravě

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná rizika spojená s rizikovým způsobem života.
  - Klient zná důsledky rizikového způsobu života pro zdraví.
  - Klient zná rizika nebezpečných sportů.
  - Klient zná rizika nebezpečného chování v dopravě.

- **Postoje**
  - Klient nechce podstupovat rizika pro život a zdraví.
  - Klient se chce vyhnout rizikům nebezpečných sportů.
  - Klient se chce vyhnout rizikům nebezpečného chování v dopravě (jízda na součástech MHD).

- **Chování**
  - Klient předchází rizikům pro život a zdraví.
  - Klient se vyhýbá rizikům nebezpečných sportů.
  - Klient nepodstupuje rizika nebezpečného chování v dopravě.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná velká rizika nebezpečných sportů (např. smrt).
  - Klient si uvědomuje některá rizika a důsledky nebezpečného chování v dopravě (např. pokuta).

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout rizikům ohrožujícím ho na životě.

- **Chování**
  - Klient předchází velkým rizikům pro život.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

17. Zodpovědnost – zdravotní péče

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná prevenci onemocnění spojených s rizikovým způsobem života.
  - Klient ví, že je dobré znát svůj zdravotní stav.
  - Klient ví, že je tato znalost předpokladem pro udržení pracovních schopností jako prevence vzniku nepříznivé sociální situace.
  - Klient ví o možnosti čerpat zdravotní péči.
  - Klient ví o pojištění u zdravotní pojišťovny, která má v okolí osoby smluvního praktického lékaře.
  - Klient ví o registraci u lékaře a jeho návštěvách.
  - Klient ví o důvodech k absolvování lékařských vyšetření.
  - Klient ví o možnosti základního ošetření.
  - Klient zná příznaky onemocnění.
  - Klient zná důsledky rizikového způsobu života pro zdraví.
  - Klient zná důsledky užívání návykových látek včetně alkoholu.

- **Postoje**
  - Klient se chce v případě potřeby poradit.
  - Klient se chce chovat preventivně ohledně onemocnění spojených s rizikovým způsobem života.
  - Klient chce znát svůj zdravotní stav.
  - Klient chce mít tuto znalost jako předpoklad pro udržení pracovních schopností a jako prevence vzniku nepříznivé sociální situace.
  - Klient chce čerpat zdravotní péči.
  - Klient chce pojištění u zdravotní pojišťovny, která má v okolí osoby smluvního praktického lékaře.
  - Klient chce registraci u lékaře a chodit na vyšetření.
  - Klient chce absolvovat lékařská vyšetření.
  - Klient chce absolvovat základní ošetření.
  - Klient chce poznat příznaky onemocnění.
  - Klient nechce podstupovat rizika pro zdraví.
  - Klient se chce vyhnout důsledkům užívání návykových látek včetně alkoholu.

- **Chování**
  - Klient se v případě potřeby poradí.
  - Klient se chová preventivně ohledně onemocnění spojených s rizikovým způsobem života.
  - Klient sleduje svůj zdravotní stav.
  - Klient má tuto znalost jako předpoklad pro udržení pracovních schopností a jako prevence vzniku nepříznivé sociální situace.
  - Klient čerpá zdravotní péči.
  - Klient má pojištění u zdravotní pojišťovny, která má v okolí osoby smluvního praktického lékaře.
  - Klient se registruje u lékaře a chodí na vyšetření.
  - Klient absolvuje základní ošetření.
  - Klient řeší příznaky onemocnění.
  - Klient nepodstupuje rizika pro zdraví.
  - Klient se vyhýbá důsledkům užívání návykových látek včetně alkoholu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví o možnosti poradit se ohledně onemocnění.
  - Klient zná informace o nutnosti zdravotního pojištění a nalezení kontaktu smluvního lékaře.
  - Klient je informován o možnosti základního ošetření.
  - Klient zná informace o příznacích onemocnění.

- **Postoje**
  - Klient se chce v případě potřeby poradit ohledně onemocnění.
  - Klient chce využít možnost základního ošetření.

- **Chování**
  - Klient v případě zdravotních obtíží vyhledá pomoc.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

18. Duševní zdraví

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojem duševní zdraví a duševní hygiena (psychohygiena).
  - Klient ví, proč je důležité pečovat o duševní zdraví (prevence psychických onemocnění, dobrá výkonnost, funkční vztahy, spokojenost se sebou).
  - Klient ví, jak zlepšovat své duševní zdraví.
  - Klient zná způsoby, jak účinně relaxovat (relaxační techniky, pohyb, spánek, aktivní odpočinek atd.).
  - Klient zná pojem zdravý životní styl, který s psychohygienou souvisí, ví, proč je důležitý.
  - Klient pozná projevy psychických poruch.
  - Klient ví, kam se obrátit pro odbornou pomoc, pokud není spokojen se svým duševním zdravím.

- **Postoje**
  - Pro klienta je důležité duševní zdraví.
  - Klient chce dodržovat zásady psychohygieny.
  - Klient chce dodržovat zdravý životní styl.
  - Klient chce předejít psychickým poruchám a jejím důsledkům (sebepoškozování, depresivní stavy, opoziční vzdor aj.).
  - Klient se chce obrátit na odbornou pomoc, pokud má problém s duševním zdravím.

- **Chování**
  - Klient pečuje o své duševní zdraví, dodržuje zásady psychohygieny.
  - Klient relaxuje pravidelně.
  - Klient dodržuje zásady zdravého životního stylu.
  - Klient se obrátí na odbornou pomoc, pokud chce pomoci s duševním zdravím.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojem duševní zdraví.
  - Klient ví, že psychické poruchy můžou být ohrožující.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud chce pečovat u duševní zdraví.

- **Postoje**
  - Klient chce být v dobré duševní kondici.

- **Chování**
  - Klient se snaží dodržovat základní zásady duševního zdraví.
  - Klient v případě zaznamenání projevů psychické poruchy osloví blízkého (depresivní stavy, suicidální tendence aj.).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

19. Infekční onemocnění

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že znalost zdravotního stavu a rizik spojených s rizikovým způsobem života je podmínkou pro prevenci šíření infekčních onemocnění (svrab, vši, žloutenka aj.).
  - Klient zná zásady bezpečného chování a ochrany před infekčními onemocněním (správná hygiena aj.).
  - Klient zná příznaky a způsoby přenosu infekčních onemocnění a chce řešit jejich zdravotní následky.
  - Klient ví, že existuje léčba infekčních onemocnění.

- **Postoje**
  - Klient chce znát svůj zdravotní stav a rizika spojené s rizikovým způsobem života jakožto podmínkou pro prevenci šíření infekčních onemocnění.
  - Klient chce předcházet přenosu infekčním onemocněním a jejím zdravotní důsledkům.
  - Klient se je ochotný jít testovat a případně léčit infekční onemocnění.

- **Chování**
  - Klient kontroluje svůj zdravotní stav.
  - Klient předchází šíření infekčních onemocnění (správná hygiena aj.).
  - Klient při identifikaci příznaků infekčních onemocnění podstoupí testování, případně léčbu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že existuje infekční onemocnění.
  - Klient zná základy ochrany před infekčními onemocněním (mytí rukou).
  - Klient zná některé příznaky infekčních onemocnění (svědění aj.).
  - Klient ví, že může využít lékaře.

- **Postoje**
  - Klient nechce mít následky způsobené infekčním onemocněním.
  - Klient se chce v případ zjištění příznaků infekčního onemocnění obrátit na blízkou osobu.

- **Chování**
  - Klient se v případ zjištění příznaků infekčního onemocnění obrátí na blízkou osobu.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

20. První pomoc

V jakých situacích může dojít k ohrožení života

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, v jakých situacích může dojít k ohrožení života.

- **Postoje**
  - Klient dokáže upozornit na situace ohrožující život.
  - Klient se snaží vyhnout rizikovým situacím ohrožujícím život, nebo poškozujícím jeho zdraví.

- **Chování**
  - Klient se vyhýbá situacím ohrožujícím život.
  - Klient v případě zájmu druhému, vysvětlí jejich rizika na zdraví.

Jak poznáš, že jde i život

CÍLE

- **Informace**
  - Klient dokáže popsat bezprostřední ohrožení života.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten pomoci člověku ve stavu bezprostředního ohrožení života.

- **Chování**
  - Klient v případě potřeby upozorní na stav ohrožení života.
  - Klient v případě potřeby poskytne první pomoc.

Stabilizovaná poloha

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je stabilizovaná poloha.
  - Klient ví, kdy a jak se používá stabilizovaná poloha.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten v případě potřeby poskytnout stabilizovanou polohu.
  - Klient je ochotný kamarádovi vysvětlit techniku stabilizované polohy.

- **Chování**
  - Klient provede v případě potřeby stabilizovanou polohu.
  - Klient vysvětlí kamarádovi techniku stabilizované polohy.

Uvolnění dýchacích cest

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak se provádí uvolnění dýchacích cest.
  - Klient ví, v jakých situacích je potřeba uvolnit dýchací cesty.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten v případě potřeby provést uvolnění dýchacích cest.
  - Klient je schopný kamarádovi vysvětlit jak a kdy se provádí uvolnění dýchacích cest.

- **Chování**
  - Klient poskytne v případě potřeby postiženému uvolnění dýchacích cest.
  - Klient vysvětlí kamarádovi, kdy a jak se provádí uvolnění dýchacích cest.

Poskytnutí první pomoci při zástavě dýchání a srdce

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak vypadá zástava dýchání/srdce.
  - Klient ví, co dělat v případě zástavy dechu/srdce.
  - Klient zná zákroky první pomoci, pozná ohrožení života, dokáže správně vyhodnotit zástavu dýchání/srdce.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten upozornit na zástavu dechu/srdce.
  - Klient je ochoten pomoci s první pomocí.

- **Chování**
  - Klient upozorní na zástavu dechu/srdce.
  - Klient poskytne první pomoc.

Poskytnutí první pomoci při prudkém krvácení

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak rozpoznat prudké krvácení.
  - Klient ví, jak a v jakých situacích poskytnout zástavu krvácení.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten poskytnout pomoc v případě prudkého krvácení. Je ochoten krvácení zastavit.

- **Chování**
  - Klient poskytne první pomoc.
  - Klient zastaví prudké krvácení.

Ošetření úrazů vzniklých rvačkou

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaké úrazy hrozí při rvačce.
  - Klient ví, jak poskytnout ošetření v případě úrazu při rvačce.

- **Postoje**
  - Klient je ochotný poskytnout ošetření úrazu po rvačce.
  - Klient je ochotný vysvětlit kamarádovi, jaká zranění nejčastěji způsobí rvačka a jak se tato zranění ošetří.

- **Chování**
  - Klient poskytne první pomoc zraněnému člověku po rvačce.

První pomoc při šoku (komunikace s raněným)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak komunikovat s poraněným a ví, jak bude poskytovat pomoc postiženému v případě šoku.

- **Postoje**
  - Klient je ochoten komunikovat, starat se o zraněného, kamaráda v šoku.

- **Chování**
  - Klient nepanikaří, postará se o poraněného člověka v šoku.

První pomoc při předávkování alkoholovými a nealkoholovými drogami

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak vypadá předávkování.
  - Klient zná zásady poskytnutí pomoci při předávkování.

- **Postoje**
  - Klient je ochotný vysvětlit kamarádovi, jak vypadá předávkování a jak poskytnout pomoc předávkovanému.
  - Klient je ochotný v případě potřeby se postarat o předávkovaného.

- **Chování**
  - Klient poskytne pomoc předávkovanému člověku.

První pomoc při akutních stavech zmatenosti, úzkosti, pomoc v případě bludů a halucinací

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jak vypadá akutní stav zmatenosti, úzkosti, bludy, halucinace.
  - Klient ví, jak tyto stavy vznikají, a sám se do těchto stavů nechce dostat.
  - Klient zná zásady poskytnutí pomoci v těchto stavech.

- **Postoje**
  - Klient je ochotný vysvětlit kamarádovi, jak vypadají akutní stavy zmatenosti, úzkosti, bludů a halucinací a jak poskytnout pomoc postiženému člověku s těmito stavy.
  - Klient je ochotný v případě potřeby postarat se o postiženého člověka s těmito stavy.

- **Chování**
  - Klient poskytne pomoc člověku postiženému akutními stavy zmatenosti, úzkosti, bludy a halucinacemi.
  - Klient se postará se o člověka postiženého těmito stavy.

Zavolání pomoci – postup při přivolání odborné lékařské pomoci

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, v jakých situacích je vhodné přivolat odbornou lékařskou pomoc.
  - Klient ví, kam zavolat.
  - Klient ví, jak probíhá rozhovor s operátorem.

- **Postoje**
  - Klient je schopen a ochoten postarat se o kamaráda.
  - Klient je ochoten zavolat 155.
  - Klient je ochotný komunikovat a vystoupit z anonymity i za cenu možných problémů.

- **Chování**
  - Klient v případě potřeby zavolá rychlou záchrannou službu.
  - Klient spolupracuje s operátorem RSZ.
  - Klient počká do příjezdu sanitky.

Právní úprava – povinnost každého občana v oblasti poskytnutí první pomoci

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná zákon o poskytnutí první pomoci.
  - Klient si je vědom jak svojí trestní odpovědnosti, tak trestní odpovědnosti i u ostatních lidí (svých vrstevníků).

- **Postoje**
  - Klient si je vědom svojí povinnosti poskytnout první pomoc.
  - Klient respektuje zákony a snaží se nedostat se zákonem do problému/konfliktu.
  - Překročení zákona vnímá jako škodlivou věc pro společnost.

- **Chování**
  - Klient podle zákona poskytne první pomoc v případě potřeby.
  - Klient neporuší zákon o poskytnutí první pomoci.
  - Klient v případě, že jeho kamarád zákon překročí, ho na to upozorní.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví o situacích, které se ho týkají a ohrožují život.
  - Klient ví, jak pozná, že jde o ohrožení života.
  - Klient ví, co dělat v případě ohrožení života (minimálně zavolat RZS).

- **Postoje**
  - Klient chce předejít situacím ohrožující život.
  - Klient chce pomoci při ohrožení života.

- **Chování**
  - Klient v případě ohrožení života minimálně zavolá RZS.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

21. Zdravý životní styl

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojem zdravý životní styl a jeho zásady.
  - Klient ví, z jakých oblastí se zdravý životní styl skládá (výživa, pohyb, spánek, time management, osobní hygiena, pozitivní emoce).
  - Klient zná pojem závislost a stres.
  - Klient zná techniky, jak minimalizovat stres.
  - Klient ví, proč je důležité dodržovat zdravý životní styl.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud potřebuje pomoci s úpravou životního stylu.

- **Postoje**
  - Pro klienta je důležitý zdravý životní styl, chce dodržovat jeho zásady.
  - Klient chce aktivně pracovat se stresem.
  - Klient nechce u sebe vytvářet a podporovat závislost.
  - Klient se chce obrátit na odbornou pomoc, pokud neví, jak zlepšit svůj životní styl.

- **Chování**
  - Klient dodržuje zásady zdravého životního stylu.

- Klient pracuje aktivně se stresem, snaží se mu předcházet.
- Klient vyhledá pomoc, pokud není spokojen se svým životním stylem.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojem zdravý životní styl.
  - Klient zná alespoň některé zásady zdravého životního stylu.
  - Klient ví, co je to závislost a stres.
  - Klient ví, proč je důležité dodržovat pravidla zdravého životního stylu.

- **Postoje**
  - Klient by chtěl žít „zdravěji“.
  - Chtěl by dodržovat, alespoň některá z pravidel zdravého životního stylu.

- **Chování**
  - Klient se pokusí dodržet (v případě potřeby), alespoň některé zásady zdravého životního stylu.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

22. Sebepoškozování

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaké chování je sebepoškozování, tedy, že se jedná o záměrné fyzické ublížení, kdy jde nejčastěji o poranění kůže.
  - Klient zná druhy sebepoškozování.
  - Klient zná vyvolávajícím faktor sebepoškozování z psychologického hlediska. Ví, že je výsledkem nějaké emoční těžkosti.
  - Klient zná motivy sebepoškozování. Ví, že důvodem může být prožitek deprese, pocit osamělosti, odpor vůči sobě, pocit zlosti vůči sobě a vnímání vlastní nedostatečnosti, pocity zlosti obecně (nejen vůči sobě), pocit odcizení a frustrace.
  - Klient zná rizikové faktory (osobnost, rodina apod.).
  - Klient zná rizika sebepoškozování. Ví, že může vést k dlouhodobým zdravotním problémům.

- Klient ví, že neopatrnost při sebepoškozování může vést až k úmrtí.
- Klient ví, že ze sebepoškozování může vzniknout závislost.
- Klient si je vědom toho, že sebepoškozování přináší dočasnou, krátkodobou úlevu a že je třeba se zabývat problémem, který vedle k sebepoškozování, dlouhodobě.
- Klient ví, jak může nahradit aktivity sebepoškozování těmi, které ho uvolní bez sebepoškození. (procházka, techniky mindfulness, horká vana, rozhovor s blízkou osobou atd.).
- Klient ví, kde hledat odbornou pomoc. Zná služby, centra a linky, na které je možné se v případě potřeby obrátit.

● **Postoje**

- Klient se sám nechce poškozovat a chce ostatním vysvětlit, co je sebepoškozování.
- Klient chce být otevřený tomu pomoci ostatním, pokud se sebepoškozují.
- Klient se chce věnovat řešení problémů, které vedly k sebepoškozování.
- Klient chce hledat odbornou pomoc v případě, že se sebepoškozuje.
- Klient se chce se svým problémem sebepoškozování svěřit někomu dalšímu.
- Klient chce přestat se sebepoškozováním a nahradit ho jinou zdravější formou úlevy.
- Klient chce informovat ostatní ve svém okolí o možnostech řešení sebepoškozování.

● **Chování**

- Klient se nesebepoškozuje, pokud má k tomu tendence, vyhledá odbornou pomoc.
- Klient upozorní kamaráda, že se sebepoškozuje.
- Klient neodsuzuje osoby, co se sebepoškozují, chce jim pomoci.
- Klient sdílí informace, které má o tom, jak řešit závislost na sebepoškozování.
- Klient je v případě potřeby aktivní v řešení vlastní závislosti na sebepoškozování.
- Klient řeší jádro problému, na základě, kterého se začal sebepoškozovat.
- Klient vyhledá odbornou pomoc ve chvíli, kdy ji potřebuje.
- Klient se svěří se svou situací další osobě.
- Klient aktivně hledá zdravé formy uvolnění a rozptýlení.
- Klient nahazuje sebepoškozování zdravými formami uvolnění a rozptýlení.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to sebepoškozování a dokáže ho rozpoznat.
  - Klient si je vědom toho, že sebepoškozování poukazuje na nepříznivou situaci v jeho životě.
  - Klient ví, jak rozpoznat sebepoškozování u sebe a dalších lidí.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud chce řešit problém se sebepoškozováním.

- **Postoje**
  - Klient chce sdílet informace, které má o problematice sebepoškozování s osobou, která se v jeho okolí sebepoškozuje.
  - Klient se chce svěřit s problémem další osobě.
  - Klient chce znát alternativy uvolnění a rozptýlení v životě.

- **Chování**
  - Klient se seznamuje s tím, jak se lze rozptýlit a uvolnit, bez toho, aniž by se musel sebepoškozovat.
  - Klient se obrací pro pomoc, pokud se v jeho okolí někdo sebepoškozuje.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

23. Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je mentální anorexie, bulimie a záchvatovité přejídání.
  - Klient zná rizikové faktory, které vedou k rozvoji těchto poruch.
  - Klient ví, že porucha příjmu potravy má často kořeny v problémech se sebevědomím, vlastní hodnotou a psychickými problémy.
  - Klient ví, jaké jsou hlavní spouštěče těchto nemocí, tedy problémy při psychickém zvládání tělesného vývoje (zvláště v období puberty), nadměrné nároky, traumatické zážitky (např. sexuální zneužívání nebo negativní sexuální zážitky, ale i zážitky z rozchodů).

- Klient zná psychické dopady těchto poruch.
- Klient ví, jaké jsou dopady těchto poruch na tělo: porucha menstruačního cyklu, porucha štítné žlázy, osteoporóza, poruchy imunity, poruchy termoregulace, svalová atrofie, kazivost zubů, lámavost nehtů a vlasů.
- Klient ví, kam by se obrátil o pomoc.

- **Postoje**
  - Klient nechce onemocnět žádnou poruchou příjmu potravy.
  - Klient si chce budovat zdravé sebevědomí a vztah k sobě.
  - Klient chce rozpoznat příznaky PPP u sebe ale i ve svém okolí.
  - Klient se chce svěřit se svým problémem blízké osobě.
  - Klient se chce v případě problémů obrátit o odbornou pomoc.

- **Chování**
  - Klient nepropadne PPP.
  - Klient si buduje zdravý vztah k sobě a posiluje vlastní sebehodnotu.
  - Klient se svěří se svým problémem blízké osobě.
  - Klient pomáhá člověku, u kterého rozpozná PPP – předá mu informace, které sám zná.
  - Klient se v případě problémů obrátí o odbornou pomoc.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to PPP, jak se projevuje a s čím souvisí.
  - Klient ví, na jaké služby, centra a lidi se může obrátit, pokud se bude potýkat s PPP a bude svou situaci chtít řešit.

- **Postoje**
  - Klient chce mít dostatek informací o PPP, jejich projevech a rizicích.
  - Klient chce kontaktovat blízkou osobu nebo odbornou pomoc, pokud to pro svou situaci vyhodnotí jako potřebné.

- **Chování**
  - Klient zná rizika PPP.
  - Klient vyhledává pomoc, pokud vyhodnotí, že to jeho situace vyžaduje.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

E. Oblast trestně právní

24. Trestné činy – krádež

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je krádež (je to takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod.).
  - Klient zná rizika krádeže.
  - Klient ví, že když se po spáchání trestného činu (přestupku) chová správně, jde o polehčující okolnost (možnost nižšího trastu) - tzn. slušné jednání, přiznání, omluva, nahrazení škody.

- **Postoje**
  - Klient nechce páchat krádeže.
  - Klient se chce po případném spáchání trestného činu (přestupku) chovat správně: chce se chovat slušně, přiznat se, omluvit se, nahradit škodu.

- **Chování**
  - Klient nepáchá krádeže.
  - V případě, kdy je klient u krádeže, upozorní na ni.
  - Klient se po případném spáchání trestného činu (přestupku) chová správně – chová se slušně, přizná se, omluví se, nahradí škodu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klienti mají základní právní povědomí (např. jsou poučeni o právních důsledcích páchání trestné činnosti a přestupku).

- **Postoje**
  - Klient nechce být za spáchání trestného činu nebo přestupku trestán.

- **Chování**
  - Klient nepáchá trestné činy s úmyslem dostat se do vězení.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

25. Trestné činy – vandalismus

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je vandalismus.
  - Klient zná druhy vandalismu a jejich motivaci (hrabivý, taktický, ideologický, mstivý, odplata za něco, hravý, zlostný).
  - Klient ví, jaká může být častá motivace k vandalismu – vyjádření názoru vůči společnosti/dospělým, manipulace s ostatními, ventilování emocí a stresu, zahnání nudy či chuť se umělecky projevit.
  - Klient ví, že mezi nejčastější projevy vandalismu patří graffiti na veřejných plochách, demolování veřejných objektů a poškozování soukromého majetku.
  - Klient ví, že vandalismus je trestný čin poškození cizí věci, který může být v případě velkého rozsahu potrestán odnětím svobody na dvě léta až šest let.
  - Klient zná rizikové faktory páchání vandalismu (pohlaví, temperament, emoční labilita, úzkostnost, deprese, odolnost v zátěžových situacích, negativní životní události, nízké sebevědomí a sebehodnocení, dysfunkční vztahy s vrstevníky).
  - Klient ví, že když se po spáchání trestného činu (přestupku) chová správně, jde o polehčující okolnost (možnost nižšího trestu) - tzn. slušné jednání, přiznání, omluva, nahrazení škody.
  - Klient ví, že za trestný čin vandalismus může být kromě odnětí svobody trestem také alternativní trest, jako jsou obecně prospěšné práce, podmíněný trest nebo peněžitý trest.

- **Postoje**
  - Klient nechce páchat vandalismus.
  - Klient chce mít přehled o tom, jak je v zákoně ošetřený trestný čin vandalismus.
  - Klient se chce po případném spáchání trestného činu (přestupku) chovat správně – chce se chovat slušně, přiznat se, omluvit se, nahradit škodu.
  - Klient nechce být svědkem vandalismu, takže se vyhýbá situacím, kdy k vandalismu dochází.

- **Chování**
  - Klient nepáchá vandalismus.
  - V případě, že je klient u vandalismu, upozorní na něj.
  - Klient se po případném spáchání trestného činu (přestupku) chová správně – chová se slušně, přizná se, omluví se, nahradí škodu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klienti mají základní právní povědomí (např. jsou poučeni o právních důsledcích páchání trestné činnosti apod.).
- **Postoje**
  - Klient se chce po případném vykonání vandalismu chovat tak, aby dostal alternativní trest, jako jsou obecně prospěšné práce atd.
  - Klient nechce být svědkem vandalismu, takže se vyhýbá situacím, kdy k vandalismu dochází.

- **Chování**
  - Klient se v případě vykonání vandalismu chová tak, aby dostal alternativní trest, jakou jsou obecně prospěšné práce atd.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

26. Konflikty – policie

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná rizika přinášející konflikty s policí – což je trestní postih, případně pokuta za poškozování veřejného činitele.
  - Klient ví, jak se vyhnout konfliktu s policií.
  - Klient ví, že v některých případech je třeba akceptovat autority a nejít s nimi do konfliktu.
  - Klient ví, že je dobré konflikt zastavit i ve chvíli, kdy už započal, aby se vyhnul potížím, které z tohoto konfliktu plynou.
  - Klient si uvědomuje, že ve chvíli, kdy se dostává do konfliktu s autoritami a veřejnými orgány, nejedná se o vyrovnanou “debatu” a je třeba myslet na následky takového konfliktu.

- Klient ví, co má dělat a na koho se může obrátit, v případě, kdy se autorita nechová správně (událost zdokumentovat a obrátit se na nadřízeného policisty, nebo jinou pomoc, např. Sociální službu).

- **Postoje**
  - Klient nechce konflikty s policí.
  - Klient se chce vyhnout konfliktu ve chvíli, kdy cítí, že by k němu mohlo dojít.
  - Klient chce započatý konflikt ukončit, aby nedošlo k trestnímu postihu či placení pokuty.
  - Klient chce brát na vědomí, že existují ve společnosti autority, které může být těžké akceptovat, ale je to důležité pro to, aby se vyhnul konfliktu a následkům z něj plynoucím.
  - Klient se chce v případně nevhodného chování autority slušně ohradit, událost zdokumentovat a obrátit se na pomoc.

- **Chování**
  - Klient přijímá autoritu – klientův postoj vůči autoritám, komunikace s nimi a míra jejich přijímání je přijatelná pro zákon.
  - Klient přijímá a akceptuje normy – společenská pravidla, míru vzdoru vůči nim či jejich přijetí ze strany klienta je akceptovatelná zákonem.
  - Klient se nechová konfliktně vůči autoritám, policii a jiným orgánům.
  - Klient se vyhýbá konfliktům, aby zabránil problémům z nich plynoucím.
  - Klient se při nesprávném chování autority slušně ohradí, záležitost dokumentuje a obrací se na odpovídající pomoc.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient má základní právní povědomí.
  - Klient si je vědom toho, že ve společnosti existují autority, ke kterým je třeba přistupovat vhodným způsobem.

- **Postoje**
  - Klient se snaží předcházet konfliktům.
  - Klient se snaží zmírnit dopady konfliktu.

- **Chování**
  - Klient předchází konfliktům, které emocionálně zvládne, případně mírní jejich dopady.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

27. Trestné činy dětí a mladistvých

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že dítě mladší patnácti let není trestně odpovědné - tzn. nemůže být stíháno za páchání trestného činu.
  - Klient ví, že pokud spáchá tzv. jinak trestný čin, dojde k opatření vedoucímu k jeho nápravě (výchovná povinnost, výchovné omezení, napomenutí s výstrahou, zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu v SVP, dohled probačního úředníka, ochrannou výchovu a ochranné léčení).
  - Klient ví, že v řízení, které je důsledkem jinak trestného činu musí být přítomen opatrovník.
  - Klient ví, že trestný čin spáchaný mladistvým se nazývá provinění.
  - Klient ví, že mladistvý je osoba, která v době spáchání provinění dovršila patnácti let, ale nepřekročila osmnáctý rok života.
  - Klient ví, že mladistvému lze za spáchané provinění uložit pouze opatření – výchovná, ochranná a trestní opatření.
  - Klient ví, že v případě, že nedosáhl věku 18 let, bude za jeho chování, které nebude v souladu se zákonem následovat sankce.
  - Klient ví, jaké zákony je třeba dodržovat, aby se nedostal do problémů.
  - Klient ví, kde vyhledat informace, které potřebuje znát v oblasti svých povinností a práv.
  - Klient ví, kam se obrátit pro pomoc, pokud se dostane do situace, kdy je obviněn z něčeho, co nespáchal.
  - Klient ví, jak řešit situaci, kdy je svědkem trestného činu.

- **Postoje**
  - Klient se nechce dostat do konfliktu se zákonem jako dítě ani jako mladistvý.
  - Klient se chce vyhnout situacím, které nejsou v souladu se zákonem, aby se nedostal do problému.
  - Klient se chce orientovat v tom, jaké sankce přichází za porušení zákona.

- Klient chce vědět, kam se obrátit v případě, že je obviněn z něčeho, co nespáchal.
- Klient chce vědět, kam se obrátit v případě, že si neví rady ohledně probíhajícího řízení.
- Klient chce znát svoje práva a povinnosti.
- Klient nechce být svědkem trestného činu.

- **Chování**
  - Klient se nedostává do konfliktu se zákonem.
  - Klient se vyhýbá situacím, které nejsou v souladu se zákonem a vyhýbá se tak problémům.
  - Klient se orientuje v tom, jaké sankce mu hrozí za porušení zákona.
  - Klient se obrací pro pomoc, pokud ji v oblasti trestné činnosti potřebuje.
  - Klient volá pomoc, pokud je svědkem trestného činu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient se orientuje v tom, kdo je dítě, mladistvý a dospělý v kontextu trestné činnosti, tzn. zná dopady činů, které nejsou v souladu se zákonem.
  - Klient ví, že i když není dospělý, nezůstane jeho protizákonné chování bez trestu.
  - Klient ví, kam se obrátit pro pomoc, pokud ji v kontextu řešení trestné činnosti potřebuje.

- **Postoje**
  - Klient se nechce dostávat do trestně problematických situací.
  - Klient chce mít povědomí o možnostech pomoci, pokud se dostane do řešení trestné činnosti.

- **Chování**
  - Klient aktivně nevyhledává situace, které jsou trestně problematické.
  - Klient se obrací pro pomoc, pokud ji potřebuje v oblasti trestné činnosti.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

F. Společenská oblast

28. Riziková příslušnost k subkulturám

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to obecně subkultura a jaké jsou druhy subkultur.
  - Klient ví, o pozitivech subkultur, že mohou být přirozenou součástí života, (především u dospívajících) kdy vytváří předpoklad pro budoucí tvorbu vlastní identity.
  - Klient ví, o negativech subkultur, že součástí příslušnosti k některým subkulturám může být i osvojení si některých forem rizikového chování.

- **Postoje**
  - Klient dokáže rozlišit pozitiva i negativa určité subkultury.
  - Klient se nechce stát členem rizikové subkultury.
  - Klient se nechce vystavit negativním dopadům příslušnosti k subkultuře.
  - Klient si chce v rámci subkultury obhajovat své názory.
  - Klient se chce v případě, kdy se dostane v rámci příslušnosti k subkultuře do rizikové situace, situaci adekvátně řešit.

- **Chování**
  - Klient rozlišuje rizikové subkultury.
  - Klient se vyhne negativním dopadům příslušnosti k subkultuře.
  - Klient si v rámci subkultury obhajuje své názory.
  - Klient se nestává členem rizikové subkultury.
  - Klient, který se dostal v rámci příslušnosti k subkultuře do konfliktní či rizikové situace, dokáže vyhledat pomoc a situaci adekvátně řešit.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to obecně subkultura a dokáže ji identifikovat.
  - Klient ví, jaká mohou být pozitiva i negativa subkultur.
  - Klient ví, jaké chování je obecně, a proto i jako součást subkultury rizikové.

- **Postoje**
  - Klient se nechce vystavit negativním dopadům příslušnosti k subkultuře.

- **Chování**
  - Klient co nejvíce minimalizuje rizika vyplívající z příslušnosti k subkultuře.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

29. Ohrožující náboženská hnutí

CÍLE

- **Informace**
  - Klient pozná ohrožující náboženská hnutí, zná jejich znaky.
  - Klient ví, v čem spočívá rizikovost sekt.
  - Klient zná faktory, které vedou k vstupu do ohrožujícího náboženského hnutí.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud má on nebo blízký problém s ohrožujícím náboženským hnutím.

- **Postoje**
  - Klient se nechce dostat do ohrožujícího náboženského hnutí.
  - Klient chce pomoci lidem, kteří jsou v kontaktu s ohrožujícím náboženským hnutím.

- **Chování**
  - Klient se nedostane do ohrožujícího náboženského hnutí.
  - Klient rozlišuje ohrožující náboženská hnutí.
  - Klient pomáhá lidem, kteří se dostali do kontaktu s ohrožujícím náboženským hnutím.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou to ohrožující náboženská hnutí.
  - Zná znaky ohrožujících náboženských hnutí.

- **Postoje**
  - Klient nechce vstoupit do ohrožujících náboženských hnutí.

- **Chování**
  - Klient rozlišuje ohrožující náboženská hnutí.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

30. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojmy extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus.
  - Klient ví, jak se tyto pojmy projevují v chování, jaké jsou jejich znaky.
  - Klient zná rizika extremismu, rasismu, xenofobie, antisemitismu.
  - Klient zná faktory, které mohou vést osoby k podpoře těchto pojmů.
  - Klient ví, kam se může obrátit, pokud je v roli oběti nebo svědka projevů těchto jevů.

- **Postoje**
  - Klient neuznává extremismus, rasismus, xenofobii a antisemitismus.
  - Chce bojovat proti extremismu, rasismu, xenofobii a antisemitismu.

- **Chování**
  - Klient rozlišuje pojmy extremismus, rasismus, xenofobii a antisemitismus.
  - Klient se chová tak, aby tyto pojmy nenaplnil.
  - Klient aktivně vystupuje proti těmto pojmům. Pomáhá, pokud se tyto pojmy projevují v jeho okolí.
  - Klient vyhledá odbornou pomoc, pokud se dostane do konfliktu s těmito konfliktními postoji.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co znamenají extremistické postoje.
  - Klient ví, jak se tyto pojmy projevují.
  - Klient ví, jak se bránit těmto konfliktním postojům.

- **Postoje**
  - Klient se nechce chovat extremisticky.

- **Chování**
  - Klient se obrátí na pomoc, pokud se dostane do konfliktu s extremismem.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

31. Sexuální orientace

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co znamená pojem sexuální orientace.
  - Klient zná druhy sexuálních orientací.
  - Klient ví, podle čeho může u sebe poznat svoji sexuální orientaci.
  - Klient zná pojem coming out.
  - Klient si je vědom, jaké dopady může mít nepřijetí své sexuální orientace (sebou, okolím).
  - Klient zná předsudky o menšinových sexuálních orientacích.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud má pochybnosti ohledně sexuální orientace.

- **Postoje**
  - Klient chce přijmout svoji sexuální orientaci.
  - Klient je proti předsudkům menšinových sexuálních orientací.
  - Klient chce vyhledat odbornou pomoc, pokud si není jistý se svojí sexuální orientací.
  - Klient chce pomoci lidem ve svém okolí, kteří si nejsou jisti se svou sexuální orientací.

- **Chování**
  - Klient přijímá svou sexuální orientaci.
  - Klient (pokud chce) udělá coming out.
  - Klient podporuje všechny sexuální orientace a nediskriminuje.
  - Klient bojuje proti předsudkům v oblasti sexuálních orientací.
  - Klient vyhledá pomoc, pokud by nepřijal svoji sexuální orientaci.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to sexuální orientace.
  - Klient zná mýty o menšinových orientacích.
  - Klient ví, kam se obrátit, pokud má pochybnosti ohledně své sexuální orientace.

- **Postoje**
  - Klient se chce bavit o svojí sexuální orientaci.
  - Klient se chce obrátit na blízkého, pokud si není jistý se svojí sexuální orientací.

- **Chování**
  - Klient (pokud chce) udělá coming out.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

32. Homofobie, bifobie, transfobie

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že heterosexualita není jediná možná sexuální orientace.
  - Klient si je vědom toho, že existují další preference ve výběru partnera/partnerů, jako je homosexualita, bisexualita, transsexualita, pansexualita atd.
  - Klient ví, že se lidé s těmito preferencemi se ve veřejném prostoru identifikují jako LGBT+ komunita.
  - Klient ví, co znamená homofobie, bifobie a transfobie (dále hbt).
  - Klient ví, že v případě hbt jde o obavu z LGBT+ osob, které mohou vést k nepřátelství až nenávisti a může se stát základem pro odmítající, zesměšňující či ubližující chování vůči hbt lidem.
  - Klient ví, že mezi výrazné znaky hbt patří nepřátelské chování jako je diskriminace či násilí vůči dané skupině založené na předsudcích.
  - Klient ví, že hbt jsou úzce spojeny se šikanou a extremismem.
  - Klient ví, na koho se obrátit, pokud se sám setkává s hbt.
  - Klient ví, co může dělat, pokud uvidí někoho, kdo se chová nenávistně vůči homosexuálům, bisexuálům či translidem.
  - Klient zná místa, která se problematikou hbt zabývají.
  - Klient si je vědomý toho, že existuje něco jako institucionalizovaná hbt, kdy je toto chování podporováno státem či náboženskými institucemi a že to není v pořádku.
  - Klient ví, proč je důležitý tolerantní přístup vůči lidem s jinými nejen sexuálními preferencemi, než má on sám.

- **Postoje**
  - Klient se chce orientovat v problematice LGBT+ komunity, a to především s ohledem na to, aby mohl sám vést méně nenávistný život a podporovat takovýto postoj ve svém okolí.
  - Klient chce být otevřený možnostem odlišných sexuálních preferencí pro sebe i ostatní.
  - Klient chce být schopný identifikovat nenávistné postoje vůči LGBT+ komunitě.
  - Klient nechce nechávat nenávistné postoje vůči LGBT+ komunitě bez odezvy.
  - Klient se chce obracet na příslušná místa, pokud se sám cítí být pod vlivem hbt nebo je svědkem toho, kdy je s hbt v interakci někdo jiný.
  - Klient chce pěstovat tolerantní přístup vůči lidem nejen s jinými sexuálními preferencemi, než má on sám.

- **Chování**
  - Klient se orientuje v problematice LGBT+ komunity.
  - Klient je otevřený možnosti odlišené sexuální preference pro sebe i ostatní.
  - Klient identifikuje nenávistné postoje proti LGBT+ komunitě a nepřehlíží je.
  - Klient se obrací pro pomoc, pokud je sám obětí hbt nebo vidí, že potřebuje pomoc někdo v jeho okolí.
  - Klient pěstuje tolerantní přístup vůči odlišnosti a inspiruje k tomuto chování ostatní.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví o komunitě LGBT+ lidí a je si vědom toho, že existuje něco jako hbt.
  - Klient ví, co je tolerantní přístup k lidem a má povědomí o tom, proč je tolerance důležitá.
  - Klient ví, že hbt jsou vystavěny na nevoli eskalující až k nenávisti.
  - Klient ví, kam se může obrátit, pokud se sám nebo někdo z jeho okolí setká s projevy nenávisti vůči LGBT+.

- **Postoje**
  - Klient chce být informovaný o místech, na která se může obrátit v případě, že se setká s projevy nenávisti vůči LGBT+ komunitě (ať už je její součástí či nikoliv).

- **Chování**
  - Klient se obrací na místa pomoci v případě, že se setká s nenávistnými projevy vůči LGBT+ komunitě, pokud se na to cítí.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

33. Globální témata

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojem globalizace.
  - Klient ví, co to je migrace.
  - Klient zná pojem lidská práva, práva dětí a práva menšin.
  - Klient zná mezinárodní instituce a ví, jak fungují a jaký mají vliv.
  - Klient zná pojem světový obchod a ví, jaký má vliv.
  - Klient zná pojem rovné příležitosti a tender.
  - Klient ví, co je to demokracie.
  - Klient zná pojmy chudoba, sociální nerovnost.
  - Klient ví, co znamená potravinová udržitelnost.
  - Klient zná globální klimatické problémy, a co je způsobuje.
  - Klient zná pojem globální vzdělávání.
  - Klient zná pojem udržitelný rozvoj.
  - Klient zná pojem odpovědná spotřeba.
  - Klient zná pojem fairtrade.
  - Klient zná pojem ekologie.
  - Klient ví, co to je humanitární a rozvojová pomoc.
  - Klient ví, co znamená mír a válečné konflikty a ví, jaký mají vliv na celosvětovou stabilitu.
  - Klient ví, jak mohou globální témata ovlivňovat jeho život a jak může ovlivňovat on je.
  - Klient ví, proč je důležité se zajímat o globální témata.

- **Postoje**
  - Klient se chce orientovat v globálních tématech.
  - Klient chce respektovat lidská práva všech lidí bez rozdílu.
  - Klient se chce chovat ekologicky nezávadně.
  - Klient chce žít v míru, aktivně se o mír zasahovat a v případě válečného konfliktu pomáhat podle svých možností.
  - Klient chce ovlivňovat globální témata z lokální perspektivy.

- **Chování**
  - Klient se chová globálně odpovědně ze své lokální pozice, např. třídění odpadu, podpora menšin, neplýtvá jídlem, dodržuje lidská práva, nepodporuje značky, které využívají dětskou práci atd.
  - Klient se chová ke všem lidem s respektem a snaží se žít v míru.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná některá globální témata.
  - Klient ví, jak ho ovlivňují globální témata (např. znečišťování planety).
  - Klient ví, že válečné konflikty mají negativní dopady.

- **Postoje**
  - Klient chce respektovat některá lidská práva (především ta, která se ho týkají osobně).
  - Klient se chce chovat částečně ekologicky nezávadně.
  - Klient chce žít v míru.

- **Chování**
  - Klient respektuje některá lidská práva (především ta, která se ho týkají osobně).
  - Klient se chová částečně ekologicky nezávadně (např. třídí odpad, v prostředí, kde se na to klade důraz).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

G. Finanční oblast

34. Hazardní hraní

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná druhy hazardního hraní.
  - Klient ví, co jsou hazardní hry (hra, sázka, nebo los, do nichž sázející vloží sázku, jejíchž návratnost se nezaručuje a v nichž o výhře nebo prohře rozhoduje zcela nebo zčásti náhoda nebo neznámá okolnost).

- Klient zná rozdíl mezi, občasným hráčstvím, škodlivým (problémovým) hráčstvím a patologickým hráčstvím.
- Klient zná příčiny závislosti na hraní hazardních her (osobní vlohy, rodina, vrstevníci atd.)
- Klient zná fáze vývoje závislosti.
- Klient zná projevy (příznaky) rizikového hazardního hraní (sázení větších částek, které nemůže prohrát atd.).
- Klient zná rizika hazardního hraní (hazardních her), ohrožení výdělku, bydlení, rodiny atd.
- Klient zná možnost pomoci a léčby.
- Klient zná „bezpečné“ hraní.
- Klient zná způsoby a strategie zvládání patologického hráčství.

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout škodlivému (problémovému) a patologickému hráčství.
  - Klient se chce vyhnout negativním následkům hazardního hraní.
  - Klient se chce v případě potřeby vyhledat pomoc.
  - Klient chce hrát jen „bezpečně“ (pokud ne vůbec).
  - Klient nechce hrát hazardní hry.

- **Chování**
  - Klient se vyhýbá škodlivému (problémovému) a patologickému hráčství.
  - Klient nezažívá negativní následky hazardního hraní.
  - Klient nehraje hazardní hry.
  - Klient hraje jen „bezpečně“ (pokud chce hrát).

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, o nebezpečí hazardního hraní.

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout hazardnímu hraní a jeho negativních důsledků.

- **Chování**
  - Pokud klient hraje hazardní hry, vyhne se negativním důsledkům, nebo vyhledá pomoc.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

35. Finance – dluhy

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že je důležité mít stabilní pravidelný příjem.
  - Klient ví, že je důležité pravidelně splácet pohledávky a s financemi vycházet.
  - Klient ví, že je důležité, aby jeho příjmy pokrývaly základní životní potřeby.
  - Klient ví, že je důležité, aby jeho příjmy umožňovaly tvorbu finančních rezerv.
  - Klient ví, že je důležité vhodně hospodařit.
  - Klient ví, že je důležité, aby měl příjem výhradně z legálního zdroje (zaměstnání, důchodu atd.).
  - Klient ví, že je důležité i přes exekuční srážky/splácení pohledávek, aby mu na konci měsíce zůstávaly peníze.
  - Klient ví, že je důležité finančně plánovat.
  - Klient zná rizika spojená s neřešením dluhové situace.
  - Klient ví, že je důležité, aby výše dluhů klesala.
  - Klient ví, že je důležité, aby dluhy splácel bez obtíží, a má případně splátkový kalendář.
  - Klient ví, že je důležité, aby neměl exekuci na majetek/účet.
  - Klient ví, že je důležité, aby splácení dluhů negativně neovlivňovalo hospodaření a kvalitu jeho života.
  - Klient ví, že je důležité, nemít žádné dluhy.

- **Postoje**
  - Klient chce mít stabilní pravidelný příjem.
  - Klient chce pravidelně splácet pohledávky a s financemi vycházet.
  - Klient chce, aby jeho příjmy pokrývaly základní životní potřeby.
  - Klient chce, aby jeho příjmy umožňovaly tvorbu finančních rezerv.
  - Klient chce, vhodně hospodařit.
  - Klient chce, aby měl příjem výhradně z legálního zdroje (zaměstnání, důchodu atd.).
  - Klient chce i přes exekuční srážky/splácení pohledávek, aby mu na konci měsíce zůstávaly peníze.
  - Klient chce, finančně plánovat.
  - Klient chce řešit dluhovou situaci.
  - Klient chce, aby výše dluhů klesala.
  - Klient chce, aby dluhy splácel bez obtíží, a případně si zajistit splátkový kalendář.
  - Klient chce, aby neměl exekuci na majetek/účet.

- Klient chce, aby splácení dluhů negativně neovlivňovalo hospodaření a kvalitu jeho života.
- Klient nechce mít žádné dluhy.

- **Chování**
  - Klient má stabilní pravidelný příjem s pracovní smlouvou (zaměstnání na HPP/ stálé brigády či práce přes agenturu) či sirotčí / invalidní důchod.
  - Klient zvládá pravidelně splácet pohledávky a s financemi vychází.
  - Klientovi jeho zdroj příjmu vyhovuje a pokrývá mu základní životní potřeby.
  - Klientovi výše příjmu umožňuje tvorbu finančních rezerv a dostatečné volnočasové vyžití.
  - Klientovi se daří hospodařit.
  - Klient má příjem výhradně z legálního zdroje (zaměstnání, důchodu atd.).
  - Klientovi i přes exekuční srážky/splácení pohledávek na konci měsíce zůstávají peníze.
  - Klient finančně plánuje.
  - Klient řeší dluhovou situaci.
  - Klient je schopen zkompletovat dokumenty k dluhům.
  - Klient dluhy splácí bez obtíží, má splátkový kalendář.
  - Klient zvládá komunikaci s exekutorem.
  - Klientova výše dluhů klesá.
  - Klient nemá exekuci na majetek/účet.
  - Klientovo splácení dluhů negativně neovlivňuje hospodaření a kvalitu jeho života.
  - Klient nemá žádné dluhy.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že je vhodné mít stabilní pravidelný příjem.
  - Klient ví, že je vhodné pravidelně splácet pohledávky.
  - Klient ví, že je vhodné, aby jeho příjmy umožňovaly tvorbu finančních rezerv.
  - Klient ví, že je vhodné, nemít žádné dluhy.

- **Postoje**
  - Klient chce mít stabilní pravidelný příjem.
  - Klient chce pravidelně splácet pohledávky a s financemi vycházet.
  - Klient nechce mít žádné dluhy.

- **Chování**
  - Klient se snaží o pravidelný příjem.
  - Klient se snaží splácet pohledávky.

- Klient se snaží nemít velké dluhy.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

36. Finanční gramotnost – Hmotné zabezpečení

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná výši všech svých příjmů.
  - Klient zná výši nákladů za bydlení.
  - Klient zná náklady, které jsou nutné k vyžití.
  - Klient zná informace o příjmech v daném pracovním oboru.
  - Klient ví, jak se provádějí finanční operace (např. založení účtu, nastavení trvalého příkazu).
  - Klient ví, jak zjistit, zda má dluh (nájem, VZP, dluh na popelnicích, dluh na jízdném atd.).
  - Klient ví, že se může obrátit na odbornou pomoc týkající se financí.
  - Klient ví, jak funguje Úřad práce.
  - Klient ví, jak fungují sociální dávky.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje, že ekonomická stabilizace je předpokladem řešení a předcházení nepříznivé sociální situaci.
  - Klient má potřebu orientovat se ve finanční oblasti.
  - Klient si chce zajišťovat a zabezpečovat dostatečné náklady na bydlení a vyžití.
  - Klient si chce zajišťovat příjmy v pracovním oboru, který si vybere.
  - Klient chce úspěšně provádět finanční operace.
  - Klient si chce v případě potřeby zjistit, zda má dluh.
  - Klient se chce v případě potřeby obrátit na odbornou pomoc týkající se financí.
  - Klient se chce v případě potřeby obrátit na Úřad práce.
  - Klient chce v případě potřeby využít sociální dávky.

- **Chování**
  - Klient v případě, že nežije s rodinou, je materiálně a ekonomicky (finančně) stabilizován.
  - Klient vhodně hospodaří s finančními prostředky.
  - Klient si rozvrhne příjem tak, aby byly pokryty všechny platby (bydlení a vyžití).
  - Klient je schopen posoudit svou finanční situaci včetně své schopnosti splácet případné půjčky, hradit své závazky.

- Klient si zjišťuje příjmy v pracovním oboru, který si vybere.
- Klient zvládá provádět finanční operace (např. založení účtu, trvalý příkaz, složenka).
- Klient v případě potřeby uplatňuje své nároky na vrácení peněz (dluhů).
- Klient je schopen identifikace svých dluhů a závazků z nich plynoucích.
- Klient v případě potřeby využívá sociální dávky, uplatňuje práva na hmotné zabezpečení.
- Klient v případě potřeby požádá o nárokové a nenárokové dávky (dávky státní sociální podpory, pomoc v hmotné nouzi, dávky pro OZP atd.).
- Klient v případě potřeby požádá o invalidní důchod, sirotčí důchod.
- Klient si v případě potřeby zajistí odbornou pomoc týkající se financí.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že je pro život potřebný příjem, který pokryje náklady.
  - Klient ví, že jsou pracovní obory placené různě.
  - Klient ví, co to je dluh.
  - Klient ví, co to je Úřad práce.
  - Klient ví, že se může obrátit na pomoc týkající se financí.

- **Postoje**
  - Klient si chce zajišťovat takový příjem, které mu pokryje náklady.
  - Klient si chce vybrat obory, který je vhodně placený.
  - Klient nechce mít dluh.

- **Chování**
  - Klient v případě potřeby identifikuje dluh (nájem, VZP, dluh na popelnicích, dluh na jízdném atd.).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

37. Spoření

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná svou finanční situaci.

- Klient ví, na co se mu hodí spoření.
- Klient zná způsob, jakým je efektivní spořit.
- Klient ví, kdo je to finanční poradce a ví, kde ho vyhledat a jak ho kontaktovat.
- Klient ví, jak se zakládá bankovní účet a co vše k jeho založení potřebuje.
- Klient ví, jak si vybrat banku, tak aby pro něj byla nejvhodnější.
- Klient ví, jak nastavit trvalý příkaz k placení pravidelných výdajů – účet za telefon apod.
- Klient ví, co dělat v případě, že ztratí platební kartu.
- Klient ví, co je to úvěr, inflace a lichva.
- Klient ví, co je rozpočet a jak ho zvládnout.
- Klient zná důležitost znalosti výdajů a plán, kam peníze posílat.
- Klient ví, co je to tzv. finanční polštář a na co je důležité ho mít.
- Klient ví, co dělat, pokud se zadluží.
- Klient ví, že pokud nezaplatí pokutu, může mu vzniknout dluh (např. u dopravního podniku za jízdu bez jízdenky) a roste o úroky.
- Klient ví, co je to splátkový kalendář.
- Klient ví, na koho se obrátit, pokud potřebuje pomoci s řešením dluhů.
- Klient zná registry, kde si může ověřit, zda je či není dlužníkem.
- Klient zná nekalé praktiky, které se objevují v bankovním i nebankovním sektoru.

- **Postoje**
  - Klient chce znát svou finanční situaci.
  - Klient chce mít informace o tom, jak je možné spořit.
  - Klient chce mít přehled o svých příjmech a výdajích.
  - Klient chce být zajištěný do budoucna, tzn. mít patřiční finanční polštář pro případy, že se objeví v jeho rozpočtu nečekaný výdaj.
  - Klient se chce obracet pro pomoc, pokud potřebuje jakékoliv finanční či dluhové poradenství.
  - Klient chce platit pokuty co nejdříve, aby se vyhnul možnosti zadlužení.
  - Klient se nechce dostat do fáze, kdy má dluhy a chce této situaci předcházet.
  - Klient chce mít přehled o nekalých praktikách, které se mohou objevovat na bankovním i nebankovním trhu, aby se jim mohl vyhnout.
  - Klient chce být informovaný o tom, zda má nebo nemá dluh, aby s ním mohl patřičně nakládat a nedostal se do ještě většího zadlužení.
  - Klient se chce radit s odborníky o tom, jak nejlépe nastavit splátkový kalendář, aby pro něj bylo v případě potřeby možné splácet dluh.

- Klient nechce mít pasivní postoj k řešení případné dluhové situace.

- **Chování**
  - Klient má přehled o tom, za co utrácí a jaké jsou jeho pravidelné měsíční výdaje.
  - Klient si nepůjčuje peníze nekalým způsobem a předchází tak problémům plynoucím z těchto způsobů zadlužení se.
  - Klient si sjednává formální půjčky u banky v případě, že je potřebuje.
  - Klient pracuje na svém finančním polštáři, aby byl připravený na nečekané výdaje ve svém životě.
  - Klient se zajímá o to, jak může efektivně spořit a vyrovnávat se tím tak s rostoucí inflací.
  - Klient se informuje o věcech ohledně financí a spoření, kterým nerozumí u příslušných odborníků.
  - Klient platí případné pokuty, aby se nedostal do situace, kdy bude dlužit peníze (např. dopravnímu podniku za jízdu bez jízdenky).
  - Klient operuje s bankovním účtem, který je pro současný svět – hlavně pracovní trh – nepostradatelný.
  - Klient se v případě problémů s účty či platebními kartami obrací pro pomoc na příslušné pobočky či infolinky.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to rozpočet a jaké jsou možnosti s ním pracovat.
  - Klient ví, kam se obracet pro finanční či dluhové poradenství.
  - Klient ví, že pokud nezaplatí jakoukoliv pokutu, narůstá mu u ní dluh v podobě úroků.
  - Klient ví, co je finanční polštář a proč je důležitý.

- **Postoje**
  - Klient chce mít základní povědomí o financích.
  - Klient chce vědět, kam se obrátit, pokud bude potřebovat pomoci v oblasti financí, spoření či dluhů.

- **Chování**
  - Klient se obrací pro pomoc, pokud vnímá, že ji potřebuje v oblasti finanční či dluhové.

H. Oblast osobního času

38. Volný čas – řešení pasivního a nevhodně tráveného volného času

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, kde najde bezpečný prostor.
  - Klient ví, kde má možnost naplnit vhodně volný čas.
  - Klient ví, kde má možnost kontaktovat se s vrstevníky.
  - Klient ví, kde má možnost využít prostoru služeb a bezpečných profesionálních vztahů.
  - Klient ví, kde má možnost vytvoření pocitu přijetí a bezpečí pro řešení nepříznivé situace.
  - Klient ví, kde má možnost podpory motivace k přijetí svých dlouhodobých cílů a plánů.
  - Klient ví, kde má možnost podpory k realizaci vlastních potřeb a plánů.
  - Klient ví, že v NZDM může napsat dopis, komunikovat online, telefonovat a získat základní poradenství.
  - Klient ví, že v NZDM může najít přehled o navazujících službách, podporu při orientaci ve své situaci a využít chráněné prostředí pro volnočasové aktivity a setkávání s vrstevníky.
  - Klient ví, proč je důležité mít zájmy a koníčky.
  - Klient ví, proč je důležité dělat dostatečně příjemné či užitečné činnosti, mít pravidelný režim a svůj volný čas si plánovat.
  - Klient ví, proč je důležité mít volnočasová aktivity.
  - Klient ví, proč je důležité, aby u něj převažovalo aktivní trávení volného času.
  - Klient ví, proč je důležité účastnit se komunitních aktivit a zapojovat se do aktivit, které nabízí jeho okolí.
  - Klient ví, proč je důležité zajímat se o nové věci, a být schopný vymýšlet a zkoušet nové aktivity.
  - Klient ví, proč je důležité, aby jeho denní a noční rytmus negativně neovlivňoval jeho každodenní fungování.
  - Klient ví, proč je důležité, aby stres a náročné životní situace zvládal lépe.

- **Postoje**
  - Klient chce vyhledávat bezpečný prostor.

- Klient chce naplnit vhodně volný čas.
- Klient chce kontakt s vrstevníky.
- Klient chce využívat prostoru služeb a bezpečných profesionálních vztahů.
- Klient chce využívat prostor služby pro pocit přijetí a bezpečí pro řešení nepříznivé situace.
- Klient chce využívat podporu motivace k přijetí dlouhodobých cílů a plánů.
- Klient chce využívat podporu k realizaci vlastních potřeb a plánů.
- Klient chce v případě potřeby využívat možnost napsat dopis, žádost, odvolání, komunikovat e-mailem, sociálními sítěmi, telefonovat.
- Klient chce v případě potřeby využívat možnost základního poradenství, navazujících služeb.
- Klient chce využívat podporu orientace ve své situaci, chráněné prostředí a setkávat se s vrstevníky při volnočasových aktivitách.
- Klient chce mít zájmy a koníčky (klient má zájem o aktivitu, které se chce věnovat pravidelně ve volném čase a chce se v ní zdokonalovat).
- Klient chce dělat dostatečně příjemné či užitečné činnosti, chce mít pravidelný režim a svůj volný čas si plánovat.
- Klient se chce účastnit komunitních aktivit a zapojovat se do aktivit, které nabízí jeho okolí.
- Klient chce, aby u něj převažovalo aktivní trávení volného času.
- Klient se chce zajímat o nové věci, chce být schopný vymýšlet a zkoušet nové aktivity.
- Klient nechce, aby jeho denní a noční rytmus negativně ovlivňoval jeho každodenní fungování.
- Klient stres a náročné životní situace zvládá lépe díky volnočasovým aktivitám a ví o jejich pozitivním efektu.
- Klient chce vhodně trávit volný čas, jako prevenci vzniku sociálně patologických jevů.

● **Chování**

- Klient vyhledává bezpečný prostor.
- Klient má vhodně naplněný volný čas a kontakt s vrstevníky.
- Klient využívá prostoru služeb a bezpečných profesionálních vztahů.
- Klient využívá prostor služby pro pocit přijetí a bezpečí pro řešení nepříznivé situace.
- Klient využívá podporu motivace k přijetí dlouhodobých cílů a plánů.
- Klient využívá podporu k realizaci vlastních potřeb a plánů.
- Klient v případě potřeby využívá možnost napsat dopis, žádost, odvolání, komunikovat e-mailem, sociálními sítěmi, telefonovat.
- Klient v případě potřeby využívá možnost základního poradenství a navazujících služeb.
- Klient v případě potřeby využívá podporu orientace ve své situaci.
- Klient má koníčky (klient se zajímá o aktivitu, které se věnuje pravidelně ve volném čase a zdokonaluje se v ní).

- Klient dělá dostatečně příjemné či užitečné činnosti, má pravidelný režim a svůj volný čas si plánuje.
- Klient má dostatek volnočasových aktivit, účastní komunitních aktivit a zapojuje se do aktivit, které nabízí jeho okolí.
- U klienta převažuje aktivní trávení volného času.
- Klient se zajímá o nové věci, je schopný vymýšlet a zkoušet nové aktivity.
- Klientův denní a noční rytmus neovlivňuje negativně jeho každodenní fungování.
- Klient stres a náročné životní situace zvládá lépe díky volnočasovým aktivitám a ví o jejich pozitivním efektu.
- Klient vhodně tráví volný čas, jako prevenci vzniku sociálně patologických jevů.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, kde najde bezpečný prostor (minimálně v NZDM).
  - Klient ví, kde má možnost naplnit vhodně volný čas (minimálně v NZDM).
  - Klient ví, kde má možnost kontaktovat se s vrstevníky (minimálně v NZDM).
  - Klient ví, kde má možnost komunikovat e-mailem, sociálními sítěmi, telefonovat (minimálně v NZDM).
  - Klient ví, kde má možnost využít základního poradenství (minimálně v NZDM).
  - Klient ví, kde má možnost využít chráněné prostředí a setkávat se s vrstevníky při volnočasových aktivitách NZDM.

- **Postoje**
  - Klient chce vyhledávat bezpečný prostor.
  - Klient chce kontakt s vrstevníky.
  - Klient se chce setkávat s vrstevníky při volnočasových aktivitách.
  - Klient chce v případě potřeby využívat možnost komunikovat e-mailem, sociálními sítěmi, telefonovat.
  - Klient chce v případě potřeby využívat možnost základního poradenství.

- **Chování**
  - Klient v případě potřeby vyhledává bezpečný prostor (minimálně v NZDM).
  - Klient v případě potřeby využije možnost komunikovat e-mailem, sociálními sítěmi, telefonovat (minimálně v NZDM).
  - Klient v případě potřeby využívá možnost základního poradenství (minimálně v NZDM).
  - Klient v případě potřeby využívá NZDM, pro setkává se s vrstevníky při volnočasových aktivitách.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

39. Bezpečný internet

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, v čem spočívá riziko internetu (např. podvody, kyberšikana, viry).
  - Klient ví, jak minimalizovat rizika spojená s internetem.
  - Klient ví, jak vytvořit bezpečné heslo.
  - Klient ví, jak zabezpečit internetové připojení.
  - Klient zná způsoby, jak se bránit napadení počítače viry (neotvírat maily, neznámého adresáta atd.).
  - Klient zná pojem phishing a spam.
  - Klient zná zásady bezpečné online komunikace (např. neuvádět osobní údaje, neposílat osobní/intimní fotografie).
  - Klient zná pojem kyberšikana, jak jí předcházet a jak s jí bránit.
  - Klient zná pojmy happy slapping, sexting, kybergrooming, kyberstalking.
  - Klient ví, jak postupovat a kam se obrátit, pokud se necítí na internetu bezpečně, setkal se z výše uvedenými pojmy.
- **Postoje**
  - Klient chce mít zabezpečené připojení k internetu.
  - Pro klienta je důležité, aby byl pro něj internet bezpečný.
  - Klient chce dodržovat zásady bezpečně online komunikace.
  - Klient je připraven vyhledat pomoc, pokud pro něj není internet bezpečný a setkal se zde s patologickým jednáním.

- **Chování**
  - Klient dodržuje zásady bezpečného internetu a internetového připojení.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že internet přináší i určitá rizika..
  - Klient zná alespoň základní pravidla bezpečného užívání internetu (silné heslo, neuvádět osobní údaje, neposílat intimní fotografie).

- **Postoje**
  - Klient chce minimalizovat rizika spojená s užíváním internetu, aby nedošlo k jeho poškození.

- **Chování**
  - Klient dodržuje alespoň část zásad pro bezpečné užívání internetu a bezpečné internetové připojení (např. nesdílí hesla).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

40. Netolismus

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je netolismus (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména: počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (různé formy chatu), virální videa, mobilní telefony, televize aj.
  - Klient ví, jaké podoby může netolismus mít: závislost na virtuální sexualitě, závislost na virtuálních vztazích, internetové kompulze, přetížení informacemi, závislost na počítači či mobilním telefonu.
  - Klient ví, jak se poznají příznaky (projevy) a závislost na internetu (netolismus).
  - Klient ví, jak vzniká závislost na internetu (netolismus).
  - Klient zná rizika netolismu (tělesná rizika, psychologická a sociální rizika).
  - Klient ví, kde se v případě potřeby otestovat a zjistit, zda má či nemá závislost na virtuálních drogách.
  - Klient ví, jak si najít pomoc.

- **Postoje**
  - Klient se chce vyhnout netolismu.
  - Klient chce znát příznaky toho, že zažívá závislost na virtuálních drogách (netolismus).
  - Klient chce být obeznámen s tím, jak může vzniknout závislost na internetu.
  - Klient chce znát rizika závislosti na internetu.
  - Klient chce znát způsob, jak si ověřit, že zažívá závislost na internetu.
  - Klient se chce v případě ohrožení netolismem obrátit pro pomoc.

- **Chování**
  - Klient se vyhýbá vzniku netolismu.
  - Klient se zajímá o to, jak netolismus vypadá, aby ho byl schopný identifikovat u sebe a svých blízkých.
  - Klient se zajímá o to, jak taková závislost na virtuálních drogách vzniká.
  - Pokud u sebe klient pozoruje příznaky netolismu, obrátí se pro pomoc.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná pojem netolismus, jeho podoby a ví, kam se obrátit v případě, že potřebuje v dané oblasti pomoci.

- **Postoje**
  - Klient chce mít možnost obrátit se pro pomoc, pokud jí v oblasti netolismu bude potřebovat.

- **Chování**
  - Klient se obrací na pomoc ve chvíli, kdy u sebe identifikuje netolismus a chce ho řešit.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

41. Fake News

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co znamená pojem fake news, ví, jak ho odlišit od ostatních zpráv.
  - Klient ví, co je cílem fake news a jaký mohou mít vliv.
  - Klient zná způsoby, jak se bránit fake news (ověřit zdroj, fotky, zprávu atd.).
  - Klient je si je vědom, kam se obrátit, pokud narazí na možnou fake news (hoax.cz; manipulátori.cz).
  - Klient ví, proč je důležité si ověřovat pravost všeho, co přijímá.

- **Postoje**
  - Klient se chce bránit fake news.
  - Klient nechce sám vytvářet fake news.

- **Chování**
  - Klient si ověřuje pravdivost zpráv.
  - Klient nevytváří ani nepřispívá ke vzniku fake news.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou fake news.
  - Klient ví, jak se jim bránit.
  - Klient ví, proč je důležité ověřovat si pravost důležitých informací, které přijímá.

- **Postoje**
  - Klient si chce ověřovat pravdivost důležitých přijímaných zpráv.

- **Chování**
  - Klient se s informací, která se mu jeví nevěrohodně, svěří důvěryhodné osobě.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

OBLASTI OSOBNOSTNÍCH KOMPETENCÍ

CH. Oblast kompetencí

42. Práva klienta – ochrana práv, bezpečnost a kriminalita

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná důsledky rizikového chování.
  - Klient zná způsoby předcházení rizikovému chování.
  - Klient zná svá osobnostní práva.
  - Klient ví, jak uplatňovat svá osobnostní práva v odpovídajících situacích (volby, hmotné zabezpečení, ochrana před trestnou činností, ochrana osobnosti, soukromí a majetku apod.).
  - Klient zná stanovení výživného.
  - Klient zná omezení rodičovské odpovědnosti.
  - Klient zná předběžné opatření.
  - Klient zná trestní oznámení.

- Klient dokáže specifikovat povinnosti spojené se školní docházkou.
- Klient zná své povinnosti v běžném životě.
- Klient ví, jak uplatňovat svá práva a jak předcházet riziku zneužití.
- Klient rozpozná trestnou činnosti směřovanou na osobu.
- Klient ví, kde najít podporu při trestné činnosti směřované na osobu.
- Klient zná následky trestné činnosti a prevenci recidivy.
- Klient ví, kde najít podporu při řešení následků trestné činnosti osoby a prevence recidivy.
- Klient ví, jak vhodně využívat veřejných služeb.
- Klient ví, jak správně využívat veřejné služby a že není správné zneužívání veřejných služeb.
- Klient ví, jak vyhodnotit a řešit situaci včetně domácího násilí, zneužívání, týrání.
- Klient rozezná hranice a projevy chování, kdy se jedná o omezování osobní svobody, krádež, ublížení na zdraví, vydírání, pohlavní zneužívání atd. Zná možnosti, jak se proti tomuto chování bránit.
- Klient ví, jak rozpoznat situaci, kdy se osoba stává obětí trestného činu.
- Klient ví, kde uplatňovat svá práva a čerpat odbornou pomoc, pokud se dostane do situace, kdy je obětí trestného činu.
- Klient ví, jak uplatňovat svá práva v roli oběti či pachatele trestného činu.
- Klient ví, kde má možnost využít psychické podpory a pomoci v situaci oběti trestné činnosti.
- Klient ví, jak rozpoznat vlastní jednání, které naplňuje skutkovou podstatu páchání trestného činu.
- Klient ví, jak vyhodnotit a získat podporu v případě vlastního trestního jednání.
- Klient ví, kde může využít psychické podpory v situaci, kdy se stane pachatelem trestné činnosti.
- Klient ví, jak včas vyhodnotit situaci svého sociálně patologického jednání a jeho důsledky.
- Klient ví, jak minimalizovat rizikové chování a jeho důsledky.
- Klient ví, jak předcházet rizikovému chování (nadužívání sociálních sítí, užívání návykových látek, závislost na herních automatech apod.).
- Klient ví, že v případě potřeby mu sociální služba může nabídnout doprovod na OSPOD, PČR, soud, navazující služby, Probační a mediační službu atd.
- Klient zná základní povinnosti ve vztahu k životním situacím: např. nezaměstnanost (registrace na úřadu práce), zdravotní pojištění (povinnost stále hradit), placení úvěrů, poplatků apod.

● **Postoje**

- Klient se chce vyhnout rizikovému chování a jeho důsledkům.
- Klient si chce zajišťovat svá osobnostní práva.

- Klient chce, v případě potřeby uplatnit svá osobnostní práva v odpovídajících situacích (volby, hmotné zabezpečení, ochrana před trestnou činností, ochrana osobnosti, soukromí a majetku apod.).
- Klient chce, v případě potřeby využívá výživného.
- Klient chce, v případě potřeby využívat omezení rodičovské odpovědnosti.
- Klient chce respektovat předběžné opatření.
- Klient chce, v případě potřeby využívá trestního oznámení.
- Klient chce, správně plnit školní povinnosti.
- Klient chce plnit své povinnosti v běžném životě.
- Klient chce uplatňovat svá práva a předcházet tak rizikům zneužití.
- Klient nechce páchat trestnou činnosti směřovanou na osobu.
- Klient v případě potřeby využívá podporu při řešení trestné činnosti směřované na osobu.
- Klient chce v případě potřeby řešit následky trestné činnosti a využívat k tomu podporu.
- Klient chce vhodně využívat veřejných služeb.
- Klient chce nést případně odpovědnost za nesprávné využití nebo zneužití veřejných služeb.
- Klient chce správně vyhodnotit a řešit situaci včetně domácího násilí, zneužívání, týrání.
- Klient nechce páchat a případně chce správně řešit omezování osobní svobody, krádeže, ublížení na zdraví, vydírání, pohlavní zneužívání atd.
- Klient se chce vyhnout situacím, kdy se osoba stává obětí trestného činu.
- Klient chce uplatňovat svá práva a případně čerpat odbornou pomoc, pokud se dostane do situace, kdy je obětí trestného činu.
- Klient chce uplatňovat svá práva a čerpá odbornou pomoc v situaci, kdy se stane obětí nebo pachatelem trestné činnosti.
- Klient chce využít možnost psychické podpory a pomoci v situaci oběti trestné činnosti.
- Klient chce rozpoznávat vlastní jednání v případě, kdy naplňuje skutkovou podstatu páchání trestného činu.
- Klient chce správně vyhodnocovat a získávat podporu v případě vlastního trestního jednání.
- Klient chce využít psychické podpory v situaci, kdy se stane pachatelem trestné činnosti.
- Klient chce minimalizovat rizikové chování a jeho důsledky.
- Klient chce předcházet rizikovému chování (nadužívání sociálních sítí, užívání návykových látek, závislost na herních automatech apod.).
- Klient chce v případě potřeby využít sociální službu pro doprovod na OSPOD, PČR, soud, navazující služby, Probační a mediační službu atd.
- Klient chce plnit základní povinnosti ve vztahu k životním situacím: např. nezaměstnanost (registrace na úřadu práce), zdravotní pojištění (povinnost stále hradit), placení úvěrů, poplatků apod.

- **Chování**
  - Klient se vyhýbá důsledkům rizikového chování.
  - Klient předchází rizikovému chování.
  - Klient si zajišťuje svá osobnostní práva.
  - Klient v případě potřeby uplatňuje svá osobnostní práva v odpovídajících situacích (volby, hmotné zabezpečení, ochrana před trestnou činností, ochrana osobnosti, soukromí a majetku apod.).
  - Klient v případě potřeby využívá výživného.
  - Klient v případě potřeby využívá omezení rodičovské odpovědnosti.
  - Klient respektuje předběžné opatření.
  - Klient v případě potřeby využívá trestního oznámení.
  - Klient plní školní povinnosti.
  - Klient plní své povinnosti v běžném životě.
  - Klient uplatňuje svá práva a předchází rizikům zneužití.
  - Klient nepáchá trestnou činnosti směřovanou na osobu.
  - Klient v případě potřeby využívá podporu při trestné činnosti směřované na osobu.
  - Klient vhodně využívá veřejných služeb.
  - Klient dokáže vyhodnotit a řešit situaci včetně domácího násilí, zneužívání, týrání.
  - Klient nepáchá a případně řeší omezování osobní svobody, krádeže, ublížení na zdraví, vydírání, pohlavní zneužívání atd.
  - Klient rozpozná situaci, kdy se osoba stává obětí trestného činu.
  - Klient uplatňuje svá práva a čerpá odbornou pomoc, pokud se dostane do situace, kdy je obětí trestného činu.
  - Klient využije možnost využít psychické podpory a pomoci v situaci oběti trestné činnosti.
  - Klient rozpozná vlastní jednání v případě, kdy naplňuje skutkovou podstatu páchání trestného činu.
  - Klient využije psychické podpory v situaci, kdy se stane pachatelem trestné činnosti.
  - Klient předchází rizikovému chování (nadužívání sociálních sítí, užívání návykových látek, závislost na herních automatech apod.).
  - Klient v případě potřeby využije sociální službu pro doprovod na OSPOD, PČR, soud, navazující služby, Probační a mediační službu atd.
  - Klient plní základní povinnosti ve vztahu k životním situacím: např. nezaměstnanost (registrace na úřadu práce), zdravotní pojištění (povinnost stále hradit), placení úvěrů, poplatků apod.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná některá svá osobnostní práva (např. že má právo na svobodu, své věci apod.).
  - Klient je schopný rozeznat hranice a projevy chování, kdy se jedná o krádež, ublížení na zdraví, vydírání, pohlavní zneužívání atd. a zná možnosti, jak se jim bránit.
  - Klient ví o možnosti uplatnit svá práva a čerpat odbornou pomoc, když je v situaci oběti.
  - Klient má schopnost rozeznat, co je sexuální obtěžování a znásilnění.
  - Klient ví o hranici v majetkové trestné činnosti.
  - Klient ví, jaká jsou rizika netolismu, nadužívání sociálních sítí a užívání návykových látek.
  - Klient zná některé své základní povinnosti (např. chodit do školy, nenechat se fyzicky napadat apod.).

- **Postoje**
  - Klient chce mít zajištěná svá osobnostní práva.
  - Klient chce rozeznat hranice a projevy chování, kdy mu hrozí krádež, ublížení na zdraví, vydírání atd.
  - Klient chce uplatnit svá práva a čerpat odbornou pomoc, když je v situaci oběti.

- **Chování**
  - Klient se snaží mít zajištěná svá osobnostní práva.
  - Klient se snaží rozeznat hranice a projevy chování, kdy mu hrozí krádež, ublížení na zdraví, vydírání atd.
  - Klient se snaží uplatnit svá práva, když je v situaci oběti.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

43. Základní doklady

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou identifikační a jiné osobní doklady (občanský průkaz, platný cestovní doklad, rodný listu, povolení k pobytu, průkaz zdravotní pojišťovny, průkaz MHD, průkaz do knihovny, řidičský průkaz atd.).
  - Klient ví, proč jsou důležité identifikační a jiné osobní doklady.
  - Klient ví, že identifikační a jiné osobní doklady mají omezenou dobu platnosti.

- Klient ví, jak zažádat o nový doklad/průkaz.
- Klient ví, že finanční prostředky jsou nutné pro vyřízení dokladů.
- Klient ví, co hrozí při ztrátě identifikačních a jiných osobních dokladů.
- Klient ví, jak postupovat při ztrátě identifikačních a jiných osobních dokladů.
- Klient ví, že doložení totožnosti je předpokladem pro možnost čerpat sociální dávky, pomoc, péči apod.

- **Postoje**
  - Klient chce mít v pořádku identifikační a jiné osobní doklady (občanský průkaz, platný cestovní doklad, rodný listu, povolení k pobytu, průkaz zdravotní pojišťovny, průkaz MHD, průkaz do knihovny, řidičský průkaz atd.).
  - Klient si chce hlídat dobu platnosti identifikačních a jiných osobních dokladů.
  - Klient si chce v případě potřeby zažádat o nový doklad/průkaz.
  - Klient chce provést potřebné úkony a zajistit si finanční prostředky nutné pro vyřízení osobních dokladů.
  - Klient nechce být ohrožen sankcí při ztrátě identifikačních a jiných osobních dokladů.
  - Klient chce řešit případnou ztrátu identifikačních a jiných osobních dokladů.
  - Klient chce v případě potřeby na základě doložení totožnosti čerpat sociální dávky, pomoc, péči apod.

- **Chování**
  - Klient má v pořádku identifikační a jiné osobní doklady (občanský průkaz, platný cestovní doklad, rodný listu, povolení k pobytu, průkaz zdravotní pojišťovny, průkaz MHD, průkaz do knihovny, řidičský průkaz atd.).
  - Klient si hlídá dobu platnosti identifikačních a jiných osobních dokladů.
  - Klient v případě potřeby zažádá o nový doklad/průkaz.
  - Klient provede potřebné úkony a zajistí si finanční prostředky nutné pro vyřízení osobních dokladů.
  - Klient není ohrožen sankcí při ztrátě identifikačních a jiných osobních dokladů.
  - Klient řeší případnou ztrátu identifikačních a jiných osobních dokladů.
  - Klient v případě potřeby doloží totožnost, pro možnost čerpání sociálních dávek, pomoci, péče apod.
  - Klient má v pořádku osobní doklady, průkazy a umí s nimi zacházet.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou některé identifikační a jiné osobní doklady (občanský průkaz, průkaz zdravotní pojišťovny a řidičský průkaz).
  - Klient ví, proč jsou důležité některé identifikační a jiné osobní doklady.
  - Klient ví, že je třeba o nový doklad/průkaz zažádat.

- **Postoje**
  - Klient chce mít některé identifikační a jiné osobní doklady (občanský průkaz).
  - Klient chce zažádat o některý doklad (občanský průkaz).

- **Chování**
  - Klient má některé identifikační a jiné osobní doklady (občanský průkaz).
  - Klient v případě potřeby žádá o některý doklad (občanský průkaz).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

44. Vzdělání – řešení záškoláctví nebo vysokého počtu zameškaných hodin

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležité orientovat se v nabídce vzdělávání.
  - Klient ví, proč je důležité mít základní přehled o možnostech studia pro budoucí pracovní uplatnění.
  - Klient ví, proč je důležité mít vytvořený pozitivní vztah ke vzdělávání a úspěšně dokončit profesní přípravu.
  - Klient ví, proč je důležité účastnit se vyučování.
  - Klient ví, proč je důležité plnit školní povinnosti.
  - Klient ví, proč je důležité spolupracovat se školou.
  - Klient ví, proč je důležité v případě potřeby získat podporu při přípravě do školy a řešení záležitostí spojených se školou.
  - Klient ví, proč je důležité pravidelně se připravovat do školy a plnit domácí úkoly.
  - Klient ví, proč je důležité vyhodnotit potřebu zvýšené přípravy na vyučování (doučování).
  - Klient ví, proč je důležité být schopen nekonfliktního kontaktu se spolužáky.
  - Klient ví, proč je důležité nepáchat útěky ze školy a neodmítat školu.

- Klient ví, proč je důležitá motivace k dalšímu vzdělávání.
- Klient ví, proč je důležité orientovat se ve volbě profesní přípravy.
- Klient ví, proč je důležité být schopen volby profesní přípravy.
- Klient ví, proč je důležité v případě potřeby zvolit a zajistit rekvalifikační vzdělávání.
- Klient ví, proč je důležité znát oblasti možné přípravy na budoucí povolání a posouzení svých schopností pro zvládání tohoto studia.
- Klient ví, proč je důležitá příprava na zařazení se na trh práce.
- Klient ví, proč je důležité být schopen absolvovat přijímací pohovor (přijímací řízení).
- Klient ví, proč je důležité získat kvalifikaci a vzdělání, které mu usnadní vstup na pracovní trh.
- Klient ví, proč je důležité získat základní pracovní návyky.
- Klient ví, proč je důležité využít kariérového poradenství.

- **Postoje**
  - Klient se chce orientovat v nabídce vzdělávání.
  - Klient chce mít základní přehled o možnostech studia pro budoucího pracovního uplatnění.
  - Klient má vytvořený pozitivní vztah ke vzdělávání a je motivován k úspěšnému dokončení profesní přípravy.
  - Klient má motivaci zúčastnit se vyučování.
  - Klient chce plnit školní povinnosti.
  - Klient chce spolupracovat se školou.
  - Klient chce v případě potřeby získat podporu při přípravě do školy a řešení záležitostí spojených se školou.
  - Klient se chce pravidelně připravovat do školy a plnit domácí úkoly.
  - Klient chce být schopen vyhodnotit potřebu zvýšené přípravy na vyučování (doučování).
  - Klient chce být schopen nekonfliktního kontaktu se spolužáky.
  - Klient nechce páchat útěky ze školy a odmítat školu.
  - Klient má motivaci k dalšímu vzdělávání.
  - Klient se chce orientovat ve volbě profesní přípravy.
  - Klient chce být schopen volby profesní přípravy.
  - Klient si chce v případě potřeby zvolit a zajistit rekvalifikační vzdělávání.
  - Klient chce znát oblasti možné přípravy na budoucí povolání a posouzení svých schopností pro zvládání tohoto studia.
  - Klient se chce připravovat na zařazení se na trh práce.
  - Klient chce být schopen absolvovat přijímací pohovor (přijímací řízení).
  - Klient chce získat kvalifikaci a vzdělání, které mu usnadní vstup na pracovní trh.
  - Klient chce získat základní pracovní návyky.

- Klient chce využít kariérového poradenství.

- **Chování**
  - Klient se orientuje v nabídce vzdělávání.
  - Klient si vybírá vhodné studium pro budoucí pracovní uplatnění.
  - Klient se vzdělává a úspěšně dokončuje profesní přípravu.
  - Klient se účastní vyučování.
  - Klient zvládá plnit školní povinnosti.
  - Klient spolupracuje se školou.
  - Klient má schopnost získat podporu při přípravě do školy a řešení záležitostí spojených se školou.
  - Klient se pravidelně připravuje do školy a plní domácí úkoly.
  - Klient je schopen vyhodnotit potřebu zvýšené přípravy na vyučování (doučování).
  - Klient je schopen nekonfliktního kontaktu se spolužáky.
  - Klient nepáchá útěky ze školy a neodmítá školu.
  - Klient se účastní dalšího vzdělávání.
  - Klient se orientuje ve volbě profesní přípravy.
  - Klient je schopen volby profesní přípravy.
  - Klient si v případě potřeby volí a zajistí rekvalifikační vzdělávání.
  - Klient zná oblasti možné přípravy na budoucí povolání a posouzení svých schopností pro zvládání tohoto studia.
  - Klient se připravuje na zařazení se na trh práce.
  - Klient je schopen absolvovat přijímací pohovor (přijímací řízení).
  - Klient získá kvalifikaci/má vzdělání, které mu usnadní vstup na pracovní trh.
  - Klient získá základní pracovní návyky.
  - Klient je schopen využít kariérového poradenství.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná rizika toho, když nechodí do školy a neplní si povinnosti.
  - Klient ví o možnostech doučování.
  - Klient ví o možnostech navazujícího studia a uplatnění.
  - Klient ví o možnostech zvolení oboru a k tomu potřebných krocích.
  - Klient ví o možnosti rekvalifikačního vzdělávání, a že může zahrnovat různé pracovní pozice (malíř, kuchař, číšnice, masérka apod.).
  - Klient má povědomí o základních pracovních návycích.

- **Postoje**
  - Klient nechce mít postihy za nechození do školy (především od rodičů).
  - Klient chce v případě zájmu využít možnost doučování.
  - Klient chce, zvolit takový obor, aby měl dostatek financí.
  - Klient chce, zvolit takové rekvalifikační vzdělávání, aby měl dostatek financí.
  - Klient chce plnit základní pracovní návyky, aby měl dostatek financí.

- **Chování**
  - Klient chodí, i když nepravidelně do školy.
  - Klient v případě zájmu využívá možnost doučování.
  - Klient se snaží, zvolit takový obor, aby měl dostatek financí.
  - Klient se snaží, zvolit takové rekvalifikační vzdělávání, aby měl dostatek financí.
  - Klient se snaží, plnit základní pracovní návyky, aby měl dostatek financí.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

45. Zaměstnání – pracovní uplatnění

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležité mít dostatek kompetencí k hledání a udržení zaměstnání.
  - Klient ví, proč je důležité být schopen orientovat se na pracovním trhu (mít přehled o zaměstnavatelích, umět najít zaměstnavatele na internetu).
  - Klient ví, proč je důležité mít schopnost, znalost a možnost využití poradenství v oblasti získání zaměstnání nebo brigády.
  - Klient ví, proč je důležité vyhnout se základním nástrahám na trhu práce, práce pro agentury, nelegální práci.
  - Klient ví, proč je důležité být schopen doložit kvalifikaci a pracovní zkušenosti.
  - Klient ví, proč je důležité být schopen komunikovat se zaměstnavatelem (telefonicky, e-mailem).
  - Klient ví, proč je důležité být schopen si napsat CV.
  - Klient ví, proč je důležité být schopen sebeprezentace (celková úprava vzhledu, vystupování atd.).
  - Klient ví, proč je důležité být schopen udržet si kvalifikaci (např. plnit předepsané průběžné vzdělávání).
  - Klient ví, proč je důležité být schopný najít a udržet si zaměstnání.

- Klient ví, proč je důležité být schopný vykonávat pravidelnou pracovní činnost, a mít zajištěný pravidelný příjem.
- Klient ví, proč je důležité znát nejdůležitější ustanovení Zákoníku práce (práce na smlouvu apod.).
- Klient ví, proč je důležité znát práva a povinností plynoucí z registrace na ÚP.
- Klient ví, proč je důležité se v případě potřeby zaregistrovat na ÚP.

- **Postoje**
  - Klient chce mít dostatek kompetencí ke hledání a udržení zaměstnání.
  - Klient chce být schopen orientovat se na pracovním trhu (mít přehled o zaměstnavatelích, umět najít zaměstnavatele na internetu).
  - Klient chce mít schopnost, znalost a možnost využití poradenství v oblasti získání zaměstnání nebo brigády.
  - Klient se chce vyhnout základním nástrahám na trhu práce, práce pro agentury, nelegální práci.
  - Klient chce v případě potřeby, doložit kvalifikaci a pracovní zkušenosti.
  - Klient chce komunikovat se zaměstnavatelem (telefonicky, e-mailem).
  - Klient chce být schopen si napsat CV.
  - Klient chce být schopen sebeprezentace (celková úprava vzhledu, vystupování atd.).
  - Klient chce být schopen udržet si kvalifikaci (např. plnit předepsané průběžné vzdělávání).
  - Klient chce být schopný najít a udržet si práci.
  - Klient si chce najít pracovní uplatnění.
  - Klient chce být schopný získat pracovní uplatnění.
  - Klient chce být schopný vykonávat pravidelnou pracovní činnost, a mít zajištěný pravidelný příjem.
  - Klient chce být schopný zařadit a udržet se na trhu práce.
  - Klient chce znát nejdůležitější ustanovení Zákoníku práce.
  - Klient chce znát práva a povinností plynoucí z registrace na ÚP.
  - Klient se chce v případě potřeby zaregistrovat na ÚP.

- **Chování**
  - Klient má dostatek kompetencí ke hledání a udržení zaměstnání.
  - Klient je schopen se orientovat na pracovním trhu (mít přehled o zaměstnavatelích, umět najít zaměstnavatele na internetu).
  - Klient má schopnost, znalost a možnost využití poradenství v oblasti získání zaměstnání nebo brigády.
  - Klient se vyhýbá nástrahám na trhu práce, práce pro podvodné agentury, nelegální práce.

- Klient je schopen doložit kvalifikaci a pracovní zkušenosti.
- Klient je schopen komunikovat se zaměstnavatelem (telefonicky, e-mailem).
- Klient je schopen si napsat CV.
- Klient je schopen sebeprezentace (celková úprava vzhledu, vystupování atd.).
- Klient je schopen si udržet kvalifikaci (např. plnit předepsané průběžné vzdělávání).
- Klient je schopný najít a udržet si práci.
- Klient vykonává pravidelnou pracovní činnost, má zajištěn pravidelný příjem.
- Klient dodržuje nejdůležitější ustanovení Zákoníku práce.
- Klient dodržuje práva a povinností plynoucí z registrace na ÚP.
- Klient se v případě potřeby zaregistruje na ÚP.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležité být schopný najít a udržet si práci.
  - Klient ví, proč je důležité být schopný vykonávat pracovní činnost, a mít zajištěný příjem.
  - Klient ví, proč je důležité se v případě potřeby zaregistrovat na ÚP.

- **Postoje**
  - Klient chce být schopný najít a udržet si práci.
  - Klient chce být schopný vykonávat pracovní činnost, a mít zajištěný příjem.
  - Klient se chce v případě potřeby zaregistrovat na ÚP.

- **Chování**
  - Klient si najde pracovní uplatnění.
  - Klient vykonává pracovní činnost, má zajištěn příjem.
  - Klient se v případě potřeby zaregistruje na ÚP.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

46. Osamostatnění (budoucnost) - práva a povinnosti v běžném životě, zvládání vývojových úkolů spojených s dospíváním

CÍLE

- **Informace**

  - Klient rozumí fyzickým a psychickým změnám, které jsou součástí dospívání, a je schopen se orientovat v očekáváních okolí vůči němu.
  - Klient ví, jaké vývojové kroky a společenské nároky jsou na dospívajícího kladeny.
  - Klient ví, kde může získat podporu a poradit se o svých osobních a vývojových problémech.
  - Klient ví, že je důležité vyjadřovat své pocity a rozumět jim.
  - Klient ví, že je důležité je prezentovat sebe sama v různých situacích.
  - Klient ví, že je důležité orientovat ve své sexualitě a chápe významnost její role v životě.
  - Klient ví, že je důležité přijetí vlastního těla, fyzických změn, včetně pohlavní zralosti a pohlavní role.
  - Klient ví, že je důležité kognitivní komplexnost, abstraktní myšlení, schopnost aplikovat intelektový potenciál v běžném životě.
  - Klient ví, že je důležité uplatnění emocionálního a kognitivního potenciálu ve vrstevnických vztazích, schopnost vytvářet a udržovat vztahy s vrstevníky obojího pohlaví.
  - Klient ví, že je důležitá změna vztahu k dospělým, zejména rodičům, autonomie, případný respekt a tolerance.
  - Klient ví, že je důležité získání představy o ekonomické nezávislosti a směřování k určitým jistotám, volbě povolání, profesní kvalifikace.
  - Klient ví, že je důležité získání zkušeností v erotickém vztahu, příprava na partnerství a rodinu.
  - Klient ví, že je důležitý rozvoj intelektu, emocionality a interpersonálních dovedností zaměřených ke komunitě a společnosti.
  - Klient ví, že je důležitá představa o budoucích prioritách a cílech, o stylu života.
  - Klient ví, že je důležité ujasnění hierarchie hodnot, reflexe stabilizace vlastního vztahu ke světu a životu.

- **Postoje**
  - Klient přijímá společenské nároky na dospívajícího.
  - Klient chce popisovat své pocity a porozumět jim.
  - Klient se chce prezentovat v různých situacích.
  - Klient se chce orientovat vlastní sexualitě a umět s ní zacházet.
  - Klient se chce orientovávat ve svých vývojových úkolech a úspěšně je naplňovat.

- **Chování**
  - Klient samostatně jedná s institucemi.
  - Klient má náhled na svá osobnostní práva.
  - Klient má náhled na své povinnosti v běžném životě.
  - Klient je schopen prezentovat sebe sama v různých situacích.
  - Klient je schopen využívat veřejné služby.
  - Klient se orientuje ve vlastní sexualitě a umět s ní zacházet.
  - Klient se orientuje ve svých vývojových úkolech a snaží se je úspěšně naplňovat.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient rozumí základním konceptům času (např. hodiny) a jejich důležitosti v běžném životě.
  - Klient ví, co znamenají tělesné změny spojené s obdobím dospívání.
  - Klient ví o možnosti využít podpory a poradit se o své situaci v dospívání.
  - Klient se dozví se o svých základních právech (viz. minimálně dané zařízení NZDM).
  - Klient má povědomí o svých základních povinnostech (viz. minimálně dané zařízení NZDM).
  - Klient má povědomí o základních a povinných poplatcích (zdravotní pojištění, úhrada svozu odpadu).
  - Klient zná možnosti trávení volného času (kino, sportovní oddíl, oddíly, zájmové kluby atd.).
  - Klient zná následky za zneužití veřejných služeb.

- **Postoje**
  - Klient má zájem zaměřit se na svoji budoucnost.

- **Chování**
  - Klient bude přemýšlet nad svojí budoucností.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

47. Bydlení, vedení domácnosti

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že stabilní bydlení je předpokladem pro udržení stabilní sociální situace.
  - Klient zná druhy bydlení (vlastnictví, podnájem, spolubydlení).
  - Klient si je vědom toho, že je důležitá smlouva (kupní, nájemní).
  - Klient ví, co potřebuje k získání bydlení.
  - Klient ví, kde a jaké hledat bydlení.
  - Klient ví, o možnosti městských a sociálních bytů a jak si o něj zažádat.
  - Klient ví, o možnosti azylového bydlení a jaké jsou podmínky jeho využití.
  - Klient má informace o základní péči o domácnost (nákupy, vaření, úklid).
  - Klient zná všechny náklady na bydlení.
  - Klient ví, kde si může finance na bydlení získat.
  - Klient ví, jak a kde žádat o příspěvek na bydlení.
  - Klient má informace o bytové politice (orientace v nájemní/podnájemní smlouvě, náklady na bydlení, dávkový systém v oblasti bydlení, práva spojených s pronájmem bytu).
  - Klient ví, co je výpověď z nájmu (jak ji může sám podat).

- **Postoje**
  - Klient se chce osamostatnit a najít si bydlení.
  - Klient si chce vybrat pro sebe nejvhodnější formu bydlení.
  - Klient chce mít bydlení smluvně ošetřené, aby se vyhnul jeho ztrátě.
  - Klient si chce zajistit vše potřebné k získání bydlení.
  - Klient si chce v případě potřeby, žádat o pomoc s udržením bydlení.
  - Klient se chce vhodně starat o domácnost.
  - V případě potřeby chce z nájmu odejít se všemi vyřešenými záležitostmi (zaplaceném nájmu, ukončením smlouvy).

- **Chování**
  - Klient hledá bydlení, nebo ubytování.
  - Klient si najde stabilní, bezpečné, dlouhodobé, adekvátní bydlení (vlastnictví, podnájem, spolubydlení).
  - Klient kontaktuje vlastníka bytu/nemovitosti a sjedná si podmínky bydlení.
  - Klient má smlouvu ošetřující jeho bydlení.
  - Klient vede vhodně chod domácnosti.

- Klient plní finanční závazky spojené s bydlením.
- Klient plní další závazky, povinnosti a pravidla spojené s bydlením.
- Klient udržuje domácnost v pořádku a s odpovídajícím materiálním vybavením.
- Klient je schopen soužití v domě (zajištění úklidu v domě, dodržování nočního klidu atd.).
- Klient si drží bydlení (nehrozí mu ztráta bydlení).
- V případě, kdy mění bydlení, má vypořádané všechny záležitosti.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co znamená bydlení (vlastnictví, podnájem, spolubydlení).
  - Klient ví, o možnosti městských a sociálních bytů a azylovém bydlení.
  - Klient ví, kde a jaké hledat bydlení.
  - Klient má informace o tom, že se musí starat o domácnost.
  - Klient ví, kde si může získat informace o tom jak a kde žádat o příspěvek na bydlení.

- **Postoje**
  - Klient se chce přinejmenším v budoucnu osamostatnit a najít si bydlení.
  - Klient si chce vybrat pro sebe nejvhodnější formu bydlení.
  - Klient si chce zajistit minimum potřebné k získání bydlení.

- **Chování**
  - Klient v případě potřeby vyhledává ubytování v nabídkách na internetu.
  - Klient se v případě nouze obrátí na instituci, která mu s ubytováním pomůže.
  - Klient se snaží plnit nejnutnější závazky pro udržení bydlení (platba).

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

48. Kontakt se společenským prostředím

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležité naplňovat smysluplně svůj volný času kontaktem s širším sociálním prostředím.
  - Klient ví, proč je důležité využívat veřejných služeb zaměřených na trávení volného času (kino, sportoviště, oddíly, zájmové kluby atd.).

- Klient ví, proč je důležité využívat dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb (užití internetu, sociálních sítí apod.).
- Klient ví, proč je důležité zvládat kontakt se společenským prostředím, které nepodporuje návrat do původní nepříznivé sociální situace a je předpokladem prevence vzniku nepříznivé sociální situace.
- Klient ví, proč jsou důležité pravidelné činnosti, která ho odvádí od návratu do původní nepříznivé sociální situace.
- Klient ví, proč je důležité stanovovat si dlouhodobé cíle, které by ho odváděly od návratu, do původní nepříznivé sociální situace.
- Klient ví, proč je důležité naplňovat vlastní ambice v širším sociálním prostředí.
- Klient ví, proč je důležité využívat veřejných služeb k rozvoji širšího sociálního prostředí.
- Klient ví, proč je důležité být schopný sebeprezentace v širším sociálním prostředí.
- Klient ví, proč je důležité mít funkční vztahy s vrstevníky v širším sociálním prostředí.
- Klient ví, proč je důležité využívat dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb v širším sociálním prostředí (užití internetu, sociálních sítí apod.).
- Klient ví, proč je důležité mít funkční vztahy s širším sociálním prostředím.
- Klient ví, proč je důležité dodržovat pravidla společenského chování v širším sociálním prostředí.
- Klient ví, proč je důležité předejít rizikům konfliktního jednání ve vztahu k autoritám, spolužákům, vrstevníkům.
- Klient ví, proč je důležité být schopen bezkonfliktního jednání v širším sociálním prostředí (ve vztahu k autoritám, spolužákům, vrstevníkům apod.).
- Klient ví, proč je důležité využívat své znalosti bezkonfliktního jednání vůči lidem z komunity a veřejnosti.
- Klient ví, proč je důležité budovat síť zdravých sociálních kontaktů i mimo svoji komunitu.

- **Postoje**
  - Klient chce naplňovat smysluplně svůj volný čas kontaktem s širším sociálním prostředím.
  - Klient chce využívat veřejných služeb zaměřených na trávení volného času (kino, sportoviště, oddíly, zájmové kluby atd.).
  - Klient chce využívat dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb (užití internetu, sociálních sítí apod.).
  - Klient chce zvládat kontakt se společenským prostředím, které nepodporuje návrat do původní nepříznivé sociální situace a je předpokladem prevence vzniku nepříznivé sociální situace.
  - Klient je motivován k pravidelné činnosti, která ho odvádí od návratu do původní nepříznivé sociální situace.

- Klient si chce stanovovat dlouhodobé cíle, které by ho odváděly od návratu, do původní nepříznivé sociální situace.
- Klient chce naplňovat vlastní ambice v širším sociálním prostředí.
- Klient chce využívat veřejných služeb k rozvoji širšího sociálního prostředí.
- Klient chce být schopný sebeprezentace v širším sociálním prostředí.
- Klient chce mít funkční vztahy s vrstevníky v širším sociálním prostředí.
- Klient chce využívat dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb v širším sociálním prostředí (užití internetu, sociálních sítí apod.).
- Klient chce mít funkční vztahy s širším sociálním prostředím.
- Klient chce dodržovat pravidla společenského chování v širším sociálním prostředí.
- Klient chce předejít rizikům konfliktního jednání ve vztahu k autoritám, spolužákům, vrstevníkům.
- Klient chce být schopen bezkonfliktního jednání v širším sociálním prostředí (ve vztahu k autoritám, spolužákům, vrstevníkům apod.).
- Klient chce využívat své znalosti bezkonfliktního jednání vůči lidem z komunity a veřejnosti.
- Klient chce budovat síť zdravých sociálních kontaktů i mimo svoji komunitu.

- **Chování**
  - Klient naplňuje smysluplně svůj volný času kontaktem s širším sociálním prostředím.
  - Klient využívá veřejných služeb zaměřených na trávení volného času (kino, sportoviště, oddíly, zájmové kluby atd.).
  - Klient využívá dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb (užití internetu, sociálních sítí apod.).
  - Klient zvládne kontakt se společenským prostředím, které nepodporuje návrat do původní nepříznivé sociální situace a je předpokladem prevence vzniku nepříznivé sociální situace.
  - Klient dělá pravidelné činnosti, která ho odvádí od návratu do původní nepříznivé sociální situace.
  - Klient si stanovuje dlouhodobé cíle, které ho odvádí od návratu, do původní nepříznivé sociální situace.
  - Klient naplňuje vlastní ambice v širším sociálním prostředí.
  - Klient využívá veřejných služeb k rozvoji širšího sociálního prostředí.
  - Klient je schopný sebeprezentace v širším sociálním prostředí.
  - Klient má funkční vztahy s vrstevníky v širším sociálním prostředí.
  - Klient využívá dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb v širším sociálním prostředí (užití internetu, sociálních sítí apod.).
  - Klient má funkční vztahy s širším sociálním prostředím.
  - Klient dodržuje pravidla společenského chování v širším sociálním prostředí.

- Klient se snaží předejít rizikům konfliktního jednání ve vztahu k autoritám, spolužákům, vrstevníkům.
- Klient je schopen bezkonfliktního jednání v širším sociálním prostředí (ve vztahu k autoritám, spolužákům, vrstevníkům apod.).
- Klient využívá své znalosti bezkonfliktního jednání vůči lidem z komunity a veřejnosti.
- Klient buduje síť zdravých sociálních kontaktů i mimo svoji komunitu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležité naplňovat smysluplně svůj volný čas.
  - Klient ví, proč je důležité využívat dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb (užití internetu, sociálních sítí apod.).
  - Klient ví, proč je důležité mít funkční vztahy s vrstevníky.
  - Klient ví, proč je důležité dodržovat pravidla společenského chování.
  - Klient ví, proč je důležité předejít rizikům konfliktního jednání ve vztahu k autoritám.

- **Postoje**
  - Klient chce naplňovat někdy i smysluplně svůj volný času.
  - Klient chce využívat dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb (užití internetu, sociálních sítí apod.).
  - Klient chce mít funkční vztahy s vrstevníky.
  - Klient chce dodržovat pravidla společenského chování, pokud by mu hrozili sankce.
  - Klient chce předejít rizikům konfliktního jednání ve vztahu k autoritám, pokud by mu hrozili sankce.

- **Chování**
  - Klient v případě zájmu naplňuje smysluplně svůj volný čas.
  - Klient využívá dalších komunikačních nástrojů pro navázání nebo udržování vazeb (užití internetu, sociálních sítí apod.).
  - Klient má funkční vztahy s některými vrstevníky.
  - Klient dodržuje pravidla společenského chování, pokud mu hrozí sankce.
  - Klient předchází rizikům konfliktního jednání ve vztahu k autoritám, pokud mu hrozí sankce.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

49. Osobní hygiena a dospívání (menstruace)

CÍLE

- **Informace**

  - Klient zná základní principy osobní hygieny, včetně denní péče o tělo (mytí, čištění zubů), úpravy oblečení (čistota a vhodnost), a úpravy vzhledu (vlasy, nehty).
  - Klient chápe význam pravidelné údržby osobní hygieny pro prevenci zdravotních problémů, jako jsou kožní infekce, zápach a celkové zdraví.
  - Klient má povědomí o možnostech, kde se poradit a získat podporu ohledně osobní hygieny, včetně zdravotnických zařízení a odborníků.
  - Klient je informován o menstruaci, včetně toho, co je menstruace, její fáze, jak ji správně sledovat, a jaké hygienické potřeby jsou k dispozici (např. vložky, tampony, menstruační kalíšky).
  - Klient ví, jak správně používat hygienické produkty během menstruace a jaké jsou nejlepší postupy pro jejich výměnu a údržbu.
  - Klient má informace o běžných problémech souvisejících s menstruací, jako jsou menstruační bolesti, syndrom PMS a jak tyto problémy řešit.

- **Postoje**

  - Klient si uvědomuje důležitost pravidelného dodržování hygieny jako součásti osobní péče a zdraví.
  - Klient je otevřený diskusi o menstruaci a osobní hygieně, chápe, že jde o normální a důležitou součást života.
  - Klient považuje péči o osobní hygienu za klíčovou pro svůj každodenní komfort a sebevědomí.

- **Chování**

  - Klient pravidelně dodržuje hygienické návyky, jako je každodenní mytí těla, údržba čistoty oblečení a péče o vzhled (vlasy, nehty).
  - Klient správně používá a pravidelně mění hygienické produkty během menstruace, dbá na hygienu a správné uchovávání těchto produktů.

- Klient aktivně vyhledává informace a podporu ohledně osobní hygieny a menstruace, například konzultováním se zdravotníky nebo čtením odborné literatury.
- Klient projevuje aktivní snahu o vzdělávání a aplikování znalostí o osobní hygieně a menstruaci do svého každodenního života.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaké konkrétní kroky zahrnují každodenní osobní hygiena, včetně mytí, údržby čistoty oblečení a úpravy vzhledu.
  - Klient má porozumění procesu menstruace a vlivu na tělo.
  - Klient rozumí některým typům hygienických produktů, které jsou k dispozici během menstruace.
- **Postoje**
  - Klient chápe, jak pravidelná osobní hygiena přispívá k celkovému zdraví a pohodě.
  - Klient se cítí pohodlně a důvěřuje dostupným zdrojům informací ohledně menstruace a osobní hygieny.
- **Chování**
  - Klient se snaží starat o svou osobní hygienu a používat správné hygienické praktiky během menstruace.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

I. Vztahová oblast

50. Dospívání a vrstevnické vztahy

Vývojové změny v adolescenci – fyzické

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, ve kterých oblastech a jak změny v adolescenci probíhají.

- Klient zná všechny průvodní jevy spojené s fyzickými změnami v adolescenci včetně růstu, změn tělesné hmotnosti, změn v pohlavních orgánech, hormonálních změn, změny v pokožce, růst ochlupení, změny hlasu a menstruace u dívek.

- **Postoje**
  - Klient si uvědomuje, že jeho tělo začíná procházet změnami.
  - Klient zůstává klidný a přirozeně přijímá fyzické změny jako součást procesu přechodu do dospělosti.
  - Klient si též uvědomuje, že s těmito změnami se pomalu začíná stávat dospělým a že začíná období, kdy bude odpovědný za své chování.

- **Chování**

  - Klient se přirozeně adaptuje na fyzické změny a neprojevuje nadměrné obavy nebo zmatení.
  - Klient se cítí pohodlně a hrdě na svou cestu k dospělosti, přičemž akceptuje změny jako součást procesu růstu.
  - Klient začíná chápat a přijímat své nové postavení v sociálních a partnerských vztazích, o které se začíná zajímat.

Vývojové změny v adolescenci – psychické

CÍLE

- **Informace**

  - Klient ví, že v adolescenci dochází ke změnám v chápání světa, myšlení a poznávání nových věcí. Uvědomuje si, jak se tyto změny projevují a jak si může hledat a získávat nové informace.
  - Klient chápe, že období adolescence zahrnuje hledání vlastní identity a smyslu, které je normální součástí tohoto vývojového období.
  - Klient si uvědomuje emocionální změny, jako jsou zvýšené emoce, časté změny nálad a hledání osobních hodnot a přesvědčení.

- **Postoje**

  - Klient přijímá, že psychické změny jsou běžné a součástí procesu dospívání.

- Klient je otevřený novým myšlenkám a zkušenostem, které přicházejí s vyhledáváním vlastní identity.
- Klient si uvědomuje, že emocionální výkyvy a introspekce jsou přirozené a souvisejí s jeho růstem a vývojem.

- **Chování**

  - Klient aktivně hledá nové informace a poznatky, které mu pomohou porozumět změnám, které prochází.
  - Klient si vědomě prozkoumává a reflektuje své osobní hodnoty, názory a přesvědčení.
  - Klient se snaží porozumět a zvládat své emocionální reakce a přizpůsobuje se novým psychickým výzvám s pozitivním přístupem.
  - Klient se přijímá takový, jaký je.

Rizikové chování, vliv vrstevníků

CÍLE

- **Informace**

  - Klient ví, že v období puberty dochází ke změnám ve vztazích k rodičům, sourozencům a autoritám, a chápe, že určité konflikty a bouření jsou normální součástí dospívání.
  - Klient ví, že v období puberty se stává silnější vliv vrstevníků, který může vést k rizikovému chování, jako je experimentování s alkoholem, drogami nebo porušování zákona a násilí.
  - Klient je informován o rizicích spojených s takovým chováním a ví, kde může hledat pomoc, pokud se dostane do situace, kdy se cítí pod tlakem nebo se snaží zvládnout rizikové chování.

- **Postoje**

  - Klient si uvědomuje, že se postupně stává dospělou osobou, avšak je stále pod odpovědností rodičů až do 18 let. Uznává důležitost udržovat s nimi vztahy i přes možné konflikty.
  - Klient si uvědomuje, že během puberty může být ovlivněn tlakem vrstevníků, ale rozumí důležitosti zachování vlastních hodnot a rozhodování podle toho, co považuje za správné.

- **Chování**
  - Klient se snaží vyjadřovat své názory a odpor vůči rodičům a autoritám konstruktivně.
  - Klient se učí přiznávat chyby a přijímat odpovědnost za své činy.
  - Klient se snaží vyhýbat situacím, které mohou vést k rizikovému chování.
  - Klient v případě potřeby hledá zdravé způsoby, jak se vyrovnat s tlakem vrstevníků, například prostřednictvím otevřené komunikace s důvěryhodnými osobami.
  - Klient je schopen odolávat tlaku vrstevníků a činí rozhodnutí, která odpovídají jeho hodnotám a osobním standardům.
  - Pokud se klient dostane do situace, kde by mohl podléhat negativnímu vlivu, aktivně hledá podporu nebo radu od důvěryhodných osob nebo odborníků.

Sexuální debut, první partner, onanie

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co s sebou obnáší pohlavní zralost.
  - Klient ví, že první vztahy bývají spíše nestálé a krátkodobé.
  - Klient ví, jak se připravit na sexuální debut, ví, že by měl použít ochranu a jak na to.
  - Klient ví, že i orální sex nesmí probíhat u osob mladších patnácti let.
  - Klient ví, že onanie je v pořádku.

- **Postoje**
  - Klient chce mít zdravý a nekonfliktní vztah.
  - Klient se chce v případě pohlavního styku chránit.
  - Pokud má klient problém, např. se sexuálním zneužíváním, chce to řešit.
  - Klient nevnímá onanii jako něco špatného, bere ji jako běžnou součást sexuality.

- **Chování**
  - Klient se snaží navazovat vážnější a nekonfliktní vztahy.
  - Klient se při pohlavním styku chrání.
  - Klient není promiskuitní, do takové úrovně, která by ho ohrožovala (zdravotně, morálně).
  - Pokud je klient vystaven sexuálnímu zneužívání, nebo jeho vrstevník, situaci řeší.
  - Klient v případě potřeby v soukromí onanuje.

Vývojové úkoly

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že je důležité přijetí vlastního těla, fyzických změn, včetně pohlavní zralosti a pohlavní role.
  - Klient ví, že je důležité kognitivní komplexnost, abstraktní myšlení, schopnost aplikovat intelektový potenciál v běžném životě.
  - Klient ví, že je důležité uplatnění emocionálního a kognitivního potenciálu ve vrstevnických vztazích, schopnost vytvářet a udržovat vztahy s vrstevníky obojího pohlaví.
  - Klient ví, že je důležitá změna vztahu k dospělým, zejména rodičům, autonomie, případný respekt a tolerance.
  - Klient ví, že je důležité získání představy o ekonomické nezávislosti a směřování k určitým jistotám, volba povolání, profesní kvalifikace.
  - Klient ví, že je důležité získání zkušeností v erotickém vztahu, příprava na partnerství, rodinu.
  - Klient ví, že je důležitý rozvoj intelektu, emocionality a interpersonálních dovedností zaměřených ke komunitě a společnosti.
  - Klient ví, že je důležitá představa o budoucích prioritách a cílech, o stylu života.
  - Klient ví, že je důležité ujasnění hierarchie hodnot, reflexe stabilizace vlastního vztahu ke světu a životu.

- **Postoje**
  - Klient chce dosáhnout přijetí vlastního těla a pohlavní zralosti.
  - Klient chce dosáhnout kognitivní komplexnosti a schopnosti aplikovat intelektový potenciál v běžném životě.
  - Klient chce dosáhnout emocionálního a kognitivního potenciálu ve vrstevnických vztazích.
  - Klient chce změnu ve vztahu k dospělým, zejména rodičům, svoji autonomii, vzájemný respekt a toleranci.
  - Klient chce dosáhnout ekonomické nezávislosti a získat povolání.
  - Klient chce získat zkušenosti v erotickém vztahu a partnerství.
  - Klient chce vlastní rozvoj intelektu, emocionality a dovedností zaměřených ke společnosti.
  - Klient chce mít představu o prioritách, cílech a stylu života.

- Klient chce mít ujasněnou hierarchii hodnot, vlastní vztah ke světu a životu.

- **Chování**
  - Klient přijímá své tělo a je pohlavně zralý.
  - Klient aplikuje svůj intelektový potenciál v běžném životě.
  - Klient dokáže svůj emocionální a kognitivní potenciál uplatňovat ve vrstevnických vztazích.
  - Klient má pozitivní vztah k dospělým, na základě vzájemného respektu a toleranci.
  - Klient dosahuje ekonomické nezávislosti a získává povolání.
  - Klient získává zkušeností v erotickém vztahu a partnerství.
  - Klient rozvíjí svůj intelekt, emoce a dovednosti zaměřených ke společnosti.
  - Klient má představu o prioritách, cílech a stylu jeho života.
  - Klient má ujasněnou hierarchii hodnot, vlastní vztah ke světu a životu.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že při dospívání probíhají fyzické změny.
  - Klient ví, že v adolescenci dochází ke změnám v myšlení a emocích.
  - Klient ví, že v období puberty dochází ke změnám ve vztazích k rodičům, autoritám a že určité konflikty jsou normální součástí dospívání.
  - Klient ví, že v období puberty se stává silnější vliv vrstevníků.
  - Klient ví, že by měl při pohlavní styku použít ochranu.

- **Postoje**
  - Klient si připouští, že jeho tělo začíná procházet změnami.
  - Klient přijímá, že psychické a emoční změny jsou běžné.
  - Klient si uvědomuje, že se postupně stává dospělou osobou.
  - Klient si uvědomuje, že během puberty může být ovlivněn tlakem vrstevníků.
  - Klient v případě pohlavního styku nechce dostat pohlavní nemoc.

- **Chování**
  - Klient začíná chápat své nové postavení v sociálních a partnerských vztazích.
  - Klient se snaží porozumět a zvládat své emocionální reakce.
  - Klient se snaží vyjadřovat své názory.

- Klient se při pohlavním styku chrání, když má obavy z pohlavní nemoci.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

51. Řešení konfliktních situací (hádky v rodině, konflikty s partnerem)

CÍLE

- **Informace**
  - Klient zná požadavky společnosti vůči jeho osobě a umí se orientovat v okolním světě.
  - Klient si je vědom, že je důležité věci řešit a nenechávat si je jen pro sebe. Je důležité vysvětlit druhému, jak na nás jeho chování působí, ventilovat svoje pocity.
  - Klient ví, že je dobré chování připodobnit i k jiným situacím, aby druhá strana pochopila vážnost svého chování.
  - Klient ví, že je důležité domluvit se, kdy a kde se budeme věc s druhou osobou řešit. Ví, že oba u toho musí být klidní.
  - Klient ví, že je třeba řešit jen aktuální problém (co se nelíbí, co nevyhovuje).
  - Klient ví, že není vhodné nevytahovat věci z minulosti.
  - Klient ví, že není dobré zvyšovat hlas.
  - Klient ví, že je dobré věci řešit v soukromí.
  - Klient ví, že není dobré používat vulgarismy a poznámky, které by mohly zranit nebo urazit druhého.
  - Klient si uvědomuje, že není dobré dávání „nálepek“, při čemž protistranu označujeme hanlivými slovy či jí podsouváme úmysl. Ví, že by se nemělo používat: „Ty jsi...“. Lepší je: „Tohle se mne dotklo...“.
  - Klient ví, že je dobré nezobecňovat (nepoužívat: vždycky, pořád, nikdy…).
  - Klient ví, že je vhodné dávat najevo, že chceme spolupracovat a problém řešit.
  - Klient ví, že řešením může být kompromis nebo návrh jednoho ze dvojice.
  - Klient ví, že je vhodné neodcházet dřív, než se dospěje ke shodě.
  - Klient ví, že je důležité se vyslechnout (každý dostane prostor).
  - Klient ví, že je zakázáno druhého citově vydírat, vyhrožovat rozchodem nebo sebevraždou.

- **Postoje**
  - Klient se snaží porozumět důvodům disharmonie ve vztazích.
  - Klient chce umět řešit konflikty.
  - Klient se snaží věci řešit, nenechávat si je jen pro sebe a ventilovat svoje pocity.

- Klient se snaží chování připodobnit i k jiným situacím, aby druhá strana pochopila vážnost svého chování.
- Klient se snaží domluvit, kdy a kde se budeme věc s druhou osobou řešit, snaží se být v klidu.
- Klient se snaží řešit jen aktuální problém (co se mu nelíbí, co nevyhovuje).
- Klient se snaží nevytahovat věci z minulosti.
- Klient nechce zvyšovat hlas.
- Klient se snaží konfliktní záležitosti řešit v soukromí.
- Klient nechce používat vulgarismy a poznámky, které by mohly zranit nebo urazit druhého.
- Klient nechce dávat „nálepky“.
- Klient nechce zobecňovat.
- Klient chce spolupracovat a problém řešit.
- Klient chce řešit konflikt kompromisem nebo návrhem druhého.
- Klient nechce odejít dřív, než se dospěje ke shodě.
- Klient chce vyslechnout druhou stranu.
- Klient nechce druhého citově vydírat, vyhrožovat rozchodem nebo sebevraždou.

- **Chování**
  - Klient si vytváří funkční sociální vazby s rodinou a partnerem.
  - Klient udržuje dostatečný kontakt s rodinou a partnerem.
  - Klient zvládá víceméně uspokojivě řešit občasné problémy ve vztazích se členy domácnosti.
  - Klient se učí asertivní komunikaci.
  - Klient podporuje blízké osoby.
  - Klient otevřeně a asertivně komunikuje s blízkými, případné problémy efektivně řeší.
  - Klient rozpozná a buduje funkční vztahy s rodinou, popř. umí řešit situaci v rodině.
  - Klient je schopen navazovat a udržovat vztahy (vrstevnické, partnerské, rodinné, v rámci komunity a celé společnosti).
  - Klient je schopen porozumět důsledkům úředních/soudních řízení v souvislosti se situací v rodině (např. stanovení výživného, úprava styku s dítětem, rozvod manželství, jednání orgánu OSPOD apod.)
  - Klient rozumí důvodům disharmonie ve vztazích.
  - Klient vhodně řeší konflikty.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že je dobré se domluvit, aby záležitost nebyla problematická.
  - Klient ví, že za konfliktní řešení situace může být trest.

- **Postoje**
  - Klient chce umět řešit konflikty, pokud by mu hrozilo riziko postihu.

- **Chování**
  - Klient si vytváří sociální vazby s nejbližší rodinou.
  - Klient se snaží řešit konfliktní situace v rodině a s partnerem.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

52. Partnerství

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že partnerství je vzájemně prospěšný vztah mezi (dvěma) lidmi.
  - Klient dokáže specifikovat základní prvky zdravého partnerství, jako jsou vzájemná úcta, důvěra, empatie, schopnost řešit problémy, schopnost kompromisu, komunikace, sdílené zájmy, společně trávený čas a emocionální podpora.
  - Klient pozná rozdíl mezi zdravým a nezdravým partnerstvím a zná znaky toxického vztahu včetně manipulace, kontrolního chování a emocionálního zneužívání a dokáže takový vztah opustit.
  - Klient zná faktory, které mohou vést k napětí a konfliktům v partnerství, jako jsou nedostatek komunikace, disrespekt, neochota na sobě pracovat, užívání drog a nevěra.
  - Klient ví, že zdravé partnerství přispívá k fyzickému a duševnímu zdraví obou partnerů.
  - Klient ví, jaké jsou funkce partnerství, včetně emocionální podpory, společného života a výchovy dětí.
  - Klient si je vědom různých forem partnerství, včetně manželství, registrovaného partnerství a volného soužití dvou nebo více lidí.
  - Klient ví, že v partnerství je důležitá rovnováha mezi dáváním a přijímáním.
  - Klient si uvědomuje, že otevřená a upřímná komunikace je klíčem k řešení problémů v partnerství.
  - Klient zná techniky pro řešení konfliktů v partnerství a význam kompromisu a flexibility.

- Klient ví, že je důležité respektovat potřeby a hranice svého partnera a nastavovat si vlastní zdravé hranice ve vztahu.
- Klient zná techniky pro řešení konfliktů v partnerství a význam kompromisu a flexibility.
- Klient má informace o možnostech, jak vyhledat pomoc, pokud partnerství nefunguje (terapie, poradny).
- Klient si je vědom důležitosti fyzické a emocionální intimity v partnerství.
- Klient je schopen iniciovat i zdravě ukončit vztah.

● **Postoje**

- Klient chce udržovat zdravé a harmonické partnerství.
- Klient se chce vyhnout toxickým a nezdravým vztahům.
- Klient se snaží být otevřený a upřímný v komunikaci se svým partnerem.
- Klient si váží svého partnera a respektuje jeho potřeby a názory.
- Klient chce aktivně přispívat k řešení konfliktů a problémům v partnerství.
- Klient se chce vyvarovat chování, které by mohlo poškodit vztah.
- Klient si uvědomuje důležitost vzájemné podpory a péče v partnerství.
- Klient chce pracovat na svém osobním růstu a zlepšování svých dovedností v oblasti vztahů.
- Klient chce udržovat rovnováhu mezi osobním a společným životem.
- Klient se chce vyvarovat manipulace a citového vydírání ve vztahu.

● **Chování**

- Klient řeší problémy a konflikty v partnerství konstruktivně a s respektem.
- Klient dokáže vyjádřit své pocity a potřeby otevřeně a upřímně.
- Klient není závislý na partnerovi, ale udržuje si svou autonomii a samostatnost.
- Klient se chová tak, aby podporoval zdraví a pohodu svého partnera.
- Klient poskytuje emocionální podporu a pochopení svému partnerovi.
- Při problémech v partnerství je klient umí reflektovat a případně se obrátí pro pomoc na odborníky (terapeuty, poradny).
- Klient umí rozpoznat známky nezdravého vztahu a jednat v souladu s tím.
- Klient nikoho nenutí do vztahu či pokračování vztahu s ním.
- Klient nezůstává ve vztahu, ve kterém už být nechce.

- Klient aktivně pracuje na zlepšování svého vztahu a dovedností v oblasti komunikace a řešení konfliktů.
- Klient umí ukončit nevyhovující partnerství s respektem k sobě i druhé straně.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to partnerství a proč je důležité.
  - Klient ví, co je potřeba pro vznik a udržení zdravého partnerství.
  - Klient ví, jak rozlišit zdravé partnerství od nezdravého.
  - Klient ví, jak zdravě ukončovat vztah.
  - Klient ví, kam se může obrátit pro pomoc v případě problémů v partnerství.
- **Postoje**
  - Klient chce udržovat zdravé vztahy a vyvarovat se toxických vztahů.
- **Chování**
  - Klient se snaží navazovat partnerské vztahy.
  - Klient se snaží ukončit nevyhovující vztah.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

53. Rodina

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že rodina je základní sociální jednotka.
  - Klient si je vědom různých typů rodin, včetně tradiční rodiny, neúplné rodiny (jednoho rodiče) a náhradní rodiny (adopce, pěstounská péče).
  - Klient ví, jaké by měly být základní funkce rodiny, včetně stability, emocionální podpory, ekonomického a materiálního zabezpečení, socializace dětí a poskytování péče členům rodiny.

- Klient dokáže specifikovat základní prvky zdravé rodiny, jako jsou vzájemná úcta, důvěra, podpora, komunikace, sdílené hodnoty, společně trávený čas a emocionální blízkost.
- Klient pozná rozdíl mezi zdravou a dysfunkční rodinou a je schopen identifikovat znaky nezdravého rodinného prostředí, jako je nedostatek komunikace, manipulace, zanedbávání, fyzické a emocionální zneužívání.
- Klient zná faktory, které mohou vést k napětí a konfliktům v rodině, jako jsou rozdílné hodnoty, stres, finanční problémy, závislosti, nevěra nebo rozvod.
- Klient je informován o genderových rolích v rodině, včetně tradičních a moderních přístupů, a chápe, jak tyto role ovlivňují dynamiku a fungování rodiny.
- Klient ví, jak rodinné prostředí, včetně vztahů mezi členy rodiny a životních podmínek, ovlivňuje fyzické a duševní zdraví jednotlivých členů rodiny.
- Klient zná techniky pro řešení rodinných krizí, jako jsou komunikace, kompromis, hledání řešení a mediace, a ví, kde hledat odbornou pomoc (rodinné terapie, poradny).
- Klient si uvědomuje, že v rodině je důležité udržovat rovnováhu mezi individuálními potřebami a potřebami rodiny jako celku.
- Klient ví, jak rozvod ovlivňuje všechny členy rodiny, včetně dopadů na děti, a jaké jsou možnosti minimalizace negativních důsledků.
- Klient si je vědom práv a povinností, které má jako člen rodiny, včetně zodpovědnosti za péči o ostatní členy rodiny.
- Klient rozumí důležitosti péče o vlastní duševní zdraví a wellbeing, aby mohl být oporou pro ostatní členy rodiny.
- Klient ví, že zdravé rodinné prostředí podporuje pozitivní vývoj všech členů rodiny.

● **Postoje**

- Klient chce udržovat zdravé a harmonické vztahy.
- Klient si váží své rodiny a respektuje její členy, včetně respektu k odlišným názorům a potřebám.
- Klient se chce vyhnout chování a situacím, které by mohly poškodit rodinné vztahy nebo narušit rodinnou soudržnost.
- Klient chce aktivně přispívat k řešení konfliktů a problémů v rodině.
- Klient se chce vyvarovat genderových stereotypů, které by mohly negativně ovlivnit rodinnou dynamiku a vztahy.

- Klient si uvědomuje důležitost komunikace, respektu a tolerance v rodinných vztazích a snaží se tyto hodnoty prosazovat.
- Klient si uvědomuje důležitost vzájemné podpory a péče mezi členy rodiny.
- Klient chce pracovat na svém osobním růstu a zlepšování svých dovedností v oblasti rodinných vztahů.
- Klient si chce udržovat rovnováhu mezi osobním a rodinným životem.
- Klient se chce vyvarovat manipulace a citového vydírání v rodinných vztazích.
- Klient chce být vzorem pozitivního chování pro ostatní členy rodiny.
- Klient chce rozvíjet schopnost naslouchat a reagovat na potřeby ostatních členů rodiny.

● **Chování**

- Klient konstruktivně a s respektem řeší problémy a konflikty v rodině.
- Klient dokáže otevřeně a upřímně vyjádřit své pocity a potřeby v rodinném prostředí.
- Klient respektuje a podporuje zdravé hranice ve vztazích mezi členy rodiny.
- Klient poskytuje emocionální podporu a pochopení ostatním členům rodiny.
- Klient se při řešení závažných problémů v rodině obrací na odborníky (např. terapeuty, mediátory).
- Klient se vyhýbá genderovým stereotypům a podporuje rovnost v rodinných povinnostech a rozhodnutích.
- Klient se chová tak, aby jeho chování bylo vzorem pro děti a mladší členy rodiny.
- Klient se chová tak, aby podporoval fyzické, psychické a emocionální zdraví všech členů rodiny, například prostřednictvím zdravého životního stylu a pozitivního myšlení.
- Klient poskytuje emocionální podporu a péči ostatním členům rodiny.
- Klient reflektuje vlastní vzorce chování, aby zamezil přenosu dysfunkčních vzorců na další generace.
- Klient podporuje ostatní členy rodiny v jejich osobním růstu a rozvoji.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, jaké jsou základní funkce rodiny, a chápe jejich význam pro zdraví a stabilitu jejích členů.
  - Klient zná způsoby, jak řešit některé rodinné problémy a krize, a ví, kde hledat pomoc v obtížných situacích (minimálně v NZDM).

- **Postoje**
  - Klient chce udržovat zdravé rodinné vztahy a minimalizovat negativní dopady rodinných konfliktů a rozvodu.

- **Chování**
  - Klient se snaží hledat pomoc při řešení problémů v rodině.
  - Klient dodržuje zásady respektujícího chování vůči oblíbeným členům rodiny, nebo těm, kteří u něj mají respekt.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

J. Osobnostní oblast

54. Psychohygiena

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je psychohygiena, duševní zdraví a zdravý životní styl.
  - Klient ví, proč je psychohygiena důležitá. Zná rizika, pokud se na psychohygienu nezaměřuje.
  - Klient zná oblasti psychohygieny (spánek, zdravá strava, pohyb, využití volného času, relaxace).
  - Klient ví, jakými způsoby si pomoci k lepšímu duševnímu zdraví (nepotlačovat svoje pocity a emoce a mluvit o nich, dávat si při práci/škole přestávky, naučit se organizovat si čas, naučit se relaxovat).

- Klient ví, co je to stres a jak se projevuje. Zná jeho příčiny, dopady, ví, jak ho odbourat.
- Klient zná relaxační cvičení (dechová cvičení, jóga, pobyt v přírodě, tanec a pohyb obecně a dělání čehokoliv, co člověka baví a naplňuje).
- Klient ví, že psychohygiena je prevence proti nepříjemným pocitům a stavům v životě (např. deprese, úzkosti atd.).
- Klient ví, jaké jsou jeho vnitřní a vnější zdroje.
- Klient je připravený na situace, kdy se cítí špatně a zná techniky, které mu od tohoto stavu pomohou.
- Klient ví, kde vyhledat odbornou pomoc, pokud chce posílit psychohygienu.

- **Postoje**
  - Klient chce dodržovat zásady psychohygieny a chovat se tak preventivně vůči svému životu.
  - Klient chce rozpoznat projevy stresu.
  - Klient chce v případě potřeby používat relaxační cvičení.
  - Klient chce znát svoje vnitřní a vnější zdroje.
  - Klient chce být připravený na situace, kdy mu v životě není dobře a vědět, co v takové situaci dělat.
  - Klient chce vyhledat odbornou pomoc, pokud má problémy s psychohygienou.

- **Chování**
  - Klient dodržuje zásady (oblasti) psychohygieny.
  - Klient u sebe rozpoznává projevy stresu.
  - Klient pracuje se stresem a předchází mu.
  - Klient zná své vnitřní a vnější zdroje a pracuje s nimi.
  - Klient v případě potřeby relaxuje.
  - Klient je připravený na situace, kdy se bude ve svém životě cítit špatně a dokáže na takovou situaci reagovat.
  - Klient v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc, pokud má problémy s psychohygienou.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je to psychohygiena.
  - Klient zná některé techniky, které vedou k posílení psychohygieny člověka.
  - Klient ví, že existuje stres.

- Klient ví, kam se může obrátit pro odbornou pomoc v případě, že chce řešit oblast psychohygieny.

- **Postoje**
  - Klient chce dělat věci, které ho baví a chce se cítit dobře.
  - Klient chce znát místo, kam se může obrátit pro odbornou pomoc v oblasti psychohygieny.

- **Chování**
  - Klient se v případě nepohody zajímá o možnosti, jak udělat svůj život lepším.
  - Klient se obrací pro pomoc v oblasti psychohygieny, pokud to potřebuje.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

55. Sebedůvěra

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležitá sebedůvěra.
  - Klient zná techniky, které vedou k posílení sebedůvěry.
  - Klient ví, jaké jsou jeho vnitřní a vnější zdroje.
  - Klient ví, jaké následky může mít nízká sebedůvěra.
  - Klient ví, kam se může obrátit v případě, že se necítí psychicky dobře nebo si nevěří.

- **Postoje**
  - Klient chce pěstovat svou zdravou sebedůvěru.
  - Klient chce být schopný vyjadřovat svoje pocity.
  - Klient chce být schopný dělat rozhodnutí o svém životě.
  - Klient chce být schopný identifikovat své vnitřní a vnější zdroje.
  - Klient se chce obracet pro pomoc v případě, že se necítí psychicky dobře.

- **Chování**
  - Sebedůvěra – klient věří v sebe a své schopnosti a projevuje se to pozitivně v jeho chování.

- Schopnost vyjádřit pocity – klient je schopný přiměřeně vyjádřit své pocity, pozitivní i negativní.
- Samostatné rozhodování – klient se dokáže rozhodnout sám na základě získaných informací.
- Schopnost komunikace – klientova samostatnost v komunikaci, klient se nestydí mluvit s cizími lidmi, vhodně volí komunikační styl s ohledem na osobu, se kterou komunikuje.
- Zodpovědnost – klient je zodpovědný za své věci, své jednání přijímá i s důsledky.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležitá zdravá sebedůvěra.

- **Postoje**
  - Klient se chce obracet pro pomoc v případě, že má psychické problémy nebo problémy s nízkou sebedůvěrou.

- **Chování**
  - Klient se snaží o to věřit svým schopnostem a posilovat je podle svých možností tak, aby dosahoval zdravé sebedůvěry.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

56. Sebe přijetí

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, proč je důležitý vztah k sobě samému.
  - Klient ví, že on sám je tím, s kým tráví nejvíce času.
  - Klient ví, proč mu může přinést benefity do života fakt, že se bude přijímat takový, jaký je.
  - Klient ví, že sebepřijetí mu může přinést lepší vztahy, šťastnější a spokojenější život i lepši fyzické a duševní zdraví.
  - Klient ví, že přijetí sebe samého vede k harmoničtějšímu životu.
  - Klient ví, že když žije v souladu se sebou samým, cítí se lépe.

- Klient ví, že sebepřijetí znamená větší svobodu a větší zodpovědnost.
- Klient ví, že v případě, kdy je v míru sám se sebou, může na sobě lépe pracovat.
- Klient ví, jaké taktiky může použít, aby se zvýšila míra jeho sebepřijetí.
- Klient ví, jaké stránky sebe samého má rád a které má rád méně.
- Klient ví, jak se pochválit.
- Klient ví, jak si udělat radost.
- Klient ví, že sebepřijetí úzce souvisí se sebevědomím.
- Klient ví, že ve chvíli, kdy si bude uvědomovat sebe samého, je na cestě k sebepřijetí.
- Klient ví, že je důležité soustředit se na věci, které u sebe může změnit.
- Klient ví, že některé věci ohledně jeho povahy nejsou v jeho moci změnit a je dobré na nich hledat pozitiva.
- Klient ví, že pro sebepřijetí je užitečné soustředit se na věci, co se mu podařily.
- Klient ví, že je dobré myslet na to, co potřebuje a čas od času si udělat radost.
- Klient ví, že do oblasti sebepřijetí patří nejen to, jaký je, ale i to, jak vypadá.
- Klient ví, že se sebepřijetím úzce souvisí práce s vlastními hranicemi.
- Klient v, že součástí sebepřijetí ve vztahu k sobě je umění říkat ne.
- Klient ví, že pro to, aby byl lépe schopný se přijmout takový, jaký je, je důležité odpustit si chyby, které v minulosti udělal.

- **Postoje**
  - Klient chce budovat vztah k sobě samému.
  - Klient chce mít benefity v životě z toho, že se bude přijímat takový, jaký je.
  - Klient chce mít lepší vztahy, šťastnější a spokojenější život a lepši fyzické a duševní zdraví.
  - Klient chce směřovat k harmoničtějšímu životu.
  - Klient chce žít v souladu se sebou samým a cítit se lépe.
  - Klient chce pracovat na tom, aby byl ve větším míru sám se sebou.
  - Klient chce znát a používat taktiky, které povedou ke zvýšení míry jeho sebepřijetí.
  - Klient chce na sobě přijímat světlé i stinné stránky.
  - Klient se chce být schopný pochválit.
  - Klient si chce udělat radost.
  - Klient se chce soustředit na věci, které u sebe může změnit.
  - Klient chce hledat pozitiva na svých stinných stránkách.
  - Klient se chce soustředit na věci, co se mu podařily.
  - Klient si chce čas od času udělat radost.
  - Klient chce mít dobrý vztah nejen s tím, jakou má povahu, ale i s tím, jak vypadá.

- Klient chce pracovat s vlastními hranicemi.
- Klient chce umět říkat ne.
- Klient si chce umět odpouštět.

- **Chování**
  - Klient si pěstuje vhodný vztah k sobě samému.
  - Klient se přijímá takový, jaký je.
  - Klient používá různé techniky, které vedou k většímu sebepřijetí.
  - Klient pracuje s tím, že má části své osobnosti, které má raději a které má méně rád.
  - Klient se chválí za to, co dokázal.
  - Klient si dělá radost.
  - Klient se soustředí v kontextu změny chování a vnímání na to, co může reálně změnit a neztrácí čas ani hlavu soustředěním se na to, co změnit nemůže.
  - Klient se soustředí na věci, které se mu podařily.
  - Klient dobře identifikuje své potřeby a umí s nimi pracovat.
  - Klient akceptuje nejen to, jakou má povahu, ale také svůj vzhled.
  - Klient pracuje s ustanovováním svých hranic.
  - Klient říká ne, pokud to tak cítí.
  - Klient si odpouští, když udělá chybu a snaží se z ní poučit.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, že mít dobrý vztah k sobě mu může pozitivně ovlivnit jeho život.
  - Klient ví, že existují různé techniky, které mu zlepší vztah k sobě samému.
  - Klient ví, že lidi dělají chyby a je důležité si umět odpouštět a z chyb se poučit do budoucna.
  - Klient ví, že vztah k sobě je komplexní a týká se nejen toho, jaký je člověk povahou, ale i toho, jak vypadá fyzicky, jaké má vztahy apod.

- **Postoje**
  - Klient chce mít dobrý život, a proto se o sebe chce starat.
  - Klient nechce být definován jen tím, jak ho vnímají ostatní, ale chce si najít cestu k sobě a poznat se.

- **Chování**
  - Klient se v případě, že se celkově nepřijímá, a není mu v tom dobře, obrací pro pomoc.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

57. Respekt a tolerance

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou Romové.
  - Klient ví, co jsou uprchlíci.
  - Klient ví, co je násilí a šikana.
  - Klient ví, co jsou věřící a muslimové.
  - Klient ví, co jsou hendikepovaní lidé.
  - Klient ví, co jsou uživatelé tvrdých drog.
  - Klient ví, co je to homosexualita a LGBTQ+ komunita.
  - Klient ví, že je v pořádku, když je druhý nebo on sám panic/panna.
  - Klient ví, že žena může zasahovat do politiky, vedení společnosti atd.
  - Klient ví, co je to respekt a proč je důležitý, stejně jako tolerance.

- **Postoje**
  - Klient respektuje jiné národnosti včetně Romské.
  - Klient respektuje uprchlíky, včetně těch nacházejících se na našem území.
  - Klient netoleruje násilí a šikanu.
  - Klient respektuje víru všech náboženství, ale netoleruje projevy násilí s vírou spojované.
  - Klient respektuje omezené možnosti hendikepovaných lidí a má k nim pochopení.
  - Klient neodsuzuje uživatele tvrdých drog.
  - Klient respektuje různorodou sexuální orientaci a sebe určení všech lidí.
  - Klient respektuje, že lidé začínají svůj sexuální život, až jsou na něj dostatečně připravení.
  - Klient souhlasí s tím, že ženy mohou zasahovat do politiky a zastávat vedoucí pozice atd.
  - Klient chce respektovat odlišnosti, které nikoho nepoškozují, nechce tolerovat chování, které ostatní poškozuje.

- **Chování**
  - Klient se chová k jiným národnostem stejně jako k vlastní.
  - Klient dává prostor uprchlíkům stejně jako ostatním lidem.

- Klient se chová tak, aby nedocházelo k násilí a šikaně. V případě, kdy se v takové situaci ocitne, situaci řeší.
- Klient se chová s úctou k projevům víry a nepřipojuje se k násilí s vírou spojované.
- Klient se chová ohleduplně k hendikepovaným lidem a v případě potřeby jim pomůže.
- Klient se nechová nevhodně k uživatelům tvrdých drog.
- Klient se chová s respektem k lidem, kteří mají jinou sexuální orientaci.
- Klient nenutí sebe ani jiné k předčasným sexuálním zkušenostem.
- Klient, pokud je k tomu příležitost podporuje ženy v zapojování do chodu společnosti.
- Klient respektuje odlišnosti, které nikoho nepoškozují, netoleruje chování, které ostatní poškozuje.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co jsou Romové, uprchlíci, věřící, hendikepovaní lidé, uživatelé tvrdých drog.
  - Klient ví, co je násilí, šikana a homosexualita.

- **Postoje**
  - Klient nechce, aby na něm docházelo k násilí a šikaně.
  - Klient si uvědomuje omezené možnosti hendikepovaných lidí.
  - Klient neodsuzuje uživatele tvrdých drog, pokud jsou to jeho blízcí.

- **Chování**
  - Klient se snaží, aby na něm nedocházelo k násilí a šikaně.
  - Klient se nechová nevhodně k hendikepovaným lidem, které zná.
  - Klient se nechová nevhodně k uživatelům tvrdých drog, pokud jsou to jeho blízcí.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT

58. Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte – CAN

CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je týrané, zneužívané a zanedbávané dítě.
  - Klient ví, jak se dá poznat, že se u něj (nebo u někoho jiného) projevuje CAN.
  - Klient ví, že se na týrání, zneužívání, zanedbávání je ohlašovací povinnost a měl by to řešit, jak u sebe, tak u někoho jiného.

- Klient ví, co má dělat, když je sám, nebo někdo jiný obětí CAN.

- **Postoje**
  - Klient nechce, aby někdo byl týrané, zneužívané a zanedbávané dítě.
  - Klient v případě podezření, že se u něj (nebo u někoho jiného) projevuje CAN, chce snažit zjistit, zda to mu tak je.
  - Klient chce ohlásit, když jde o týrání, zneužívání, zanedbávání.
  - Klient chce řešit, když je sám, nebo někdo jiný obětí CAN.

- **Chování**
  - Klient řeší, když je týrané, zneužívané nebo zanedbávané dítě, nebo někdo jiný.

PRAGMATICKÉ CÍLE

- **Informace**
  - Klient ví, co je v extrémní podobě týrání, zneužívání a zanedbávaní dítě (např., svazování, nucení k sexu v nízkém věku, odpírání jídla).
  - Klient ví, že se v takovýchto případech může obrátit na blízkou osobu.

- **Postoje**
  - Klient nechce, být sám týrané, zneužívané a zanedbávané dítě.

- **Chování**
  - Klient se obrátí na blízkou osobu, u které má velkou míru důvěry a podpory s žádostí o pomoc, když je týrané, zneužívané nebo zanedbávané dítě, nebo někdo jiný.

ZPĚT NA PŘEHLED TÉMAT